

MEMORIU GENERAL

1. INTRODUCERE

1.1. DATE DE RECUNOAȘTERE A DOCUMENTAȚIEI

Denumirea lucrării:

Prezentul proiect a fost întocmit la comanda - Consiliului Local al orașului Novaci, care are în planul de investiții pe anii 2016-2017 ACTUALIZAREA PLANULUI URBANISTIC GENERAL AL ORAȘULUI NOVACI - JUDEȚUL GORJ.

Beneficiar: CONSILIUL LOCAL AL ORAȘULUI NOVACI - JUDEȚUL GORJ

Proiectant general: S.C. RAWLEYS GOLD S.R.L.

Baza proiectării:

Legea nr. 50/1991 privind autorizarea lucrărilor de construcții, modificată și completată;

Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului, cu modificările și completările ulterioare;

Hotărârea Guvernului nr. 525/1996 privind aprobarea Regulamentului General de Urbanism, completată.

Legea 190/2013 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 7/2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului.

Data elaborării: Iulie 2017.

1.2. OBIECTUL PLANULUI URBANISTIC GENERAL

Documentația are ca obiect actualizarea Planului Urbanistic General al orașului Novaci - județul Gorj. Orașul Novaci are în componența sa localitatea Novaci, reședință de oraș ce include și zona Rânca și satele componente: Bercești, Hirișești, Pociovaliștea și Sitești.

Propunerile de dezvoltare ale orașului Novaci, cuprinse în prezenta documentație de urbanism pentru Actualizarea Planului Urbanistic General al orașului Novaci - județul Gorj, au la baza consultările efectuate la Primăria Novaci și tema - program stabilită de Consiliul Local Novaci.

Planul Urbanistic General - Orașul Novaci - județul Gorj, ediția 2017 preia o serie de date și prevederi din P.U.G. orașul Novaci - județul Gorj, proiect nr 28/1996, întocmit de S.C. PVD ARHITECT S.R.L..

Planul Urbanistic General al Oraşului Novaci, ca documentaţie tehnică de urbanism cu caracter de reglementare, are ca obiect direcţionarea şi coordonarea amenajării teritoriului, precum şi dezvoltarea localităţilor componente pe termen scurt şi mediu.

Folosind ca metoda de lucru analiza multicriterială a situaţiei existente, Planul Urbanistic General scoate în evidenţă disfuncţionalităţile şi priorităţile de intervenţie în teritoriu şi propune orientarea politicilor de amenajare a teritoriului în condiţiile respectării dreptului de proprietate, promovării interesului public şi dezvoltării durabile a oraşului Novaci.

P.U.G. constituie documentaţia necesară care stabileste strategia de dezvoltare a oraşului Novaci, cu o perioadă de valabilitate de 5 - 10 ani de la data aprobării sale.

Pe baza acestei orientări strategice, Planul Urbanistic General aferent se elaborează pentru:

- Îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă prin eliminarea disfuncţionalităţilor, asigurarea accesului la infrastructură, servicii publice şi locuinţe convenabile pentru toţi locuitorii;
- Stabilirea direcţiilor, priorităţilor şi reglementărilor de amenajare a teritoriului şi de dezvoltare urbanistică a oraşului;
- Utilizarea raţională şi echilibrată a terenurilor necesare funcţiunilor urbanistice;
- Precizarea zonelor cu riscuri naturale şi măsurile de intervenţie;
- Fundamentarea realizării unor investiţii de utilitate publică;
- Asigurarea suportului regulamentar pentru eliberarea certificatelor de urbanism şi a autorizaţiilor de construcţie;
- Protejarea şi punerea în valoare a patrimoniului cultural construit şi natural;
- Corelarea intereselor colective cu cele individuale în ocuparea spaţiului.

Obiective:

- Definirea şi asigurarea cu amplasamente pentru obiectivele de utilitate publică şi particulare;
- Stabilirea destinaţiei generale şi a condiţiilor de construibilitate a terenurilor din intravilan;
- Îmbunătăţirea calităţii reţelei de drumuri;
- Protejarea localităţilor împotriva dezastrelor naturale;
- Dezvoltarea echipării edilitare;
- Analiza situaţiei existente, disfuncţionalităţi şi priorităţi de intervenţie;
- Potenţial economic şi uman;
- Delimitarea intravilanului existent şi propus cu stabilirea zonelor cu potenţial constructibil;

- Condiții și posibilități de realizare și conformare a construcțiilor și a obiectivelor de utilitate publică;
- Depistarea și delimitarea zonelor supuse riscurilor naturale și antropice;
- Reabilitarea, protejarea și conservarea mediului natural și construit;
- Organizarea circulației de perspectivă;
- Evidențierea tipului de proprietate asupra terenurilor și a modului de circulație juridica a acestora;
- Stabilirea zonelor cu valoare istorică, peisagistică, arhitecturală, ambientală etc., necesar a fi protejate;
- Clarificarea reglementărilor la nivelul zonelor și subzonelor funcționale și concretizarea lor în cadrul "Regulamentului local de Urbanism aferent PUG";
- Stabilirea distanțelor minime de protecție sanitară, de protecție și siguranță conform normativelor și actelor legislative în vigoare.

Principalele obiective ale activității de urbanism sunt următoarele:

- a) îmbunătățirea condițiilor de viață prin eliminarea disfuncționalităților, asigurarea accesului la infrastructuri, servicii publice și locuințe convenabile pentru toți locuitorii;*
- b) crearea condițiilor pentru satisfacerea cerințelor speciale ale copiilor, vârstnicilor și ale persoanelor cu handicap;*
- c) utilizarea eficientă a terenurilor, în acord cu funcțiunile urbanistice adecvate; extinderea controlată a zonelor construite;*
- d) protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural construit și natural;*
- e) asigurarea calității cadrului construit, amenajat și plantat din toate localitățile urbane și rurale;*
- f) protejarea localităților împotriva dezastrelor naturale.

Solicitări ale temei program

Teritoriul administrativ al orașului Novaci are o suprafață de 16935,58 ha și cuprinde localitatea Novaci, reședință de oraș ce include și zona Rânca și satele componente: Bercești, Hirișești, Pociovaliștea și Sitești.

1.3. SURSE DOCUMENTARE

LISTA STUDIILOR ȘI PROIECTELOR ELABORATE ANTERIOR SAU CONCOMITENT ACTUALIZARII P.U.G. NOVACI - JUDEȚUL GORJ

- Planuri topografice - scara 1:5000 și 1:25000 asigurate de O.C.P.I. Gorj, aduse la zi prin completări după ortofotoplanuri și cu ajutorul persoanelor abilitate din cadrul primăriei

oraşului Novaci;

- Planul Urbanistic General al Oraşului Novaci - Judeţul Gorj, proiect nr. 28/1996, întocmit de S.C. PVD ARHITECT S.R.L. şi avizat în anul 2000 de către M.L.P.T.L.;
- Planul Urbanistic Zonal zona Montană Plopul-Rânca Oraşul Novaci - Judeţul Gorj, beneficiar Obştea Cerbul proiect nr. 45/2007, întocmit de S.C. PVD ARHITECT S.R.L.;
- Strategia de dezvoltare durabilă a judeţului Gorj pe perioada 2013 - 2023, aprobată de Consiliul Judeţean Gorj;
- Strategia de dezvoltare socio-economică a judeţului Gorj pe perioada 2007 - 2015, aprobată de Consiliul Judeţean Gorj;
- Planul de amenajare a teritoriului Judeţului Gorj (P.A.T.J.), Actualizare 2009-2011, Fazele 1-2 elaborat de Universitatea de Arhitectura şi Urbanism "Ion Mincu"- Centrul de cercetare, proiectare, expertiză şi consulting, avizat de Consiliul Judeţean Gorj în decembrie 2013.
- Directiva 2007/60/CE A Parlamentului European şi a Consiliului din 23 octombrie 2007 privind evaluarea şi gestionarea riscurilor de inundaţii;
- Prevederi ale programului de dezvoltare a localităţilor, iniţiat şi aprobat de Consiliul Local;
- Strategia de dezvoltare socio-economică a oraşului Novaci 2014-2020;
- **Monografia Oraşului Novaci - Constantin I. Dârvăreanu, 2008.**

➤ **Surse de informaţii, date statistice**

- **Lista monumentelor istorice din România (L.M.I.)** - judeţul Gorj - listă aprobată de Ministerul Culturii şi Patrimoniului Naţional publicată în Monitorul Oficial al României Partea I, Nr. 113 bis, 15.02.2016;
- Modul de folosinţă al teritoriului pe deţinători transmis de primăria Novaci şi O.C.P.I. Gorj;
- Informaţii obţinute de proiectant de la Direcţia Judeţeană de Statistică, Direcţia Urbanism şi Amenajarea Teritoriului - Gorj, Muzeul de Istorie şi alte instituţii interesate;
- Date statistice furnizate de Direcţia Judeţeană de Statistică - Gorj;
- Date culese de proiectant în teren, precum şi din discuţiile purtate cu membrii Consiliului Local şi cu primarul oraşului Novaci.

➤ **METODOLOGIA UTILIZATĂ**

Metodologia folosită este în conformitate cu "GHIDUL PRIVIND METODOLOGIA DE ELABORARE ŞI CONȚINUTUL - CADRU AL PLANULUI URBANISTIC GENERAL" aprobată cu ORDINUL M.L.P.A.T. numărul 13/N/10 martie 1999.

Proiectul are la bază:

- Legea numărul 2/1968 privind împărţirea administrativă a R.S.R.;

- Legea numărul 84/2004 privind reorganizarea unor unități teritorial administrative;
- Legea numărul 261/2009 privind modificarea și completarea Legii numărul 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții;
- Legea numărul 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia;
- Ghidul cuprinzând precizări, detalieri și exemplificări pentru elaborarea și aprobarea Regulamentului Local de Urbanism de către Consiliile Locale, aprobat cu Ordinul M.L.P.A.T. numărul 80/N/18 noiembrie 1996;
- Legea fondului funciar numărul 18/1991;
- Legea administrației publice locale numărul 215/2001, republicată;
- Legea numărul 54/1998 și 247/2005 privind circulația juridică a terenurilor;
- Legea numărul 82/1998 privind regimul drumurilor cu completările și modificările ulterioare, conform căreia drumurile naționale își pastrează categoria funcțională din care fac parte, fiind considerate fără întrerupere în transversarea localităților (urbane și rurale), servind și ca străzi;
- Legea Îmbunătățirilor Funciare numărul 138/2004 privind scoaterea terenurilor din circuitul agricol;
- Legea cadastrului și publicității imobiliare numărul 7/1996; republicată și actualizată în anul 2017 prin Ordonanța de urgență 98/2016, publicată în M. Oficial nr. 1030 din 21 decembrie 2016) și prin Legea 243/2016 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 35/2016 privind modificarea și completarea Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996 (publicată în M. Oficial nr. 975 din 06 decembrie 2016)
- Legea îmbunătățirilor funciare numărul 84/1996; în vigoare de la 24 iulie 1996 până la 01 mai 2004, fiind abrogată și înlocuită prin Legea 138/2004 Republicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 88 din 13/02/2009 (Textul legii a fost consolidat cu prevederile O.U.G. nr. 39/2009)
- Legea nr. 198/2015 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 7/2010 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 43/1997 privind regimul drumurilor
- Legea nr.184/2001 privind organizarea și exercitarea profesiei de arhitect, republicată;
- H.G. 267/2006 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a legii 184/2001;
- Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea nr. 525/1996 pentru aprobarea Regulamentului general de urbanism, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, cu modificările și

completările ulterioare;

- Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia;
- Legea nr. 219/1998 privind regimul concesiunilor.
- Legile de aprobare a Planului de Amenajare a Teritoriului Național (PATN):
  - Secțiunea I - Căi de comunicație: Legea nr. 363/2006;
  - Secțiunea II - Apa: Legea nr. 20/2006;
  - Secțiunea III - Zone protejate: Legea nr. 5/2000;
  - Secțiunea IV - Reteaua de localități: Legea nr. 351/2001;
  - Secțiunea V - Zone de risc natural: Legea nr. 575/2001;
  - Secțiunea VI - Zone turistice: Legea nr. 190/2009.
- Hotararea CS - R.U.R. nr. 101/2010, pentru aprobarea Regulamentului privind dobândirea dreptului de semnătură pentru documentatiile de amenajare a teritoriului și de urbanism și a Regulamentului referitor la organizarea și funcționarea Registrului Urbanștilor din Romania;
- ORDINUL M.L.P.A.T. nr. 21/N/2000, pentru aprobarea “Ghidului privind elaborarea și aprobarea regulamentelor locale de urbanism”;
- ORDINUL M.L.P.A.T. nr. 13N/1999, pentru aprobarea “Ghidului privind metodologia de elaborare și conținutul - cadru al Planului Urbanistic General”;
- ORDINUL M.L.P.A.T. nr. 176/N/2000, pentru aprobarea “Ghidului privind metodologia de elaborare și conținutul - cadru al Planului Urbanistic Zonal”
- ORDINUL M.L.P.A.T. nr. 37/N/2000, pentru aprobarea “Ghidului privind metodologia de elaborare și conținutul - cadru al Planului Urbanistic de Detaliu”;
- ORDINUL M.L.P.A.T. 158/1996 al Ministerului Transporturilor privind emiterea acordului Ministerului Transporturilor la documentații tehnice;
- Ordinul Ministerului Sănătății numărul 536/1997 pentru aprobarea Normelor de igienă și a recomandărilor privind mediul de viață al populației;
- Legea apelor numărul 107/1996;
- Legea numărul 242/2009 privind aprobarea Ordonanței Guvernului numărul 27/2008 pentru modificarea și completarea Legii numărul 350/2001;
- Legea numărul 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice;
- Ordonanța de urgență nr. 7/02.02.2011 pentru modificarea și completarea Legii 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului, în vigoare din 11.02.2011;
- *Ordinul MDRT nr. 2701/2010 pentru aprobarea Metodologiei de informare și consultare a publicului cu privire la elaborarea sau revizuirea planurilor de amenajarea teritoriului și de*

urbanism.

- *Ordinul 835 din 30 mai 2014 privind abrogarea art. 4 din Ordinul ministrului dezvoltării regionale și turismului nr. 2701/2010 pentru aprobarea Metodologiei de informare și consultare a publicului cu privire la elaborarea sau revizuirea planurilor de amenajare a teritoriului și de urbanism*

BAZA TOPOGRAFICĂ

Baza topografică constând în:

- ❖ Planuri la scara 1 la 5.000, 1 la 25.000, și ortofotoplan edițiile 2008-2009, 2014-2016 au fost asigurate de Consiliul Local Orașul Novaci - Județul Gorj;
- ❖ Planul director al orașului Novaci - O.C.P.I. Gorj.

2. STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII

2.1. EVOLUȚIE

Novaciul este o veche așezare umană, situată la poalele Munților Parâng, la o altitudine de 600 m, în apropierea izvoarelor râului Gilort. Cu o vechime atestată oficial în anul 1502, localitatea este, de fapt, mult mai veche, toponimiile și vestigiile istorice plasând-o în timpul antichității.

Până în anul 1968, localitatea Novaci se învecina la nord cu județul Alba, la vest cu județul Hunedoara, iar la nord-est cu Sibiu și Vâlcea. Limita comunei era dincolo de Obârșia Lotrului, la vechea graniță cu Imperiul Austro-Ungar, în șaua Tărtărăului nemțesc. Tocmai de aceea, în multe statistici, Novaciul apare cu o suprafață de 24.500 ha.

După Reforma administrativ-teritorială din 1968, toată Valea Lotrului a fost luată de Vâlcea, limita de nord a Novaciului mutându-se pe culmea dintre bazinele Gilort și Lotru (Vf. Setea - Mohoru - Păpușa).

Constituit ca localitate urbană în anul 1968 ca urmare a organizării administrativ-teritoriale a țării în baza Legii nr. 2/1968, statutul de oraș a fost primit abia în 1968, după comasarea satelor Novaci Români și Novaci Ungureni.

Primul document istoric care atestă existența localității Novaci este hrisovul dat de domnitorul Radu cel Mare la Târgoviște, la 1502 (7010), martie 9, prin care acesta întărește vâstănelinilor săi Jupanii Radu și Petru sate, munți, vinărici și țigani, scutindu-le de toate dările și slujbele: „intru Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpânitorul, Io Radul voievod și domn, fiul marelui și preabunului Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpânind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei,

încă și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg, a binevoit domnia mea cu a sa binevoință și cu curată și luminată inimă a domniei mele și am dăruit domnia mea acest întru totul cinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care stă mai presus de toate cinstitele daruri, acest hrisov de față al domniei mele, preacinstitului vlastelin al domniei mele, jupân Radul și fratele său jupân Petru și cu fiii lor, câți le va lăsa Dumnezeu, ca să le fie satele, anume: Polovragii toți și Racovița toată și cu munții, anume: Preslopul și Suharna și Neagovanul și Bania toată și cu munții Micaia și Ivahna, Șolda, Piscul lui Stroe și cu muntele său Coasta și Bora și Mogoșanii toți și cu muntele Părăginosul și Ștefăneștii toți și Vălarii și muntele anume Ștefanul și Curtea lui Vâlcan și Budoii cu muntele său și a treia parte din Tereuje și Vâlsăneștii toți și Spinenii toți și Părăianii toți și Scurta toată și Căneștii toți și Brăăștii toți și a treia parte din Drăganul și Strâmbătații toți și Țiganii toți și Brumalinul jumătate și Cățeaiții toți și Câmpul lui Dinu, pentru că acestea toate le sânt vechi și drepte ocine, dedine.

Și iarăși să le fie Cibăneștii toți, pentru că le-a dat Cibăneștii Caprau în fața părintelui domniei mele, Vlad Voievod, jupanului Radul și jupanului Petru. Și Plușco cu muntele Crainicul, pentru că au venit Vâlsan și Martin în fața domniei mele de au așezat pe jupan Radul și jupan Petru peste ocina lor de la Plușco. Și iarăși să le fie Ungurelul jumătate, oricât este partea lui Neag Berindeiu, pentru că a venit Neag în fața domniei mele de a așezat pe jupan Radul și pe Petru peste jumătate din Ungurel, cât îi este partea lui, ca să fie frați. Și iarăși să le fie Roșiia toată, pentru că au cumpărat-o de la Vladul și de la luga și de la Moga, jumătate, pentru 230 oi, iar cealaltă jumătate au cumpărat-o de la Drăgoi și de la Neagomir, pentru 1.200 aspri. Și iarăși să le fie Rădoii toți, pentru că i-au cumpărat de la Vladul și de la Mircea, pentru 70 oi și un cal și doi boi și la Nov...(loc rupt) oricât este partea Sorei și din Poborăști a patra parte și din Turburea a șasea parte, pentru că sunt ocine, dedine ale Sorei. După aceea, a venit Sora în fața părintelui domniei mele Vlad voievod de și-a dat părțile ei mai sus-scrise jupanului Radul și jupanului Petru. Și iarăși să le fie la Bălești partea lui Tăbarta, pentru că a dat-o Tăbarta în fața părintelui domniei mele jupanului Radul și lui Petru. Și iarăși să le fie în Bălești partea lui Ciuchina, pentru că au dobândit-o de la părintele domniei mele Vlad voievod, pentru dreaptă slujbă; după aceea și de la domnia mea. Și iarăși să le fie jumătate din Bârsești și jumătate din Băbeani, pentru că i-au așezat nepoții lor Danciul și Radul; dar până când vor fi vii nepoții lor Danciul și Radul, iar ei singuri să-și stăpânească ocinile lor, jumătate din Bârsești și jumătate din Băbeani, iar dacă nu se va afla nimeni din fiii lui Danciul și Radul, iar ocinile lor, care sunt mai susscrise, prădalnica să nu fie, ci să fie jupanului Radul și jupanului Petru. Și iarăși să le fie jumătate din Brisești (cuvintele "jumătate din Brisești" adăugate, pe margine) și Neagoești, pentru că i-au așezat Neagoe în fața domniei mele, dar până ce va fi Neagoe viu, el să-și

stăpânească singur Neagoeștii; iar după moartea lui Neagoe, prădalnica să nu fie, ci a jupanului Radul și jupanului Petru.

Și iarăși să le fie vinăriciul domniei mele de la toate satele lor, oricât este ceea ce se cuvine domniei mele, pentru că l-au cumpărat de la părintele domniei mele Vlad voievod, pentru trei cai buni.

Și iarăși să le fie țișanii, anume: Lilea cu copiii săi și Badea cu copiii săi și Tima cu copiii săi și Todoran cu copiii săi și Nicula cu copiii săi și Ucea cu copiii săi și Nicula cu copiii săi și Oprea cu copiii săi și Tatul cu copiii săi și Balea cu copiii săi și Ciorea cu copilul său și Mârșavul cu copiii săi și Midea cu copiii săi și Dima cu copiii săi și Bance cu copiii săi și Costea cu copiii săi și Borra cu copiii săi și Pătru cu copiii săi și Faurul cu copiii săi și Boia cu copiii săi și Danciul cu copiii săi și Dragomireasa cu copiii săi și Baca cu copiii săi și Boia cu copiii săi și Curchi cu copiii săi, Puțea cu copiii săi și Mihulh cu copiii săi și Staico cu copiii săi și Frăcea cu copiii săi și Țiflea cu copilul său, Teameș cu copiii săi și Lațco cu copiii săi și Sahanci cu copiii săi și Puțea cu copiii săi și Dafin cu copiii săi și Banci cu copiii săi și Titea cu copiii săi și Han cu fiii săi și Uglea cu copiii săi și Radul cu copiii săi și Căla cu copiii săi și Carțina cu copiii săi și Copalea cu copiii săi și Slav cu copiii săi și...(loc rupt) și Pilat cu copilul său și Ghemon și Niculea cu copiii săi, pentru că le sunt vechi și drepte ocine, dedine. De aceea, le-am dat și domnia mea acelea toate, ca să le fie de ocină și ohabă lor și fiilor lor, nepoților și strănepoților lor și de nimeni neclintit, după spusa domniei mele. începând de la vama oilor și de vama porcilor și de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijmărit, de vămășit, de cositul fânului și de talpe și de podoabe și cărături, adică să fie liberi de toate slujbele și dăjdiile domniei mele, mari și mici, câte se află în țara de sine stătătoare și stăpânirea domniei mele. Și nimeni să nu cuteze să le tulbure satele lor, nici sudeți, nici birari, nici podovnicari, nici armași, nici globnici, nici altul nimeni dintre slugile sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milosteniile și după muncile domniei mele, pentru că cine s-ar încumeta să-i tulbure sau să împiedice aceste sate, chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și mânie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele. Altfel nu va fi, după porunca domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va întări și va păzi și va cinsti acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l păzească și să-l întărească și să-l cinstească în domnia lui; dacă însă nu va cinsti și nu va întări și nu va păzi, ci va strica și va călca și va batjocori acest hrisov al domniei mele, pe acela Domnul Dumnezeu, făcătorul cerului și al pământului, să-l calce și să-l batjocorească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul

viitor sufletul lui, și să fie blestemat de 318 părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și de 12 apostoli și de 4 evangheliști și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți iudei cari au strigat asupra domnului Dumnezeu și mântuitorului nostru Iisus Hristos către Pilat din Pont și au spus: „Ia-l, ia-l și răstignește-l”, sângele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Aceștia sunt martorii: jupan Barbul Craiovescul, jupân Cârștian fost vornic, jupân Badea, jupân Deatco, jupân Stroe mare vornic, jupân Staico logofăt, jupân Theodor vistier, Danciul comis, Bogdan spătar, Badea paharnic, Dragomir stolnic, Neagoe și Dragomir mari stratornici.

Și eu, Stan, am scris în cetatea de scaun Târgoviște, luna martie 9 zile, anul 7010 (1502). Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn”.

Hrisovul din 9 martie 1502, scris la curtea Voievodului Radu cel Mare (1495-1508), la Târgoviște, capitala Țării Românești în acele vremuri, atestă faptul că între satele dăruite jupânilor amintiți se număra și „Nov:...”. Cu siguranță este vorba despre Novaci, întrucât se spune în continuare „oricât este partea Sorei și din Poborăști a patra parte”. De subliniat faptul că satul Poborăști se găsea între Novaci și Pociovaliștea, fiind cunoscut în zonă până la jumătatea secolului al XIX-lea. Mai mult, se știe că la 1549, satul Poborăști împreună cu satul Sitești au căzut în Rumânie, deci existau cu siguranță în 1502.

Așadar, data de 9 martie 1502 poate fi considerată ca primă atestare documentară a localității Novaci. Asta nu înseamnă că atunci ar fi fost înființat Novaciul, ci că la acea dată, Novaciul exista ca localitate de sine stătătoare, având deja o denumire.

Dacă atestarea documentară datează abia la începutul secolului al XVI-lea, existența localității este mult mai veche, ea pierzându-se în negura vremurilor, dovadă și aici, urmele lăsate de civilizații demult dispărute.

Se știe că omul primitiv a fost nevoit să-și făurească unelte și arme din lemn, os și piatră. La început a folosit piatra așa cum a găsit-o la suprafață sau desprinsă din masivele de roci. Cu timpul, a descoperit că prin simpla lovire, unele categorii de roci pot fi folosite pentru rezolvarea unor probleme gospodărești. Mai mult, omul paleoliticului a constatat că prin lovire, piatra capătă forme eficiente pentru anumite tipuri de obiecte: toporașe, răzuitoare, vârfuri de lance etc. Spre sfârșitul paleoliticului, omul a văzut că piatra mai moale se tocește prin frecare cu una mai aspră. Prin șlefuire, în epoca neolitică s-au obținut pietre mai rezistente care puteau fi folosite la diverse îndeletniciri.

Pornind de la aceste considerente istorice ale evoluției omului, trebuie subliniat faptul că într-unul din satele Novaciului, Huluba, ca și pe culmile de apus ale acestuia, s-au descoperit unelte confecționate din roci dure, neperforate, dar și unelte din piatră șlefuită, perforate, ceea ce a constituit un salt pe drumurile progresului și civilizației acelor timpuri.

Iată că existența unor asemenea obiecte, într-unul din satele Novaciului, ciocane, topoare simple, din piatră cioplită sau șlefuită, ne conduce la ipoteza că aceste ținuturi au fost locuite din vremuri îndepărtate și că data de 9 martie 1502 poate fi considerată doar ca primă dată de atestare a Novaciului.

Într-un hrisov al lui Mihai Voevod din 24 februarie 1596, este trecut și numele Novaciului:

„...Și iară să strânsără boerii judecători la satul Novacii, de la popa Vadul și Stan și Dobre și Drăghici și Manea și Stan și Țenpul și Bratu și Dragomir și Stan și Drăghicii și Radul și Ivan și Șarban și Radul și Stan și popa Stan și Bălan și Căzan și Voicul și popa Stoica și Udrea și Stanciul și Manciu și Dobra pentru 22.500, unde au și vândut, precum să arătară omeni din totu satul ocina lor părintească din voia lor bună și cu știrea megieșilor de la răscrucea locului prin pădurile și viile ce s'au dat prin naintea domnitorilor boerilor și dreptățile boerilor...”.

Despre Novaci se scrie și în hrisovul din 19 mai 1608, document în care se vorbește de drumurile pe care le-au bătut sătenii mai multor sate, între care și cei din Novaci, la Alba-Iulia și Iași, după Mihai, ca să se răscumpere din rumânie:

„În Hristos dumnezeu binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și de dumnezeu păzitul, singur stăpânitorul Io Radul Voevod, din mila lui dumnezeu și cu darul lui dumnezeu, stăpânind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg, nepotul răposatului Io Băsărab voevod. Am binevoit domnia mea cu a mea bunăvoință, cu cinstita luminată inimă a domniei mele ca să preaslăvesc pe dumnezeu, cel ce m'a proslăvit pe mine și pe scaunul sfânt răposatilor părinți ai domniei mele <m'a înălțat>.

Iată am dăruit și domnia mea acest atotcinstit, cu frumoasă față și preacinstit hrisov de față al domniei mele, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, preacinstitului și vlastelinului și primului sfetnic al domniei mele jupan Preda mare ban al Craiovei și cu fiii lui, câți dumnezeu îi va da, ca să-i fie satul...

Și iar să fie dregătorului domniei mele mai sus spus jupan Preda mare ban, satul Novacii, tot cu tot hotarul și cu toți vecinii și cu tot venitul, pentru că acel sat mai sus spus au fost mai înainte cnezi. Apoi când a fost în zilele răposatului Mihail vodă, toți sătenii s'au vândut dregătorului domniei mele mai sus spus, satul de pretutindeni, să fie vecini, cu aspri 20.000. Iar apoi tot atunci, în zilele răposatului Mihail vodă, s'au ridicat sătenii de au venit la pâra înaintea lui Mihail vodă la Belgrad când era crai. Iarăși s'au pârît cu dregătorul domniei mele mai sus spus, ca și acest sat care e mai sus spus, de i-au lepădat asprii înapoi și iarăși s'au cnezit. Dar când a fost acum, <în zilele> domniei mele, acel sat Novacii mai sus spus, ei iar au venit la

jupan Preda mare ban de s'au vândut a doua oară, iar tot satul de pretutindenii cu 20.000 aspri gata...".

Într-un zapis de la 26 aprilie 1621, Târgoviște, se consemnează:

„Dumitru din Pitariul Iasă Armeancăi, juțineasa lui Zlate logofăt din Cîinești, sora sa, să stăpânească după moartea lui toate moșiile, bucatele, țiganii, dobitoacele sale și din tot ce va fi, precum și odăjdiile, cărțile bisericești și biserica, și anume: jumătate din ocina de la Pitariul...Dumitru a lăsat sorei sale toate aceste moșii dându-i și cărțile de moșie, căci n-a avut feciori, urmând ca Armeanca să-l pomenească, după moartea lui, „cu tot ce va trebui ca pre un frate”. Martori: Căzan și Necula din Cervenie, Radu logofăt din Uda, Calotă din Novaci și alții din Uscați, Hurez, Cîinești și Letcă. Blestem. Scrie Lepădat logofăt. M-rea Radu Vodă, VII/2.

Într-un hrisov dat la Mănăstirea Hurez, la data de 1 mai 1637, se amintește numele de Novaci:

„Stan și fratele său, Lăudat, feciorii lui Petreșor din Bae, Vând Danciului logofăt pe rumânul Nan din Bae, cu feciorii și femeia, cu 12 ughi și jumătate, și ajungându-i vreme de nevoie vând și partea lor de moșie din Bae, a cincea parte dintr-o jumătate de funie mare, fără rumâni, moșie stearpă, din câmp, pădure, vad de moară și livezi, cu 2120 bani. Martori: Ilie Cănepă, Pătru vătah și alții din Novaci, Ionașco postelnic și Vlaica din Cornet, Stanciul postelnic din Zetreni, Nicola paharnic din <O>grumi, Barbul din Rogojina”. Scrie popa Hrizea.

Într-un alt hrisov dat la Mănăstirea Hurez, la 24 septembrie 1638, se vorbește de Novaci și Hirîșești:

„Pană din Novaci, feciorul lui Drăgan, vinde lui Ilie Cănipă din Hirîșești partea sa de moșie și a fratelui său, Stan, din Novaci, din Câmp, din Bârcu și din apă, cu pomi și din munte, cu 2.600 aspri gata.

Au făcut tocmeală în dealul Negoeștilor, cu martori: Danciul logofăt din Milești, Nicula paharnic din Ogrumi, Drag logofăt din Popești, Hamza din Glicești, popa Lupul, Caldașin, Sterian grecul și Vladul Baiul din Negoești, Oprian din Poiană, <Băr>can din Tereuja, Necola agă din Ogrumi”. Scrie popa Lupul.

Un document din 1642, atestă faptul că un anume Lupu Soare cumpără moșii de la mai mulți locuitori din Novaci: Micu Leu, Dan, feciorul lui Neagoe Beștelei, Crăciun Latiș, Radu, Barbu, Nanu etc.

Feciorii lui Lupu Soare, Andrei și Ilie, cumpără și ei la 1672 partea de moșie a lui Dumitru Boban, fiul lui Oprea.

Despre Novaci se vorbește și în hrisovul lui Matei Basarab din 18 ianuarie 1644, Târgoviște, dat lui Udrea postelnicul din Bibești și vărului său Popa Stan:

(...și am dat însu-mi Domnia Mea 6 megiași pe răvașe domnești anume din Novaci, Neagoe...). Prin acest hrisov, Matei Basarab confirmă stăpânirea celor doi asupra muntelui Cibanu, dovedind că a fost cumpărat de TATĂL LOR de la Basea, în timpul lui Radu Voevod și în urma cercetărilor făcute la fața locului de cei 6 megiași: Neagoe din Novaci, Fulgul din Hirișești, Ilie Bobâlan, Stan Coștiuna și Dan Boată din Aniniș, s-a stabilit că numai vârtopul Cibanului rămâne în stăpânirea lui Cînepă din Hirișești, iar restul muntelui aparține lui Udrea postelnicul și vărului său Popa Stan.

În iulie 1661, Pătru Vătaful din Pociovaliște, Dan Boată din Aniniși au fost luați pe răvașul Banului din Craiova ca „să caute și să adevereze dacă muntele Tărtăreul (Tărtărăul) a fost al Novăcenilor au nu. Au eșit Stanciul Beștelei cu fiii săi Dumitru, Dan, Șerban și tot satul Novăcenii de și au căutat muntele pe unde a fost cu oamenii Banului și mai nainte vreme, de când plătiseră o deșugubină (moarte de om) cu 100 boi”.

În hotărârea dată de megiașii Novăcenilor, tot în iulie 1661, relativă la muntele Tărtăreul, se vede că novăcenii plătind într-un caz foarte curios o deșugubină (pentru moarte de om), au luat în stăpânire muntele Tărtăreul: „Megiașii judecători nu știu, al cui a fost muntele mai nainte de a plăti Novăcenii moartea de om; dar, după eșirea apei din munte cu sângele mortului în satul lor, ei au fost considerați ca vinovați de moarte de om (deșugubină) și au plătit 100 boi dușegubina, confirmându-li-se prin aceasta stăpânirea asupra muntelui, pe care nu se știe cine l-a stăpânit înainte de acest eveniment curios!”. popa Lupul, Caldașin, Sterian greul și Vladul Baiul din Negoești, Oprian din Poiană, <Băr>can din Tereuja, Necola agă din Ogrumi”. Scrie popa Lupul.

Un document din 1642, atestă faptul că un anume Lupu Soare cumpără moșii de la mai mulți locuitori din Novaci: Micu Leu, Dan, feciorul lui Neagoe Beștelei, Crăciun Latiș, Radu, Barbu, Nanu etc.

Feciorii lui Lupu Soare, Andrei și Ilie, cumpără și ei la 1672 partea de moșie a lui Dumitru Boban, fiul lui Oprea.

Despre Novaci se vorbește și în hrisovul lui Matei Basarab din 18 ianuarie 1644, Târgoviște, dat lui Udrea postelnicul din Bibești și vărului său Popa Stan:

(...și am dat însu-mi Domnia Mea 6 megiași pe răvașe domnești anume din Novaci, Neagoe...). Prin acest hrisov, Matei Basarab confirmă stăpânirea celor doi asupra muntelui Cibanu, dovedind că a fost cumpărat de TATĂL LOR de la Basea, în timpul lui Radu Voevod și în urma cercetărilor făcute la fața locului de cei 6 megiași: Neagoe din Novaci, Fulgul din Hirișești, Ilie Bobâlan, Stan Coștiuna și Dan Boată din Aniniș, s-a stabilit că numai vârtopul Cibanului rămâne în stăpânirea lui Cînepă din Hirișești, iar restul muntelui aparține lui Udrea postelnicul și vărului său Popa Stan.

În iulie 1661, Pătru Vătaful din Pociovaliște, Dan Boată din Aniniși au fost luați pe răvașul Banului din Craiova ca „să caute și să adevereze dacă muntele Tărtăreul (Tărtăraul) a fost al Novăcenilor au nu. Au eșit Stanciu Beștelei cu fiii săi Dumitru, Dan, Șerban și tot satul Novăcenii de și au căutat muntele pe unde a fost cu oamenii Banului și mai nainte vreme, de când plătiseră o deșugubină (moarte de om) cu 100 boi”.

Despre Novaci se vorbește și într-o însemnare din anul 1836 referitoare la un tablou pictat pe pânză reprezentând crucea de la tâmpla Schitului Crasna, păstrat în colecțiile Episcopiei Râmnicului:

„La anul 1836, în luna lui octonvrie 16, din porunca și blagosloveniia preasfințirii sale părinte Neofit, arhiepiscopul Râmnicului luat-am acest izvod după o respetie (răstignire) ce este la Schitul Crazna, în plaiul Novacilor sud Gorji, fiind acia respetie făcută din vechime, cu deosebire ștocatorie și zugrăvele, având și aceste sf (inte) icoane, Maica D(o)mnului și Sf (â)ntul Ioan B(o)g(o)slov, cu asiamenia stocatorie.”

La 1523 sunt atestate satele Huluba și Pociovaliște, cu hotarul satului Huluba, într-un zapis de cumpărare slavonesc:

„...despre răsărit din culme despre hotarul Pociovaliștii și pi de la deal pe supt culmea pădurii, drept spre apus pe pârăul Pietrosul până în apă și peste apă drept la apus și pe de la vale de costișul cel repede pe cărare, și după Coasta Mogoșului ce caută la Apus pe pârăul cel di la deal drept în apa Cărpinișului, și pe acest pârău ce caută drept peste apă printre hotarul Ciocăzii și al Cărpinișului în fața Sârbului...”.

Despre Pociovaliște Hirișești avem informații și din hrisovul din 14 septembrie 1565, prin care Petru Vodă Șchiopul stabilește hotarele dintre Ogrumi și Urșani din fosta comună Bălcești. Dintre cei 24 boieri hotarnici stabiliți să rezolve litigiul, au făcut parte și Pătru Fleancă și Ilie din Pociovaliște, precum și Ion Cănepă din Hirișești.

În actul din 1 martie 1619 (7127 d.Hr.), un anume Stanciu Mâțul și un Ion, feciorii unui Peatec (probabil este vorba de un sat ce a aparținut de fosta comună Bălcești), vând o livadă călugărului Mardarie din Pociovaliște.

Un hrisov slav al lui Vlad Vodă Călugărul emis la București, la 30 iunie 1486, vorbește de existența satului Pociovaliște, ceea ce ar confirma inscripția de pe crucea din lemn de tisă ridicată de la Biserica Bătrână din sat pe care era încrustat anul 1494 și deci, existența satului la acea dată. Informația nu se bazează însă pe un act oficial, ceea ce pune la îndoială veridicitatea acesteia.

În hrisovul dat de Mircea Ciobanul (1545-1552) la București, la 3 mai 1549, sunt atestate și satele Sitești, Hirișești și Pociovaliște, hrisov prin care se dă drept stăpânire asupra unor porțiuni din aceste sate boierilor Drăghițibă, Toader, Stan, Lupu și Stanciu.

„Din mila lui Dumnezeu, Ioan Mircea voievod și domn a toată Ungrovlahia, fiul lui Radul voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele acestor boieri, anume lui Drăghiiibă și lui Toader și lui Stan și lui Lupu și lui Stanciu și fiilor lor, câți Dumnezeu le-a dăruit, ca să le fie moștenire acest pământ numit al Hirișeștilor tot și pe semnele vechi și drepte: la copacul roșu, la Cemna și apoi spre răsărit, pe Pociovaliște, la piatră, drept la biserica veche și iarăși de acolo drept la Gilort și iar la semn, la copac și de acolo și hotarul Pobărăștilor tot.

Și iar am dat domnia mea ca să le fie și Poborăștii toți și cu toți munții de la gura Stezei, pe vechile semne, pentru că a cumpărat Drăghiiibă și Toader acest hotar pe 30 de vaci și boi cornorați și roșii de la Socol din Baia de Fier și de la Neag, cnezul Poborăsc și șapte sălașe de țigani cu (șapte) 7000 aspri gata.

Și iar a cumpărat Drăghiiibă cu toți un munte, Buvtă jumătate cu 3000 de aspri și 32 de cai buni de la Stanciu, boierul din Gruiu.

Și iar am dat domnia mea ca să stăpânească și alți munți ai lor care se numesc Teiteg și altul Groapa și altul Poiana Muierii și Ciobanul și Selanele și Capra, pentru că am văzut domnia mea și carte de la mâna tatălui domniei mele și altă carte de la mâna lui Negru voievod cel Bătrân.

Și iar a cumpărat Drăghiiibă și de la Sitea din Sitești și de la Petre din satul Lița, de la Piscu în sus până în hotarul Poianei și spre răsărit până în apa ... Pociovaliște ... groși aspri gata ... și Dobru ... și lui Drăghiiibă și lui Toader cu rudele lor de la Stanciu și de la Mățan și de la rudele lor patru părți din hotarul Pociovaliștei cu groși gata ... și un cal bun și doi șoimi. ...

Am scris eu, Dragomir logofătul, în cetatea Bucureștilor, luna mai 3, 7057 (1549). Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn".

După cum reiese din acest hrisov, asistăm la căderea în rumânie a satului Hirișești și a unor părți din satele Sitești și Pociovaliște. De asemenea, observăm că lângă Sitești a existat satul Lița, dispărut.

Un document foarte important este cel din 18 noiembrie 1587, din timpul voievodului Mihnea Turcitul, prin care asistăm la căderea în stare de vecinie (rumânie) a mai multor sate, între care și Novaci, Pociovaliștea, Hirișești, Cernădia cu Berceștii și Vlădoi, drept pedeapsă că locuitorii acestor sate l-au jefuit pe Dobromir, mare ban al voievodului în încercarea acestuia de a fugi peste munți, în Transilvania, în anul 1583, când Mihnea Turcitul a fost înlocuit pe tronul Țării Românești cu Petru Cercel.

Fosta comună Cernădia, care astăzi este încorporată în mare parte în orașul Novaci, este o veche așezare de moșneni, organizați inițial într-o puternică obște sătească. Actualii locuitori ai satelor Bercești, Vlădoi și Buicești sunt urmașii „moșilor lor” din vechime care au avut stăpânire în munți până peste Valea Lotrului. Se zice, de altfel, că numele de Bercești vine de

la familia Bercea care s-a așezat aici în anul 1700, împreună cu alți ungureni veniți din Transilvania.

Localitatea Cernădia mai este amintită într-un document din 20 aprilie 1607 prin care Radu Vodă confirmă că Radul cu fiii săi stăpânise peste mai multe cumpărături în Suseni, Frătești, Lelești, Carcalăț și Cernădia de unde s-a cumpărat un loc arătos în punctul Criva cu 100 aspri.

Radu Leon, la 1 iunie 1665 București, confirmă lui Preda și fraților săi din Cernădia stăpânire peste „o falce de pământ în hotarul Vădenilor, în lat de 8 funii în lung de 12 funii...”.

La 20 mai 1746, Tănase Pirtea din Călești împreună cu cumnatul său și soacră-sa, se împrumută la vărul său Mihaiu Gâlmă cu 10 taleri pe termen de 3 ani punând drept zălog moșia din Cernădia.

Despre Pociovaliște avem informații și de la Mihnea Vodă, prin hrisovul său din 23 august 1588, București, prin care se confirmă călugărului Mardarie mai multe cumpărături și danii în Pociovaliște:

„Dat-am Domnia Mea porunca Domniei Meale lui ieromonah kir Mardarie de la sf. bisearik ce (să) chiamă a sf. și slăvitului pr(o)roc și botezătorului Ioan precum să-i fie lui moșie în Pociovaliște o vie la colnic în măgură precum au cumpărat-o de la feciorii Mircei din sat drept aspri 300...și a mai dat Lupul un loc pă di la deal de fântâna sf. bisearici călugărului Mardarie de pomană...”.

Și tot la 23 august 1588 București, Mihnea Vodă confirmă călugărului Mardarie din Pociovaliște mai multe cumpărături și danii în Negoești: „Și iar au mai cumpărat călugărul Mardarie o vie în dealul Negoeștilor de la Bran fratele Stanciului logofăt ot Stef(ă)nești drept aspri 240 și o ocină în Negoești de la feciorii lui Snagoi...și a venit înaintea Domniei Mele Stoica din Negoești de au închinat partea lui de moșie sfintei biserici și călugărului Mardarie și l-au scris la sf. pomealnic...”.

În hrisovul lui Gavril Vodă Moghilă din 18 noiembrie 1619 (7128), Târgoviște, avem informații despre Huluba:

„ și am dat Domnia Mea lui Dragotă lege 12 megiași scriși pe răvașele Domniei Mele anume din Huluba Sima și Muțoga ...”.

La 26 aprilie 1620 (7128), Târgoviște, Gavril Vodă Moghilă confirmă lui Radu și Stan, feciorii călugărului Mardarie din Pociovaliște stăpânire peste cumpărăturile tatălui lor și frăția de cruce cu Radu, Bîldea și Drăghici din Pociovaliște:

„...și iar să se știe că s-au prins Radul și Bîldea și Drăghici din Pociovaliște fătați și încă s-au dus și în sf. bisearic și au dăruit Radul și Stan (feciorii călugărului) pe Bîldea cu o cămășcioară și cu o vacă cu lapte, iar Bîldea au dăruit Radului și lui Stan un loc de grădină și un loc de vie pe lângă vâlcea; și iar au dăruit Radul și Stan pe Drăghici cu un taler de argint și

după frăția aceea Lupului iau dat o vacă cu lapte iar Drăghici au dăruit Radului și lui Stan un loc de casă și de grădină în Pociovaliște..." Interesant este faptul că această înfrățire s-a făcut în biserică, fiind vorba de un legământ în fața lui Dumnezeu.

La 18 ianuarie 1631, Stan, fiul călugărului Mardarie din Pociovaliște vinde popii Pătru două răzvoare de vie în dealul Negoeștilor cu 3700 aspri: „...și am vândut cu Stan aceste 2 răzvoare de vie și casa și o bute...popei Pătru dreptu 3700 de aspri gata...".

La 25 septembrie 1637 sunt menționați un „Căinepă" din Hirișăști și Pătru din Pociovaliște, ca și la 16 mai 1638, ca participanți la hotărnicia moșiei Crasna a lui Dumitru Filieșanul:

„Matei vv. poruncește la 12 boieri hotarnici ai lui Dumitru mare pitar și Udriște vornic...Căinepă din Hirișăști și Pătru din Pociovaliște, să hotărască satul Crasna și să aleagă partea lui Dumitru mare pitar, de moșie și de cumpărătoare, și să pună pietre; ziva la Sf. Dimitrie. Hotarnic...". Scrie Dumitru logorăt.

La 28 iunie 1639 - „ Matei vv., nepot lui Basarab vv., întărește lui Dumitru Filieșanul mare pitar: moșie în satul Crasna..., hotarnici fiind: ...și alții din Bălțeani, Hirișești și Pociovaliște...". Scrie Lepădat logofăt.

Denumirea de Hirișești apare și într-un act de judecată referitor la satul Cânepești (aparținător de fosta comună Bălcești), la 18 ianuarie 1642 dat de Matei Basarab lui Stoica din Urșani aflat în litigiu cu Cârlig pentru o iapă și 200 bani dați pentru bir. Pentru rezolvarea litigiului Matei Basarab numește 4 megiași care să adeverească cu sufletele lor și anume: „...ot Urșani Ilie i Iliacov i ot Hirisăști Ilie Căinepă i ot Aniniș Ivașco".

Într-un alt document, din 18 ianuarie 1644, Mihnea Vodă Basarab numește pe Pătru, vătaful din Pociovaliște ca judecător al unei pricini în legătură cu muntele Cebanul.

La 26 aprilie 1657 (7165 î. Hr.), ispravnicul Craiovei, culcerul Badea ordonă lui Radu, vătaful de plai din Hirișești, lui Drăghici din Pociovaliștea, precum și lui Ilie ot Urșani și vătafului Pătru din aceeași localitate să judece pricina pentru o vie de moștenire dintre Stoica și Cârlig din Urșani.

La 18 aprilie 1676 (7184), într-un act de vânzare scris în Schitul Crasna relativ la Cărpiniș și la Aniniș, se menționează Pociovaliștea. Este vorba de zapisul prin care preotul Mihai din Aniniș cumpără, cu cinci taleri, două livezi de la Drăghici și Barbu, martori fiind printre alții Ilea din Novaci și Ilie din Pociovaliște.

La data de 17 noiembrie 1697 este amintit același Ion Căinepă (din Hirișești n.a.), unul dintre cei 24 boieri care erau numiți să hotărniciască moșia Ugrumii.

La 31 august 1724, printr-o Carte de alegere, Ilie Știrbei stabilește 12 boieri care să hotărniciască moșiile Hirișești și Huluba.

Prin actul de hotărnicie întocmit la 24 octombrie 1724, se hotărăsc moșiile Hirișești și Huluba la cererea Consilierului împărătesc Ilie Știrbei: 12 boieri cari mai jos ne vom iscăli anume cari am fost rânduiți din porunca cinstitei Administrații ca să mergem la moșia Hirișești și de la Huluba ca să căutăm să o alegem și să o hotărâm și isprăvind de la aceale moșii, deci dumnealui cinstitul consiliariol Ilie Știrbei ne au pohtit ca s (ă) venim și la moșia dumnealui la Bălcești, care moșie îi iaste și dumnealui de la socru dumnealui răposatul Barbu pit (ar) Bengescu ca s (ă) căutăm și să-l alegem și să îndireptăm despre alte moșii împrejur, pe unde au fost seamnele hotarului ceale vechi și bătrâne...".

Într-un act din 8 septembrie 1756 iscălit de preoți și megiași, referitor la biserica din Albeni, se precizează că acest Sfânt locaș de cult a fost zugrăvit în anii din urmă de Constantin și Dumitru, Pociovaliște.

Pe la 1775 apare și numele Bercești din fosta comună Cernădia, când Divanul Craiovei judecă pricina dintre Matei și Dumitru Petecel și cetașii ot Bercești cu Popa Dumitru, Pătru, vărul său Vlăduț din același sat Bercești pentru un munte stăpănit în devălmășie, Ticvele, pe care Berceștii l-ar fi arendat ungurenilor fără voia tuturor părților.

Cât privește fosta comună Pociovaliște, gândul ne poate duce cu secole în urmă, mai precis pe la 1494, dacă avem în vedere inscripția de pe crucea din lemn de tisă ridicată de Alexandru Ștefulescu în 1902 din altarul Bisericii Bătrâne din localitate, pe care era încrustat anul 1494, „vă leat 7002", cruce care a fost predată Muzeului Județean Târgu-Jiu.

Localitatea Pociovaliștea, comună independentă până la reforma administrativ-teritorială din 1968, era alcătuită din satele: Pociovaliște, Huluba, Sitești, Bălani și Ghebani. Pe la 1901, comuna Pociovaliștea era alcătuită din satele Pociovaliștea și Tomeni. Huluba aparținea comunei Ciocadia, Siteștii actualei comune Bumbescu-Pițic, iar Ghebani de Novaci. Fosta comună Pociovaliștea număra pe atunci 175 familii cu 731 suflete și deținea 1.705 ha teren în vatra satului, 5 obști de munți, 13 pive, 9 mori, 10 joagăre, 180 de stupi etc. în anul 1908, comunei Pociovaliștea i se adaugă satele Sitești și Ghebani, iar din 1928 și satul Huluba, care până pe la 1900 aparținea de Ciocadia și avea o populație de 250 locuitori.

În anul 1930, în satul Pociovaliștea erau 256 clădiri, 208 gospodării și 907 locuitori.

Așa cum arătam mai înainte, din anul 1968, fosta comună Pociovaliștea intră în componența orașului nou înființat, Novaci.

Localitatea Novaci este împărțită de râul Gilort în două părți distincte: în dreapta Gilortului, pe malul poleșnic (câmpos) și cu tăpșane bogate locuiesc „Pământeni", Novaci - Români, iar pe malul priporos „Ungureni", Novaci - Străini.

Novacii - Străini sau Ungureni sunt numiți și azi locuitorii din stânga Gilortului, ei fiind în marea lor majoritate români transilvăneni.

Majoritatea au venit aici din părțile Sibiului, din localitățile: Jina, Poiana, Răchita, Dobra, Rod, Rășinari, Vinerea, din Pianu, Cut (județul Alba), de prin Munții Apuseni etc.

La început, oierii transilvăneni au venit la Novaci și s-au așezat în Plaiul Mare, constituindu-se în așezări pasagere, mai bine zis târle, folosite de ciobani ca loc de popas în drumurile de transhumanță spre Dunăre toamna și înapoi spre pășunile alpine, primăvara, când erau nevoiți uneori să zăbovească mai mult timp, până când se topea zăpada și puteau trece Vârful.

Pe parcurs, așezările acestea, târlele, s-au stabilizat aici la Novaci, ca urmare a greutăților tot mai mari prin care treceau în satele de obârșie din Ardealul ocupat.

Cei mai mulți s-au stabilit pe locul ce s-a numit Novaci - Străini după Reforma lui Cuza, când li s-a dat pământ și mai ales după împrăștierea lui Brezulescu, când li s-a dat loc de casă.

În configurația actuală a satului Novaci - Străini, pe lângă exodul ciobanilor transilvăneni în Țara Românească, trebuie subliniat și faptul că fenomenul de transhumanță a jucat un mare rol în plămădirea acestei așezări.

DATINI, OBICEIURI, PORTUL

Viața spirituală cuprinde într-un tot unitar învățământul, cultura, datinile și obiceiurile, cultura religioasă etc.

Datinile, obiceiurile și portul, în vatra noastră strămoșească, s-au păstrat neschimbate de-a lungul timpului, transmițându-se din generație în generație. Portul popular este specific gorjenesc, atât la femei cât și la bărbați.

Costumul tradițional de sărbătoare la femei era compus din găteala capului, o basma de borangic, iar iarna broboadă de lână. Îmbrăcămintea corpului se compunea din ciupag (cămașă cu râuri), poale, brâu, brăciri, opreg, cătrință și în anotimpul rece haină lungă de lână sau cojoc din piele de oaie. Pe costumul popular unele femei au prins fluturi și măgele.

În sec. al XIX-lea costumul femeiesc gorjean se compunea din cârpă de în sau bumbac, cămașă lungă până la glezne și două cătrințe (zăvelci).

Costumul cu cătrințe este alcătuit din: cârpă albă (în sau bumbac), cămașă lungă până la glezne, cătrințe în spate și fistic în față, brâu lat și brăciri înguste, vestă și haină lungă cu brânaș (negru sau albastru), piețar și opinci (iminei).

Costumul cu zăvelci este alcătuit astfel: cârpă albă (bumbac sau borangic), cămașă lungă compusă din ciupag și poale cusute împreună, tăvelcă încrețită sau cu bete (vâlnic încrețit), vestă din dimie și haină albă (șubă brânășită).

În secolul al XIX-lea costumul bărbătesc avea în componență căciulă, cioareci, cămașă din pânză și șubă din dimie albă. În ansamblu costumul bărbătesc era alcătuit din cămașă dreaptă sau cu platcă, cioareci, nădragi (din dimie albă sau găitane), cojoace (cu broderii), vestă și haină lungă din dimie albă.

Bărbații purtau vestă și pantaloni schilărești din lână, cămașă cu mâneci largi, cu desene frumoase. Iarna purtau și haină lungă de dimie lucrată la războiul de țesut, dimia finisată la piuă la Arcani pentru „împăslire” în mediu umed.

Munca femeii era neîntreruptă atât vara (la câmp) și iarna (la torsul lânii și a cânepii, la războiul de țesut).

În zilele obișnuite locuitorii și școlarii foloseau îmbrăcămintea de lână lucrată în casă, iar ca încălțăminte opinca (din piele de porc, iar mai târziu din cauciuc).

Treptat portul popular a fost înlocuit cu cel clasic, fiind întâlnit tot mai rar la zilele de sărbătoare (Paști, hramul "Sfintei Mării").

Muzica populară gorjencească este nelipsită la sărbători și petreceri. În cele mai multe cazuri este însoțită de joc. Hora satului se făcea în anumite puncte (bine stabilite) și presupunea anumite reguli. În mijloc stăteau lăutarii (solista, vioara, chitara, contrabasul). Bărbatul (băiatul, flăcăul) care conducea hora, după un "ocol", două, invita lângă el, în față, soția sau fata pe care o iubea (sau vroia să o cucerească). De remarcat este regula că nu intra în horă nici o persoană de sex feminin (femeie sau fată) înainte de a intra femeia (fata) pe care o invita cel care juca "hora înainte". De obicei jocul începe cu hora de mână și continuă cu sârba. Se joacă și alte jocuri: banul măracine, jianca, rustemul, sinaia, ungurica, perinița (care termină hora de obicei).

Hora - este o adevărată replică optimistă dată singurătății, o subliniere a forței colective, a statorniciei și vieții spirituale a satului.

Vitalitatea jocului nostru dovedește că hora nu va dispărea, că este o parte a sufletului neamului nostru.

Sârba gorjencească. - jucată în cerc, ce se rupe pentru a se aduna în spirală, este parcă o metaforă a drumului ce-l străbatem în dorința de a descoperi noi sensuri ale vieții.

Tipologic, dansurile populare de la noi se împart în trei categorii bine structurate: jocuri în lanț, jocuri de perechi, jocuri mixte (perinița).

Frumusețea dansurilor și jocurilor populare este întregită și de strigăturile dansatorilor acompaniate de cântec.

Cu ocazia sărbătorilor de iarnă copiii și tinerii "mergeau" cu plugușorul, irodul, vicleiul, steaua, sorcova și urau pe la casele gospodarilor de unde primeau bani, prăjituri, colaci, vin. Azi numai cei mai mici școlari merg cu sorcova și rareori se mai aude un clinchet de clopoțel.

2.2 ELEMENTE ALE CADRULUI NATURAL

Teritoriul administrativ al oraşului Novaci este situat în nord-estul judeţului Gorj şi are ca vecinătăţi:

- la nord comuna Voineasa şi comuna Mălaia, judeţul Vâlcea;
- la est comuna Baia de Fier;
- la vest comuna Crasna;
- la sud comuna Bengheşti-Ciocadia şi comuna Bumbeshi-Pitic.

Oraşul Novaci este amplasat la poalele munţilor Parâng pe paralela de 45°15' latitudine nordică şi pe meridianul de 23°35' longitudine estică, în Depresiunea Novaci, o depresiune de dimensiuni mici a cărei origine se datorează mişcărilor scoarţei, separată de Depresiunea Cernădia prin interfluviul dintre Gilort şi Boţota.

Localitatea Novaci este străbătută de râul Gilort pe toată întinderea ei care pare un fragment dintr-o vale mare, orientată de la nord spre sud, Novaciul fiind capătul unui anticlinal care delimitează depresiunile Novaci şi Polovragi. Aici se regăsesc culmi acoperite cu pietrişuri vechi şi marne.

Relieful Novaciului reprezintă o îmbinare complexă de forme vechi şi noi, variate ca geneză şi vârstă, rezultate din acţiunea forţelor endogene şi exogene, cuprinzând munţi, dealuri subcarpatice şi piemontane, depresiuni şi Lunca Gilortului, urmare a revoluţiei prin care a trecut pământul prin strămutarea apelor, cutrenure şi erupţii vulcanice care au condus, în final, la aşezarea straturilor din care este compus. El este puternic fragmentat de văile Gilortului, Gilortelului de Răsărit şi de Apus, Măceşului, Strugazului, Scăriţei, Aninişului, ale pâraului Boţota şi altor pâraie care au brăzdat pământul acesta de la facerea sa.

Un loc aparte în relieful Novaciului îl ocupă munţii constituiţi din şisturi cristaline şi pe alocuri din roci sedimentare, formaţi prin Încrêţirea scoarţei. Munţii cei mai înalţi ai Novaciului au fost cândva acoperiţi de gheţari, urmele acestora fiind păstrate de circuri şi văi glaciare, în care sunt lacuri glaciare. La obârşia Gilortului şi a afluenţilor acestuia, în sectorul alpin, s-au dezvoltat opt circuri glaciare (complexe şi simple) dispuse sub forma unui arc de cerc în jurul văii glaciare. Circuri glaciare complexe: Tidvele-Galbenu şi Mohoru; circuri glaciare simple: Pleşcoia, Setea Mică, Ieşu, Gruiu, Groapa Mândrei. Circurile glaciare complexe sunt bine individualizate în compartimentele: Tidvele şi Cioara, respectiv Gaura Mohorului, Mohoru şi Mohoru cu Apă. Între acestea, iese în evidenţă Complexul glaciar Mohoru cu trei compartimente bine individualizate, între care zănoaga Gaura Mohorului, înconjurată de munţii Mohoru (2337 m) spre vest, lezerul (2148 m) spre nord şi Urdele (2228 m) spre est.

Relieful muntos din partea de nord a oraşului, cu înălţimi până la peste 2.000 metri atinse de vârfurile Păpuşa (2136 m), Dengherul, Urdele (2228 m), Mohorul (2337 m), acoperite cu păduri şi păşuni alpine, dau o frumuseţe deosebită acestor locuri, influenţând şi specificul ocupaţiei novăcenilor, cunoscuţi încă din vremurile îndepărtate ca buni crescători de oi şi meşteri ai lemnului.

Râul Gilort prezintă şi forme de relief mai recent create de acţiunea fluviatilă în lungul văii (halocen) având altitudine redusă. Aceste forme, denumite lunci, au o desfăşurare sporadică în sectorul montan, înguste de numai câţiva metri, la intrarea sau ieşirea din porţiuni ferestruite de roci mai dure sau la confluenţe. Astfel, Gilortul prezintă mici porţiuni de luncă în partea de mijloc a sectorului montan, între afluenţii Pleşcoia şi Romanu şi la confluenţa cu Setea Mică.

Gospodăriile populaţiei sunt aşezate la o altitudine cuprinsă între 412 m în partea de sud a teritoriului administrativ - Sat Pociovaliştea şi 650 m în partea de nord, cartierul Plăieţi de pe strada Rânca.

Altitudinea Novaciului variază între 360 m în extremitatea sudică a teritoriului administrativ şi 2337 m, în Mohoru sau 2365 m în Vârful Setea Mare.

Străjuit de dealurile Gruiului, muntele Rădeiu (1600 m), Plaiul Mare, dealurile Cernădiei, Hulubei şi Măgura Pereştilor acoperite cu păduri, Novaciul pare a fi aşezat ca într-un fund de căldare, fapt ce-l face ferit de curenţi atmosferici şi vânturi puternice, cu ierni mai blânde faţă de cele ale zonelor înconjurătoare.

Solul

Solul este principalul suport al tuturor activităţilor socio-economice şi constituie factorul de mediu expus cel mai uşor la poluare.

Solul este un agregat complex care influenţează şi este influenţat de procesele şi condiţiile din mediul înconjurător. Astfel solul va fi afectat de calitatea aerului din zonă, de deversările accidentale de fluide poluante sau de depozitări necontrolate de deşeuri.

Factorii de presiune asupra stării de calitate a solurilor, la nivelul judeţului Gorj, se concretizează în îngrăşăminte chimice utilizate neraţional, produse fitosanitare, reziduri zootehnice, poluanţi proveniţi din sectorul industrial, emisii de la termocentrale.

În Masivul Parâng, învelişul de soluri este format pe diverse tipuri de şisturi cristaline, majoritatea fiind roci acide şi pe intruziunile granitice care străbat aliniamentele şistoase.

Zona vârfurilor leşu, Mohoru, Urdele, Dengheru, Păpuşa, Muşetoiu, cu altitudini de peste 1.900-2.000 m este dominată de prezenţa podzolorilor, la care se asociază adesea humosiosoluri, litosoluri şi stâncărie. Mai jos de această zonă, până către 1.600-1.500 m altitudine, solurile dominante sunt prepodzolorile.

Solurile din sectorul subcarpatic sunt formate pe depozite sedimentare de vârstă neogenă, alcătuite din pietrișuri, nisipuri, argile, argile marnoase și marne.

Albia majoră a râului Gilort este constituită predominant din bolovănișuri și pietrișuri grosiere.

Calitatea acestor soluri influențează în mod direct resursele naturale și implicit activitatea economică a orașului.

Pe tipul solurilor brune sunt dezvoltate cu prioritate culturile de porumb, viță de vie dar și pomi fructiferi, respectiv peri, meri, pruni, gutui, care dau rezultate deosebit de bune. Solurile brune podzolice sunt slab productive și sunt bune pentru pădurile de foioase: fag, gorun, stejar și carpen.

Activitatea economică a omului, desfășurată din cele mai vechi timpuri și-a pus amprenta în evoluția solurilor.

Clima

Clima, în general, este temperat continentală cu o varietate de nuanțe ca urmare a poziției geografice, a circulației atmosferice și a componentelor de relief prezente și cu o influență mediteraneeană.

Ea se caracterizează prin următoarele particularități:

- radiația solară se cifrează la cca. 1200 kcal/cm/an;
- temperatura medie anuală este de + 9,7°C (care dă în general confort termic) cu medii de +5,2°C în luna ianuarie și de +21,2°C în luna iulie;
- precipitațiile au o distribuție neuniformă cu maxime în perioadele mai-iulie și noiembrie și cu minime în luna februarie;
- stratul de zăpadă are o durată de 50-65 zile/an, grosimea acestuia variind între 70-90 cm;
- numărul zilelor tropicale (cu temperatură peste 30°C) ajunge la numai 20 zile pe an, iar la zilele de iarnă (temperaturi sub 0°C) este de 10-20 zile pe an.

Datorită influențelor mediteraniene clima înregistrează și anumite inversiuni de temperatură care fac ca în vatra orașului temperatura să fie mai scăzută decât pe platformele învecinate.

Rețeaua hidrografică

La ieșirea din strânsoarea munților, Gilortul și-a consolidat matca. Urmărind terasele ce însoțesc cursul râului, ne dăm seama de rodul acțiunii exercitate de firicelele de apă din munți, transformate în pâraie grăbite ce se prăvălesc peste abrupturi, transportând și depozitând material, clădind astfel adevărate trepte în miniatură.

În concluzie, bazinul hidrografic al Gilortului este constituit dintr-o sumedenie de pâraie și pâraiașe adunate de pe o întinsă suprafață hidrografică.

Mai întâi, izvoarele sale pornesc din golul alpin Gruiu, unde primește pârâul Gruiuului și apoi, din stânga, pârâul leșul care își are izvoarele în muntele leșu. Primește apoi, pe dreapta, pârâul Tărtăraș, pârâul Măcărița, care în cursul său spre Gilort se unește cu pârâul Măgarului și apoi pârâul Băileasa.

Pe stânga, primește Setea Mare care înainte de vărsare în Gilort se unește cu pârâul Groapa, după care, pe dreapta primește pârâul Rotunda. Gilortul se împreună apoi cu Romanul care izvorăște din culmea Mohorului. Înainte de a se unii cu Râul Gilort, Romanul primește pârâul Coasta Cucii, Paltinul, Mohorul, pârâul Mioarelor și pârâul Groapa, la poalele muntelui Pleșcoia. După împreunarea pârâului Romanu cu Gilortul, acestea primesc: pârâul Dâlbănuș, pârâul Rânca și pârâul Înșirata.

Din dreapta, Gilortul primește apoi pârâul Drugile, pârâul Dogării și pârâul Cerbu, iar din stânga un alt pârâu al Cerbului, împreună formând frumoasa vale a Cerbului.

Din stânga, Gilortul primește apoi pârâul Brazi, pentru ca să primească apoi și din stânga și din dreapta pârâul Măceșele. În fine, pe dreapta Gilortul primește apoi Gilorțelul de Apus (izvorăște din muntele Rădeiu) având două brațe: pe stânga Dobrana, pe dreapta Gilorțelul, care curge prin mijlocul satului Hirișești. Și tot pe stânga, Gilortul mai primește Strugazul și Gilorțelul de Răsărit (care își are izvoarele în munții Tolanu și Făget). Gilorțelul de Răsărit curge prin mijlocul satului Novaci - Străini și se varsă în Gilort.

În partea de vest a Novaciului curge Aninișul, râu care trece prin satul Huluba.

Pe cursul pârâului Măceș care izvorăște din Pietrele Șipotului se găsește o frumoasă cascadă în punctul „ La Țuțur”.

Intrat în Novaci, debitului său i se adaugă diferite pâraiașe care de regulă sunt seci, dar în caz de ploaie torențială devin furioase: Păuna, care se unește cu pârâul Roibului, pârâul Lupului, Râma.

Potențialul hidrologic al râului Gilort este mare, mai ales primăvara și toamna când plouă mult ori se topesc zăpezile pe povârnișurile munților. În situații de ploi abundente sau la topirea rapidă a zăpezilor, râul Gilort provoacă viituri, fenomen favorabil transportului de aluviuni. Pentru prevenirea fenomenelor hidrologice periculoase, de-a lungul Gilortului, la Novaci, pe malul drept al râului s-a construit un dig de protecție, de la fosta fabrică de cherestea până în apropiere de Râpa lui Negreanu. De asemenea, malurile Gilorțelului de Răsărit, ale Măceșului au fost consolidate cu diguri de protecție și gabioane împotriva viiturilor.

Suprafața bazinului hidrografic al râului Gilort se desfășoară pe trei unități de relief distincte: zona carpatică, respectiv versantul sudic al munților Parâng, zona subcarpatică,

respectiv Subcarpații Gorjului care aparțin Subcarpaților Getici și zona piemontană, respectiv Piemontul Getic.

Bazinul hidrografic al râului Gilort este dezvoltat în proporție de 25% în sectorul montan, 38% în sectorul subcarpatic și 37% în sectorul piemontan. În partea nordică, bazinul hidrografic Gilort este limitat de creasta principală a masivului Parâng între vârfurile Parângul Mare (2518 m), Mușetoiu (2078 m), care îl separă de bazinele Jieț și Latorița. Sectorul vestic al acestei creste este caracterizat de prezența vârfurilor piramidale (Parângul Mare, Gruiu, Pâcleșa, Ieșu, Coasta lui Rus) întrerupte de șei adânci (Gruiu, Ieșu, Ghereșu), în timp ce sectorul estic este marcat de vârfuri rotunjite (Pleșcoaia, Mohoru, Urdele, Galbenul, Mușetoiu), cu șei foarte largi (Pleșcoaia, Dengheru).

Forța râului Gilort este utilizată în 5 microhidrocentrale.

În trecut, pe râul Gilort au fost amplasate instalații tehnice populare acționate de forța apei, specifice așezărilor de munte, folosite pentru finisarea țesăturilor de lână, prelucrarea primară a lemnului ori la măcinatul porumbului: pive, joagăre, mori de apă.

Gilortul, care se varsă în Jiu la Capu Dealului, în apropiere de Țințăreni, colectează o rețea densă de ape care fragmentează dealurile getice. Lungimea râului până la vărsarea în Jiu este de 109 km. Bazinul râului Gilort se estimează la cca 131 kilometri pătrați. Debitul său este influențat de precipitațiile care cad neuniform, ceea ce duce de altfel și la variații de debit. Debitul mediu estimat este de 3,64 metri cubi pe secundă, iar la viituri de 9,68 metri cubi pe secundă.

Conform studiilor Agenției de Protecție a Mediului Gorj, apa râului Gilort se încadrează în clasa I-a de calitate la Novaci (pe o lungime de 25 km de la izvor) și în clasa a II-a de calitate la Turburea (69 km).

Debitele de apă înregistrate au valori diferite în funcție de altitudine și de regimul de precipitații, anual înregistrându-se viiturile de primăvară (februarie-mai) când, la apa din ploi se adaugă și apele rezultate din topirea zăpezilor, ca și viiturile de toamnă cu frecvența mai mică și cu debite mai mici decât cele de primăvară.

Vara debitul de apă scade, iar în timpul secetelor afluenții Gilortului rămân fără debit.

Apele de suprafață nu sunt poluate și constituie principala sursă pentru alimentarea cu apă potabilă a populației și animalelor. Pânza freatică are adâncimi variabile iar apa este relativ corespunzătoare și în cantitate suficientă.

Flora și fauna

Flora. Flora la Novaci este cea corespunzătoare reliefului, dispus în etaje, climei și tuturor factorilor naturali care favorizează dezvoltarea acesteia.

Astfel, avem de-a face cu vegetație corespunzătoare golurilor alpine, pădurilor de conifere, de foioase, dar și cu vegetație corespunzătoare zăvoaielor, fânețelor și pășunilor.

La Novaci se înregistrează trei mari categorii de păduri de mare diversitate, în funcție de altitudine: stejar, fag și conifere.

În zona pădurilor de stejar, pe lângă stejarul propriu-zis, cu toate varietățile sale, cresc: cireșul, mărul pădureț, părul pădureț, salcâmul, ulmul, carpenul, plopul, teiul, frasinul, castanul, precum și arbuști ca: murul, alunul, cornul, sângerul, socul, liliacul, lemnul câinesc, măceșul, porumbarul, salcia, care conviețuiesc cu speciile de foioase.

Primăvara apar: viorelele, păștița, găinușele, ghiociei, urzica moartă, leurda, pecetea lui Solomon. Vara: năpraznicul, urzica vie, iarba fiarelor, odoleanul, rostopasca, fragul de pădure, cinci degete, precum și varietăți de ciuperci, între care: mănătărci (de stejar și mestecăn), oiești, gălbiori, crăițe, bureți.

În zăvoaie: izma broaștei, rostopasca, bozul, spânzul, lumânărica, clopoței, pelinul, brusturele.

În pădurile de fag, pe lângă fagul propriu-zis, care se amestecă uneori cu coniferele, mai cresc: mestecănul, paltinul, carpenul, frasinul, precum și arbuști ca: socul, zmeurul, murul, scorușul ori plante ca: feriga, omagul, brusturele, urzica, mătrăguna. Tot aici întâlnim diferite varietăți de ciuperci: mănătărci, crăițe, bureți de fag, creasta cocoșului, dar și dintre cele otrăvitoare.

În zona pădurilor de conifere stăpânesc molidul, bradul, afinul, zmeurușul, șteregoaia, mănătărcile, ghebele. Pe tulpina coniferelor cresc tot felul de licheni corticali.

În golurile alpine întâlnim o vegetație ierboasă în care predomină negara - *Nardus stricta*, plantă cu valoare nutritivă redusă, spinarea lupului, clopoței, coacăzul, măcrișul iepurelui.

Mai jos, la marginea pădurilor de conifere, găsim afinul, zmeurul, șteregoaia, urzica, ștevia (în special în torina stânilor).

Tufărișurile subalpine sunt dominate de jneapăn (*Pinus mugo*, sinonim cu *Pinus montana*), ienupăr pitic (*Juniperus nana*) și bujorul de munte (*Rhododendron kotschyi*).

Vegetația la Novaci este adaptată condițiilor climatice existente în zonă, ciclul vegetal depinzând de anotimpurile care se succed.

În general, localitatea Novaci beneficiază de un climat blând, favorabil culturilor de nuc, alun și castan.

La Novaci se găsesc suprafețe întinse de pășuni și fânețe, în care cresc: trifoiul, lucerna, ovăzul, păpădia, ghizdeiul, vioreaua, cimbrul, iarba mare, coada calului, păiușul, coada vulpii, brândușa de toamnă, părul porcului, tătăneasa, coada

șoricelului, sunătoarea, piciorul cocoșului, urzica moartă, pirul, măcrișul, pătlagina, ochiul boului, trei-frați-pătați, sulfina, purul, mazăricea, osul iepurelui, pălămida, știrul, loboda și multe altele. În urmă cu câțiva ani s-a introdus căpșunul și zmeurul. În muntele Rânca există un Centru experimental aparținând Facultății de Agricultură a Universității din Craiova, destinat să contribuie la refacerea pășunilor montane degradate prin creșterea calității masei verzi și îmbunătățirea solurilor, avându-se în vedere schimbarea compoziției floristice a pajiștilor. Aceste experimente se fac pe o suprafață de 5 ha, teren închiriat Universității din Craiova de către Primăria orașului Novaci.

Fauna se dezvoltă în strânsă legătură cu vegetația specifică acestei zone. La Novaci se înregistrează o mare varietate de viețuitoare, în pădurile montane trăiesc numeroase cervidee, între care multe exemplare de o rară frumusețe. Tot aici găsim și lupul, ursul, vulpea, iepurele, râsul, pisica sălbatică, căprioara, cerbul, ariciul, viezurele, jderul de copac, mistrețul, nevăstuica, dihorul, veverița, cârțița, precum și o mare diversitate de păsări: pițigoii, ciocârlii, privighetoarea, pitulicea, sturzul, sticletele, gaița, ciocănită, uliul, șorecarul, corbul, huhurezul, buha, cocoșul de munte, vrabia, codobatura, mierla neagră, cucuveaua, bufnița, cioara, gaița, coțofana, porumbelul și multe altele.

Primăvara, vin în aceste locuri rândunica, barza, cucul, pupăza.

La Novaci se mai întâlnesc batracieni - brotăcelul și buratecul, broasca râioasă brună și broasca de munte, precum și reptile ca: șarpele de casă, gușterul verde, șopârta, salamandra.

În fânețele de la Huluba au fost găsite și exemplare de broască țestoasă.

Ca insecte, la Novaci găsim: păianjenul, licuriciul, gândacul de bălegar, gândacul de scoarță și cari de pădure, lăcusta, urechelnița, ploșnița, buburuza, gândacul de Colorado, coropișnița, greierul de câmp, cărăbușul, răgacea, țânțarii, tăunul, viermele, licuriciul, musca, numeroase specii de furnici, cu aripi sau fără, albina, viespea. De asemenea, la Novaci se găsește o mare varietate de fluturi: diurni, crepusculari și nocturni.

În apele din zona Novaci întâlnim păstrăvul curcubeu și indigen, mreana, cleanul, scobarul, racul și țiparul.

Se cuvine subliniat și faptul că ursul brun, care trăiește în pădurile de conifere, coboară uneori toamna până în cartierul Novăceni de pe Valea Gilortului producând stricăciuni în culturile de porumb sau plantațiile de pruni și viță de vie ale localnicilor. De asemenea, stricăciuni produc și porcii mistreți, lupul, care coboară tot mai des în sat, mai ales iarna. La fel, vulpea, bântuie noaptea prin sate căutându-și hrană prin curțile oamenilor cu gospodării mai izolate.

În ce privește fauna, trebuie semnalat faptul că în anul 1943 la Novaci s-a înființat Societatea de vânătoare „Căprioara” în scopul ocrotirii vânatului și stârpirii braconajului.

Pe crestele Mohorului, în locurile mai puțin umblate, poate fi întâlnită capra neagră, regina munților noștri. Caprele negre zburdă în voie prin aceste locuri, uneori în cirezi de câte 10-15 exemplare.

În concluzie, în Novaci pot fi întâlnite în zona pădurilor de conifere și foioase specii cu valoare cinegetică deosebită și posibilități de practicare a pescuitului sportiv valoros.

Resurse

Resursele pe care se bazează potențialul economic al orașului sunt resurse proprii: terenuri arabile, pășuni, fânețe, păduri, produse animaliere și vegetale.

Vegetația, ca resursă a cadrului natural, este reprezentată în orașul Novaci prin zone împădurite și păjiști.

În pădurea cunoscută sub denumirea de Pădurea Statului de la Hirișești se află un izvor de apă minerală, iar în Runcurile Hulubei un izvor balnear cu apă clorosodică. Ambele sunt neexploatare și nevalorificate, deși se consideră a fi eficace în tratamentul gastritelor cronice, colecistitelor, sechelelor hepatice etc.

Principalele plante medicinale care pot fi recoltate din zona Novaci sunt: flori de mușețel, de tei, coada șoricelului, flori și frunze de păducel, frunze de urzică, rădăcini și frunze de tătăneasă, flori de sunătoare, gălbenele, iarbă mare, afin, ovăz etc.

Zona Novaci mai cuprinde și alte importante resurse naturale, între care: granitul de diverse culori, nisip, pietriș, bolovănișul din albia Gilortului, utilizate în construcții, feldspat, utilizat în industria sticlăriei. Cu mulți ani în urmă s-au descoperit depozite de grafit și azbest în zona Cerbu, dar considerându-se că nu sunt în cantitate mare, nu s-a trecut la exploatarea lor. Primele prospecțiuni au aparținut Băncii Populare „Gilortul”. Depozite de azbest și mică s-au găsit și în muntele Urdele, aflate însă într-o zonă greu accesibilă, ceea ce face ca exploatarea lor să necesite investiții foarte mari.

Documentele vechi vorbesc despre existența unor depozite de mică în munții Tâmpa și Praveț.

Existența unor informații privitoare la spălarea nisipurilor aurifere în Gilort și chiar a unor nume de locuitori în dreptul cărora se trecea meseria de aurar, par să conducă la ideea că aici ar fi existat zăcăminte aurifere. De altfel, inginerul austriac Friedrich Schwantz spunea că aurul era scos din râuri, printre care Gilort și Lotru și că este „frumos, ales și atât de curat cum nu se mai găsește nicăieri”.

În hărțile stolnicului Cantacuzino și Schwantz sunt indicate în nordul satului Cernădia minereuri de fier.

În apropierea vechii Uzine Electrice Novaci se găsește un important zăcământ de granit, deasupra căruia se află un strat gros de feldspat. Prin anul 2004 începuse exploatarea granitului, dar a fost întreruptă ulterior din motive diverse.

Pe la începutul secolului XX s-a încercat prelucrarea manuală a granitului de Novaci, realizându-se temeliiile unor construcții în perioada 1916-1930, ca: Biserica Sfântul Ioan Botezătorul, Banca Populară „Gilortul”, Casa Brezulescu, devenită Spitalul „Vlădoianu-Brezulescu” (în prezent sediul Primăriei orașului Novaci), clădirea veche a Judecătoriei Novaci, fostul Palat administrativ (Centrul de Plasament Novaci), precum și foarte multe construcții particulare.

Granitul de Novaci poate fi folosit ca piatră cubică la pavarea trotuarelor, curților, aleilor, ca pardoseală pentru birouri, săli, ori ca decorațiuni exterioare prin placarea cu bucăți de granit de diferite forme. Acesta se găsește pe o suprafață de circa 16 km pătrați. Valoarea sa este dată de combinațiile de culori existente: alb-cenușiu, alb-verde, verde-roz, alb-verde-roșu și în special roșu. Varietatea de culori se datorează prezenței feldspaților existenți în cantități foarte mari.

În pădurile Novaciului cresc multe specii de ciuperci, îndeosebi mănătărci, deosebit de căutate atât pe piața internă, cât și pe cea externă, fiind folosite fie în industria alimentară, fie în cea farmaceutică. Există câteva centre de colectare a acestei mari bogății a Novaciului, dar nu și de prelucrare a ciupercilor, activitate care ar putea aduce mari venituri întreprinzătorilor și totodată locuitorilor orașului.

Tot în localitate se găsește în zona Gilortel piatră din care se poate fabrica, prin ardere, varul necesar în construcții, iar între Pociovaliștea și Perești se găsesc sedimente de cărbune aflate la suprafața solului.

Pe Gilort, în amonte, la intrarea în Cheile Gilortului, versanții alcătuiți din roci cu textură șistoasă furnizează lespezi pentru placarea aleilor, curților și caselor din Novaci și a celor de vacanță de la Rânca. Gilortul este unul dintre râurile cu cel mai puternic transport de pietrișuri grosiere care constituie o importantă sursă de balast, material folosit în construcții.

Riscuri naturale

În teritoriul administrativ al orașului Novaci nu există zone cu risc de pericolozitate foarte mare, chiar dacă întâlnim zone cu declivități mari, nu au existat alunecări de teren sau inundații deosebite.

Principalele riscuri naturale sunt cele general valabile pe tot teritoriul județului și anume:

- procese geomorfologice (eroziuni și alunecări de teren) care nu afectează vetrele satelor respectiv populația;

- inundabilitatea nu a înregistrat intensității excesive astfel că la toate momentele de pericol nu au fost inundații;

- gradul de intensitate seismică 7, zona seismică de calcul E, perioada de colț $T_c=0.7s$, raportul dintre accelerația maximă a mișcării seismice a terenului, corespunde zonei seismice de calcul și accelerația gravitației, reprezentat prin coeficientul $a_g=0,12g$.

Este de remarcat faptul ca efectele acestor manifestări naturale distructive au efecte reduse și în general zona intravilanelor a fost ferită de efectele dezastruoase ce s-ar fi putut produce.

Din analiza efectuată de specialiști și autoritățile locale privind delimitarea zonelor expuse la riscuri naturale, în conformitate cu Ordinul comun 63/N/-19.0/288-1955-1998 a rezultat că nu există zone ale intravilanelor care să fie afectate și nu s-au stabilit zone cu interdicții de construire.

2.3 RELAȚII ÎN TERITORIU

2.3.1 Încadrarea în teritoriul județului

Teritoriul administrativ al orașului Novaci se învecinează la nord cu comuna Voineasa și comuna Mălaia, județul Vâlcea, la est cu comuna Baia de Fier, la vest cu comuna Crasna, și la sud cu comuna Benghești-Ciocadia și comuna Bumbăști-Pitic.

Orașul Novaci are o bună accesibilitate, legătura rutieră cu reședința județului se poate asigura prin DN 67C (Transalpina - ce traversează orașul de la nord la sud) și DN 67 (Drobeta Turnu Severin - Tg. Jiu - Râmnicu Vâlcea), distanța fiind de 47 Km, drumurile fiind modernizate.

O deosebită importanță pentru orașul Novaci o are fără îndoială DN 67 C care leagă Oltenia de Transilvania. Trecând prin Novaci, acest drum escaladează munții spre pitoreasca vale a Lotrului și de acolo mai departe spre Șugag și Sebeș. Este un drum de o rară frumusețe, străbătând zone prăpăstioase, de un pitoresc fără egal. Pe tot traseul se găsesc pășuni întinse, brăzdate de izvoare limpezi și reci. Inițial, acest drum a fost doar o potecă de munte, folosită de păstorii din Mărginimea Sibiului pentru deplasarea cu turmele în Țara Românească și de acolo mai departe în căutare de hrană, denumită „Poteca Dracului”. DN 67 C a fost dat în folosință în anul 1939 și este considerat a fi șoseaua transcarpatică situată la cea mai mare altitudine din țară (2.132 m în punctul Lespezi de pe muntele Urdele).

Drumul și-a luat numele de la latinescul "Transalpina" (țara de dincolo de munți), cum era numită în vechile texte și hărți latinești Țara Românească, și e supranumit "Drumul Regelui", pentru ca Regele Carol al II-lea, după ce l-a reconstruit, în anul 1938, l-a inaugurat parcurgându-l el însuși împreună cu familia regală. Deși este mai înaltă mult mai veche și mai frumoasă decât Transfăgărășanul, este mai puțin cunoscută pentru că, Transalpina, cu toate că

este catalogată drum national, DN 67C, nu a fost până în 2009 niciodată asfaltată. Transalpina a fost construită de armatele romane în drumul lor spre Sarmisegetusa, pavată cu piatră de Regele Carol al II-lea după 1930 și reabilitată de nemți în al II-lea război mondial după care a fost dată uitării de autoritățile române. Faptul ca a fost uitată și a devenit un drum greu de parcurs cu mașini normale a ajutat Transalpina să-și păstreze neatinsă sălbăticia și farmecul aparte pe care puține locuri din țară îl mai au. Este printre puținele drumuri din țară pe care se poate ajunge cu mașina până la nori și chiar deasupra lor. Șoseaua Transalpina este un drum aflat încă în reabilitare. În luna iunie 2016 Transalpina era asfaltată (cel puțin un strat de asfalt) în proporție de peste 99 %. Porțiunea Novaci - Rânca este integral asfaltată și reabilitată. Porțiunea cea mai frumoasă a Transalpinei dintre Rânca și Obârșia Lotrului este asfaltată dar încă mai sunt de realizat lucrări de stabilizare a versanților.

Orașul Novaci are un număr de 26 străzi, cu o lungime totală de 112,5 km, prin care se face legătura între oraș și toate satele componente.

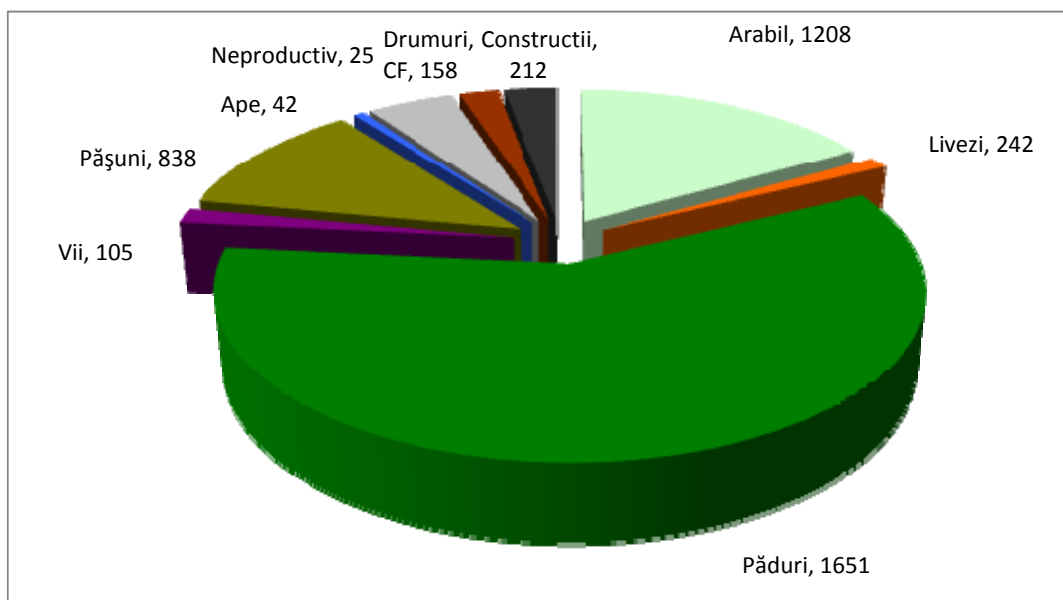
În ansamblu, orașul este dezvoltat tentacular pe văi, cu o structură adunată și textură simplă, liniară.

Dezvoltarea zonelor de locuit de-a lungul văilor au creat condiții propice dezvoltării locuirii populației.

Teritoriul administrativ al orașului Novaci cuprinde localitatea Novaci -reședința de oraș și satele componente: Bercești, Hirișești, Pociovaliștea și Sitești.

Conform datelor primite de la OCPI Gorj, suprafața teritoriului administrativ al orașului este de 16935,58 ha, defalcată pe categorii după cum urmează:

Categoriile de folosință ale teritoriului administrativ

Suprafața totală a terenului agricol este de 6351 ha.

2.3.2 Date și relații extrase din P.A.T.N., P.A.T.J., P.A.T.Z. și P.A.T.I. referitoare la zona în care se situează orașul Novaci

Căi de comunicație și transportul în comun

Rețeaua de căi de comunicație rutieră ce trece prin oraș este următoarea:

- DN 67 C (Transalpina) - drum ce traversează orașul Novaci de la nord la sud și are o lungime de 34,97 km;
- DJ 665 - drum ce traversează satul Hirișești, orașul Novaci și satul Bercești și face legătura cu comunele vecine Crasna și Baia de Fier și are o lungime de 6,85 km;
- DJ 665 D - drum ce traversează satele Pociovaliștea și Sitești și face legătura cu comuna Bumbesti Pițic și are o lungime de 4,11 km;
- DC 9 - drum ce leagă satul Pociovaliștea cu comuna învecinată Crasna și are o lungime de 0,49 km;
- DC 10 - drum ce leagă satele Bercești și Sitești și are o lungime de 5,31 km;
- DC 11 - drum ce leagă orașul Novaci cu satul Pociovaliștea și are o lungime de 1,82 km;
- DC 12 - drum ce leagă satul Bercești cu comuna învecinată Bumbesti Pițic și are o lungime de 3,09 km;
- DC 13 - drum ce traversează satul Hirișești și are o lungime de 1,62 km;
- DC 19 - drum ce leagă satul Pociovaliștea cu comuna învecinată Benghești-Ciocadia și are o lungime de 6,40 km;
- DC 52 - drum ce face legătura între DC12 la sudul satului Bercești cu satul Cernădia din comuna Baia de Fier și are o lungime de 0,20 km;

Calitatea infrastructurii și a sistemului rutier pe aceste drumuri este bună:

- Drumuri vicinale și străzi - majoritatea au fost asfaltate, iar o mică parte vor fi asfaltate în cursul anilor 2017-2018, stare bună și foarte bună.

2.3.3 Încadrarea în teritoriul administrativ al orașului

Rețeaua de localități

Conform Legii numărul 2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriului, orașul Novaci are cinci localități componente:

- Novaci ce include și zona Rânca - reședință de oraș;
- Bercești - sat aparținător;
- Hirișești - sat aparținător;
- Pociovaliștea - sat aparținător;
- Sitești - sat aparținător.

Legătura dintre oraș și satele aparținătoare este asigurată de drumul național DN 67 C (Transalpina) - drum ce traversează orașul Novaci de la nord la sud; drumurile județene DJ 665 - drum ce traversează satul Hirișești, orașul Novaci și satul Bercești și DJ 665 D - drum ce traversează satele Pociovaliștea și Sitești și drumurile comunale DC 9 - drum ce traversează satul Pociovaliștea, DC 10 - drum ce leagă satele Bercești și Sitești, DC 11 - drum ce leagă orașul Novaci cu satul Pociovaliștea, DC 12 - drum traversează satul Bercești, DC 13 - drum ce traversează satul Hirișești și DC 19 - drum ce traversează satul Pociovaliștea, DC 52 - drum ce face legătura între DC12 la sudul satului Bercești cu satul Cernădia din comuna Baia de Fier.

Cele mai apropiate gări C.F.R. se află la Târgu-Cărbunești 35 km și Târgu-Jiu 44 km.

Cel mai apropiat aeroport se află la o distanță de 150 km în Craiova.

Orașul Novaci este situat în partea de nord-est a județului Gorj, la 48 Km de municipiul reședință de județ Târgu-Jiu, având legătura cu DN 67 prin DN 67 C.

Ca tipologie morfologică, o trasatură caracteristică a localităților orașului este amplasarea acestora în zona în care microclimatul a fost mai favorabil, iar resursele naturale mai variate.

Forma terenurilor cuprinse în intravilan este ramificată dependentă de condițiile naturale și economice specifice județului în general și orașului Novaci în special.

În formarea localităților, locuitorii au ales să se așeze de-a lungul văilor apelor care străbat teritoriul.

Prin gradul de asigurare a dotărilor publice de interes local orașul Novaci are rol polarizator pentru satele aparținătoare asigurând serviciile de bază (comerț, prestări servicii, sănătate, asistență socială, învățământ, cultură, recreere), servicii de infrastructură, (transporturi, telecomunicații), servicii administrative (administrație, financiare, prelucrarea informațiilor).

Față de intravilanul existent trasarea intravilanului propus pentru orașul Novaci s-a realizat în spiritul unei dezvoltări durabile a orașului, răspunzând astfel solicitărilor administrației publice locale.

PROGRAMUL DE MĂSURI CONFORM PLANULUI DE AMENAJARE A TERITORIULUI JUDEȚEAN GORJ

*Actualizare 2009-2011, elaborat de Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu"-
Centrul de cercetare, proiectare, expertiză și consulting, avizat de Consiliul Județean Gorj în
decembrie 2013*

*Programul de măsuri este prezentat pe domeniile și subdomeniile care au făcut obiectul
analizei și diagnosticului PATJ.*

Măsurile pot fi cu caracter general, la nivel de județ, sau specific adică cu aplicabilitate la nivelul anumitor UATB (municipii, orașe, comune).

MĂSURI PRIVITOARE LA CADRUL NATURAL

- Conservarea, protejarea și valorificarea cadrului natural

- Conservarea diversității biologice, asigurarea utilizării durabile a habitatelor naturale, a speciilor de floră și faună, prin:

Managementul îmbunătățit al resurselor naturale prin exploatare în limitele capacității de suport, în vederea unei dezvoltări durabile.

Menținerea funcțiilor ecologice ale apelor curgătoare (Directiva Cadru Ape).

Atenuarea proceselor de degradare prin măsuri de curățare, igienizare și reconstrucție ecologică în vederea redării în circuitul agricol a suprafețelor ocupate de activitățile industriei extractive.

- Managementul integrat al calității solului

- Prevenirea declanșării unor fenomene de degradare și restrângerea limitărilor existente în vederea menținerii stării de fertilitate a solurilor în funcție de clasa lor de calitate, prin măsuri ameliorative.

Menținerea valorii naturale ridicate a terenurilor agricole prin măsuri agro-pedo-ameliorative, lucrări de îmbunătățiri funciare și prin promovarea agriculturii ecologice.

- Eliminarea, stabilizarea, monitorizarea alunecărilor de teren

- Efectuarea lucrărilor de consolidare a zonelor expuse alunecărilor de teren.

Lucrări specifice de îmbunătățiri funciare (combaterea eroziunii solului) aplicate în complex cu cele agro-pedoameliorative (nivelare - modelare, astuparea crăpăturilor) pe versanții afectați de alunecări active și pe terenuri cu alunecări stabilizate, funcție de modul de utilizare a terenului.

Stabilizarea și valorificarea terenurilor alunecate prin împăduriri pentru protecția antierozională și stabilizarea versanților.

Evitarea supraîncărcării versanților cu construcții, căi de comunicații (drumuri, căi ferate) pe versanții instabili. Urmărirea caracteristicilor terenurilor afectate de eroziune moderată și cu risc de accentuare a eroziunii, în vederea cunoașterii tendințelor de evoluție a proceselor de alunecare mai ales în zonele afectate de activitatea umană. Cartarea alunecărilor, lucrări de foraj, completate cu metode geofizice pentru determinarea adâncimii suprafeței de alunecare, a cauzelor evoluției imprevizibile a fenomenului precum și măsuri de stabilizare a versanților deja afectați de fenomen sau cu potențial ridicat de declanșare a alunecărilor de teren în zonelor afectate de alunecări de teren.

- Prevenirea, atenuarea, eliminarea efectelor alunecărilor de teren prin elaborarea hărților risc

- Întocmirea hărților risc la alunecări de teren în localități afectate de alunecări de teren în proporție mai mare de 45%, în care există elemente importante supuse riscului și declararea acestora ca "zone de risc la alunecări de teren", conform Legii 575/2001: Alimpești, Aninoasa, Bengești-Ciocadia, Bărbătești, Bolboși, Berlești, Bălănești, Brănești, Bustuchin, Căpreni, Ciuperceni, Crușeț, Dănciulești, Drăgotești, Fărcășești, Godinești, Hurezani, Ionești, Jupânești, Licurici, Logrești, Mătăsari, Motru, Mușetești, Negomir, Plopșoru, Prigoria, Roșia de Amaradia, Samarinești, Săcelu, Schela, Slivilești, Stejari, Stoina, Tg-Cărbunești, Turburea, Ticleni, Turcinești, Văgiulești, Vladimir.

MĂSURI PRIVITOARE LA PROTECȚIA APELOR

- Îmbunătățirea calității solurilor prin reducerea și prevenirea poluării și degradării acestora, în zonele puternic industrializate cât și în zonele de agricultură intensivă

- Efectuarea analizelor chimice a probelor de apă prelevate din forajele de explorare ale Direcției Apelor Jiu.

Prin această măsură se propune atingerea parametrilor calitativi ai corpurilor de apă subterană conform prevederilor legale în vigoare.

Măsura se va aplica pentru 43 UATB-uri vulnerabile la poluare cu nitrați: Albeni, Aninoasa, Arcani, Bălănești, Bălești, Bâlteni, Bărbătești, Bengești-Ciocadia, Brănești, Calnic, Căpreni, Cătunele, Ciuperceni, Crușeț, Dănești, Dragotești, Fărcășești, Glogova, Godinești, Ionești, Jupânești, Lelești, Padeș, Peștișani, Plopșoru, Rovinari, Runcu, Săcelu, Săulești, Schela, Scoarța, Stănești, Stoina, Țintăreni, Tg-Cărbunești, Telești, Țicleni, Tismana, Turburea, Turceni, Turcinești, Urdari și Vladimir.

MĂSURI PRIVITOARE LA BIODIVERSITATE

- Protecția elementelor de cadru natural și conservarea biodiversității

- Administrarea (custodia) în totalitate a ariilor naturale protejate

Prin implementarea acestei măsuri, ariile naturale protejate de pe teritoriul județului se vor afla sub directă administrare a unui custode, pe baza planului de management al ariei protejate.

Măsura se va aplica la nivelul a 35 UATB-uri care se suprapun cu ariile naturale protejate: Bumbști Jiu, **Novaci**, Tismana, Turceni, Țicleni, Aninoasa, Baia de Fier, Bărbătești, Bâlteni, Borăscu, Brănești, Cătunele, Crașna, Dănești, Drăguțești, Glogova, Godinești, Ionești,

Mușetești, Negomir, Padeș, Peștișani, Plopșoru, Polovragi, Runcu, Săcelu, Săulești, Schela, Scoarța, Stănești, Turburea, Turcinești, Țițăreni, Urdari, Vladimir.

- Respectarea zonelor de protecție a ariilor protejate

Evitarea realizării proiectelor de infrastructură în interiorul sau în imediata vecinătate a ariilor protejate.

Măsura se va aplica la nivelul a 35 UATB-uri care se suprapun cu ariile naturale protejate: Bumbăști Jiu, **Novaci**, Tismana, Turceni, Țicleni, Aninoasa, Baia de Fier, Bărbătești, Bălteni, Borăscu, Brănești, Cătunele, Crașna, Dănești, Drăguțești, Glogova, Godinești, Ionești, Mușetești, Negomir, Padeș, Peștișani, Plopșoru, Polovragi, Runcu, Săcelu, Săulești, Schela, Scoarța, Stănești, Turburea, Turcinești, Țițăreni, Urdari, Vladimir.

MĂSURI PRIVITOARE LA PROTEJAREA PATRIMONIULUI CONSTRUIT

-Conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural construit

- Reabilitarea peisajelor culturale degradate

În cazul existenței peisajelor culturale degradate, se impune reabilitarea acestora.

- Încadrarea noilor construcții în specificul zonei.

În funcție de configurația arhitecturală sau amplasament, realizarea noilor construcții trebuie să țină cont de aspectul general al zonei și de prezența obiectivelor de patrimoniu sau a zonelor de protecție a acestora.

- Minimizarea efectelor negative ale noilor facilități asupra monumentelor istorice.

Interzicerea realizării facilităților de producție în zone protejate sau în interiorul zonelor de protecție a monumentelor istorice.

MĂSURI PRIVITOARE LA PEISAJ ȘI LA PROTECȚIA ȘI VALORIFICAREA PATRIMONIULUI CULTURAL

-Stabilirea valorilor locale

- Studii istorice și sociologice pentru fiecare UATB în parte, stabilirea specificității locale, a autenticității, a clădirilor care pot deveni monument istoric.

- Educarea tineretului școlar în spiritul păstrării valorilor culturale locale

- Prezentarea istoriei locale și a valorilor locale în școli, licee.

-Delimitarea peisajului cultural și natural

- În urma delimitărilor se vor stabili activitățile umane compatibile cu protejarea peisajelor, transpunerea delimitărilor și a activităților în documentațiile de urbanism.

- **Studierea protecției mediului,**

- **Studierea managementului deșeurilor menajere și industriale,**

- **Studierea riscurilor naturale și antropice,**
- **Studierea măsurilor pentru stabilizarea populației localităților,**
- **Subvenționarea desfășurării festivalurilor și concursurilor, a funcționării muzeelor și expozițiilor, favorizarea comerțului specific.**
- **Păstrarea și valorificarea patrimoniului imaterial, a ocupațiilor tradiționale și a modului de viață rural.**
- **Măsuri de dezvoltare a turismului.**
- **Stabilirea unor circuite turistice specializate care se pot racorda cu cele din județele vecine.**
- **Delimitarea zonelor de protecție ale tuturor monumentelor istorice și stabilirea modului de construire în aceste zone.**
- **Limitarea extinderii teritoriale a localităților rurale din zonele montane și piemontane, evitarea construcțiilor de mari dimensiuni.**
- **Protejarea patrimoniului rural și a așezărilor rurale - PATJ, PATZIC, PUG.**
- **Păstrarea clădirilor valoroase, în primul rând a celor din lemn.**
- **Restaurarea monumentelor istorice și a altor clădiri valoroase, restaurarea zonelor urbane.**
- **Cercetarea și valorificarea patrimoniului arheologic.**
- **Cercetări arheologice în zonele înscrise în Registrul Arheologic Național și cercetări arheologice de salvare în zonele de protecție ale monumentelor istorice.**
- **Definitivarea planurilor de management și a regulamentelor ROSPA, ROSCI, stabilirea activităților umane compatibile.**

MĂSURI CARE VOR FUNDAMENTA ELABORAREA P.U.G.

- **Elaborarea studiului riscurilor naturale și antropice.**
- **Se va elabora în cadrul PUG studiul riscurilor naturale și antropice, prin care se vor stabili zonele de risc la nivelul UATB - toate UATB din județ.**
- **Elaborarea studiilor istorice.**
- **Se vor elabora studii istorice în cadrul PUG pentru toate UATB din județ.**
- **Delimitarea exactă (prin coordonate) a siturilor arheologice și a zonelor de protecție ale acestora, stabilirea regulilor de utilizare a terenurilor delimitate;**
- **Se vor delimita (prin coordonate) siturile arheologice și zonele de protecție ale acestora și se vor stabili reguri de utilizare pentru terenurile delimitate (29 UATB): Municipiul Tg-Jiu Orașele: Bumbăești-Jiu, Tg-Cărbunești, Tismana, Țicleni, Comunele: Albeni, Alimpești, Baia de Fier, Bălănești, Bărbătești, Benghești-Ciocadia, Bîlteni, Cătunele, Jupînești, Lelești, Logrești, Padeș, Pestișani, Plopșoru, Polovragi, Runcu, Samarinești, Săcelu, Schela, Slivilești, Stoina, Telești, Turburea, Văgiulești.**

- Delimitarea zonelor de protecție ale monumentelor istorice și stabilirea regulilor de utilizare a terenurilor delimitate.

- Se vor delimita zonele de protecție ale monumentelor istorice și stabilirea regulilor de utilizare a - **69 UATB**: Municipiile: Tg-Jiu, Motru Oașele: Bumbăești-Jiu, **Novaci**, Rovinari, Tg-Cărbunești, Tismana, Turceni, Țicleni. Comunele: Albeni, Alimpești, Aninoasa, Arcani, Baia De Fier, Bălănești, Bălești, Bărbăești, Bengești-Ciocadia, Berlești, Bîlteni, Bolboși, Borăscu, Brănești, Bumbăești-Pițic, Bustuchin, Căpreni, Cătunele, Ciuperceni, Cîlnic, Crasna, Crușeț, Dănciulești, Dănești, Drăgotești, Drăguțești, Fărcășești, Glogova, Hurezani, Ionești, Jupînești, Lelești, Licurici, Logrești, Mătășari, Mușetești, Negomir, Padeș, Peștișani, Plopșoru, Polovragi, Prigoria, Roșia de Amaradia, Runcu, Samarinești, Săcelu, Săulești, Scoarța, Schela, Slivilești, Stănești, Stejari, Stoina, Telești, Turburea, Turcinești, Țințăreni, Urdari, Văgiulești, Vladimir.

MĂSURI PRIVITOARE LA ZONELE EXPUSE LA RISCURI NATURALE (INUNDAȚII, ALUNECĂRI DE TEREN, SEISME)

Prevenirea, atenuarea, eliminarea efectelor alunecărilor de teren prin elaborarea hărților de risc.

Întocmirea hărților risc la alunecări de teren în localități afectate de alunecări de teren în proporție mai mare de 45%, în care există elemente importante supuse riscului și declararea acestora ca "zone de risc la alunecări de teren", conform Legii 575/2001: Alimpești, Aninoasa, Bengești Ciocadia, Bărbăești, Bolboși, Berlești, Bălănești, Brănești, Bustuchin, Căpreni, Ciuperceni, Crușeț, Dănciulești, Drăgotești, Fărcășești, Godinești, Hurezani, Ionești, Jupînești, Licurici, Logrești, Mătășari, Motru, Mușetești, Negomir, Plopșoru, Prigoria, Roșia de Amaradia, Samarinești, Săcelu, Schela, Slivilești, Stejari, Stoina, Tg-Cărbunești, Turburea, Ticleni, Turcinești, Văgiulești, Vladimir.

MĂSURILE DE PROTECTIE A MEDIULUI PROPUSE LA NIVELUL JUDETULUI GORJ

Efectuarea analizelor chimice a probelor de apă prelevate din forajele de explorare ale Direcției Apelor Jiu.

Prin această măsură se propune atingerea parametrilor calitativi ai corpurilor de apă subterană conform prevederilor legale în vigoare.

Măsura se va aplica în 43 UATB-uri vulnerabile la poluare cu nitrați: Albeni, Aninoasa, Arcani, Bălănești, Bălești, Bâlteni, Bărbăești, Bengești-Ciocadia, Brănești, Cîlnic, Căpreni, Cătunele, Ciuperceni, Crușeț, Dănești, Dragotești, Fărcășești, Glogova, Godinești, Ionești, Jupînești, Lelești, Padeș, Peștișani, Plopșoru, Rovinari, Runcu, Săcelu, Săulești, Schela,

Scoarța, Stănești, Stoina, Tîntăreni, Tg-Cărbunești, Telești, Țicleni, Tismana, Turburea, Turceni, Turcinești, Urdari și Vladimir.

MĂSURI REFERITOARE LA DEZVOLTAREA REȚELEI DE LOCALITĂȚI

MĂSURI CU CARACTER GENERAL PRIVITOARE LA CONSOLIDAREA SISTEMULUI DE AȘEZĂRI

Îmbunătățirea confortului în locuințe în mediul urban și rural.

Cu excepția celor 2 municipii și a orașului Rovinari în restul orașelor sunt necesare intervenții pentru îmbunătățirea nivelului de echipare a locuințelor în scopul satisfacerii cerințelor minime din legea 100 /2007. În mediul rural, nivelul de echipare cu utilități în 2002 era scăzut și foarte scăzut în 43 din cele 61 de comune (70%). Un deficit acut de echipare se înregistrează în 15 dintre acestea: Bălănești, Bolboși Bustuchin, Ciuperceni, Crușeț, Fărcășești, Dănești, Licurici, Logrești, Plopșoru, Roșia de Amaradia, Samarinești, Săulești, Slivilești, Telești.

MĂSURI PRIVITOARE LA TURISM

Valorificarea resurselor turistice de importanță locală.

Amenajarea unor minilocații balneare : amenajarea turistică a resurselor identificate de ape cu rol terapeutic (Săcelu, Motru, Bălănești, Țicleni, Dănești, Mătășari).

PROGRAM DE ÎMBUNĂȚIRE A CALITĂȚII APELOR DE SUPRAFĂȚĂ ȘI

SUBTERANE

Se impune, de asemenea, monitorizarea calității apelor subterane, îndeosebi în zonele unde există surse de nitrați din activitățile agricole. Conform Ordinului 1552 din 2008 și a Ordinului 743 din 2008 pentru aprobarea listei localităților unde există surse de nitrați, UAT-urile din județul Gorj în care va fi aplicată această măsură sunt: Albeni, Aninoasa, Arcani, Bălănești, Bălești, Bîlteni, Bărbătești, Bengești Ciocadia, Brănești, Cîlnic, Căpreni, Cătunele, Ciuperceni, Crușeț, Dănești, Dragotești, Fărcășești, Glogova, Godinești, Ionești, Jupînești, Lelești, Padeș, Peștișani, Plopșoru, Rovinari, Runcu, Săcelu, Săulești, Schela, Scoarța, Stănești, Stoina, Tîntăreni, Târgu Cărbunești, Telești, Țicleni, Tismana, Turburea, Turceni, Turcinești, Urdari și Vladimir.

ZONE NATURALE PROTEJATE

În teritoriul administrativ al orașului Novaci, județul Gorj semnalăm existența a trei arii naturale protejate de interes comunitar (european) și o rezervație naturală protejată de interes național:

"Râul Gilort" (cod ROSCI 0362) cu o suprafață totală de 873 ha., din care 1% se regăsesc în teritoriul administrativ al orașului Novaci.

"Nordul Gorjului de Est"(cod ROSCI 0128) cu o suprafață totală de 49.160 ha., din care 53% se regăsesc în teritoriul administrativ al orașului Novaci.

"Parâng" cod ROSCI 0188) cu o suprafață totală de 30.434 ha., din care 29% se regăsesc în teritoriul administrativ al orașului Novaci.

Rezervația naturală protejată de interes național "Pădurea Bârcului" cu o suprafață totală de 25,09 ha., din care 24,76 ha se regăsesc în teritoriul administrativ al orașului Novaci.

RO SCI 0362 RÂUL GILORT

Zonă umedă din regiunea biogeografică continentală reprezentând habitat specific pentru speciile de interes conservativ *Lutra lutra* și *Bombina variegata* alături de patru specii de pești de asemea de interes conservativ.

Râul Gilort este unul dintre râurile din Oltenia care nu au fost afectate semnificativ de intervențiile antropice. Din acest motiv diversitatea specifică a râului este considerabilă. Aici a fost găsită specia *Eudontomyzon mariae*, specie pentru a cărei conservare s-au desemnat foarte puține situri. Pe lângă aceasta în râu este prezent și *Sabanejewia romanica*, specie endemică în țara noastră. Ambele specii figurează în Cartea Roșie a Vertebratelor din România. Situl este unul important și pentru speciile de mamifere: *Lutra lutra* și *Bombina variegata*.

Din suprafața totală a sitului "Râul Gilort" RO SCI 0362 de 873 ha, pe teritoriul administrativ al orașului Novaci, aria protejată de interes comunitar Natura 2000 reprezintă <1%.

Suprafața totală a sitului "Râul Gilort" RO SCI 0362, se regăsește pe teritoriile a cinci comune cum ar fi: Bengesti-Ciocadia, Bumbesti-Pitic, Albeni, Novaci, Tg-Carbunesti iar coordonatele sitului sunt: Latitudine 45°4'18" iar Longitudine 23°35'57".

NORDUL GORJULUI DE EST

Situl Natura 2000 ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est este un sit de importanță comunitară și a fost desemnat în anul 2011 prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor 2387/2011, pentru modificarea Ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile nr.

1967/2007 privind instituirea regimului de arie naturale protejată a siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000, în România, pentru conservarea populațiilor a 4 specii de plante, 11 specii de mamifere, 2 specii de amfibieni, 3 specii de pești, 2 specii de nevertebrate și 25 de habitate.

Situl Natura 2000 ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est este situat din punct de vedere administrativ pe teritoriul a 2 județe, 96% din suprafață fiind localizată în partea de nord-est a județului Gorj, restul de 4% în partea de vest a județului Vâlcea. Teritoriul este în cea mai mare parte lipsit de localități cu excepția celor dispuse de-a lungul limitei sudice și a zonei Rânca. Situl Natura 2000 ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est este situat pe teritoriul administrativ al localităților Vaideeni din județul Vâlcea și Polovragi, Baia de Fier, Novaci, Crasna, Mușetești și Bumbesti-Jiu din județul Gorj.

Din punct de vedere geografic, Situl Natura 2000 ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est, este situat în Carpații Meridionali, ocupând partea sudică a Munților Parâng și partea de vest a munților Căpățâni. Amplasat într-un vast amfiteatru natural aproape nealterat, cu un ecart altitudinal de 2.319 m dezvoltat pe o distanță transversală de sub 25 km, se situează în regiunile biogeografice alpină și continentală, în ecoregiunea Carpaților Meridionali pe versantul sudic al sectorului de vest al acestora, între interfluviul Olteț-Cerna la răsărit, Parcul Național Defileul Jiului la apus și între cumpăna apelor la nord și drumul submontan Apa Neagră - Bumbesti - Racovița, la sud.

Suprafață

ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est: 49160 ha. Limitele sitului ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est au fost stabilite prin Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor nr. 2.387 din 29 septembrie 2011 pentru modificarea și completarea Ordinului Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1964/2007

PARÂNG

Muntii Parâng reprezintă sectorul cel mai înalt și cel mai spectaculos al Munților dintre Olt și Jiu în Carpații Meridionali. Culmea principală a Munților Parâng orientată pe direcția est-vest, atinge altitudinea maximă în vf.Parângul Mare -2.519 m. La nord de aceasta culme se deschid impresionante circuri glaciare: Sliveiu, Roșiile, Găuri, Zănoaga și Călcescu ce adăpostesc lacuri glaciare, drenate de izvoarele Jiețului și Lotrului. Spre est sunt remarcabile căldările Muntinu și mai ales Urdele din care pornește o vale glaciară tipică. Interesante sunt și căldările glaciare Bălcescu, Cioara, Galbenu, Igoiu cu deschidere nordică din care pornesc pâraie ce se unesc cu Latorita. În ceea ce privește alcătuirea geologică în Muntii Parang s-a remarcat prezența a două complexe cristaline: Cristalinul I sau Panza Getică situat în nord cu

micașturi și gneise micacee și Cristalinul II sau Autohtonul danubian, reprezentat prin șisturi cloritoase, quartite, mai rar gneise și amfibolite.

Vegetația este bine reprezentată de aproape toate formațiunile din etajele subalpin și alpin. Semnificativă este și prezența relictului glaciatic Pinus Cembra sub formă de exemplare izolate sau în grupuri compacte, alături de monumente ale naturii: Floarea de colt, gențiana etc.

Elementele de faună sunt caracteristice pentru munții înalți și bogat reprezentate. Masivul Parâng, pe lângă bogatul tezaur de specii vegetale, unele endemice sau relicte, se impune și prin peisajul său pitoresc deosebit, cu creste și vai salbatice, cu zănoage în care se oglidesc lacuri glaciare cu pâraie ce cad în cascade printre blocuri uriașe de granit.

PĂDUREA BÂRCULUI

Pădurea Bârcului este o arie naturală protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip forestier), situată în județul Gorj, pe teritoriul administrativ al orașului Novaci

Descriere

Rezervația naturală cu o suprafață de 25,09 de hectare a fost declarată arie protejată prin Legea Nr. 5 din 6 martie 2000 (privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate) și reprezintă o arie împădurită (rezervație semiceră cu scop de protecție pentru arbori din specia stejarului (Quercus robur), în vederea regenerării naturale.

Termenul de semicer se referă la specii de plante lăsate pentru sămânță în vederea regenerării naturale.

PATRIMONIUL CONSTRUIT PROTEJAT

Pe teritoriul administrativ al orașului Novaci există trei obiective înscrise în lista monumentelor istorice anexă la Ordinul ministrului culturii nr. 2.828/2015, pentru modificarea anexei nr. 1 la Ordinul ministrului culturii și cultelor nr. 2.314/2004 privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizată, și a Listei monumentelor istorice dispărute, cu modificările ulterioare din 24.12.2015. Ordinul a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, Nr. 113 bis, 15.02.2016.

- Nr. crt.: **183**, Cod L.M.I. 2015: **GJ-II-m-B-09243**, **Biserica de lemn "Intrarea în Biserică a Maicii Domnului"**, sat aparținător **Bercești**, orașul **Novaci**, datare: **1758**;

- Nr. crt.: **274**, Cod L.M.I. 2015: **GJ-II-m-B-09311**, **Biserica de lemn "Sf. Voievozi"**, sat aparținător **Hirișești**, orașul **Novaci**, **Cătun Măgura**, datare: **1834**;

- Nr. crt.: 305, Cod L.M.I. 2015: GJ-II-m-B-09338, Biserica de lemn "Sf. Voievozi", orașul Novaci, cartier Vlădoi, datare: sec. XVIII.

ZONE CU RISCURI NATURALE

Fenomenele frecvent întâlnite sau care pot apărea mai des sunt alunecările de teren ale căror cauze le reprezintă structura geologică a terenurilor ca și inundațiile provocate de apele de pe teritoriul orașului Novaci și care au o frecvență mai mare la viiturile de primăvară.

Este de remarcat faptul ca efectele acestor manifestări naturale distructive au efecte reduse și în general zona intravilanelor a fost ferită de efectele dezastruoase ce s-ar fi putut produce.

2.4 ACTIVITATI ECONOMICE

Potențialul economic al orașului este determinat de situarea în teritoriu, condițiile pedo-climatice ca și de principalele activități economice ce se desfășoară pe teritoriul administrativ al orașului.

Teritoriul județului Golj poate fi structurat, în funcție de resursele naturale și activitățile economice prezente, în următoarele zone:

I ZONA NORDICĂ, MONTANĂ CU PROFIL AGROPASTORAL - FORESTIER și TURISTIC

Este o zonă cu suprafețe mari de pășuni și fânețe, bogată în resurse forestier, cu un potențial turistic deosebit. Sunt prezente numeroase arii naturale protejate. Poate fi împărțită în 2 subzone, despărțite de culoarul Jiului:

- Subzona IA care include UAT-urile Pades, Tismana, Peștișani, Runcu, Stănești;
- Subzona IB formată din UAT-urile Mușetești, Crasna, **Novaci**, Baia de Fier, Polovragi.

Această zonă include UAT-rile din Zona Montană Defavorizată (agricol), delimitată conform Regulamentului CE 1257/1999. Este vorba de UAT-uri situate la altitudini de peste 600 m, cu o pantă medie sau mai mare de 15°.

Principalele direcții de acțiune sunt:

- ✚ Valorificarea diferențiată a potențialului turistic prin:
  - eficientizarea utilizării structurilor turistice existente în stațiunea Rânca;
  - asigurarea terenurilor necesare pentru dezvoltarea structurilor specifice turismului montan (sporturi de iarnă, drumeții) în zonele cu domeniu schiabil nevalorificat;
  - promovarea unui turism ecologic;
  - crearea unor sisteme de servicii integrate pentru agroturism.

✚ Valorificarea potențialului silvic prin:

- măsuri de exploatare rațională a fondului forestier;
- înființarea unor centre de valorificare industrială superioară a masei lemnoase;
- măsuri silvotehnice specifice pentru gestionarea durabilă a pădurilor cu funcții de producție și protecție;
- protejarea fondului forestier valoros (păduri cu funcții speciale de protecție).

Valorificarea potențialului zootehnic prin măsuri de exploatare rațională și îmbunătățirea calității pășunilor și fânețelor.

Valorificarea în continuare a potențialului energetic prin hidrocentralele existente, prin realizarea unor microhidrocentrale (Gilort), prin amplasarea de instalații eoliene (Peștișani, Bumbesci Jiu).

Protejarea patrimoniului natural deosebit de valoros (parcuri naționale, numeroase rezervații și monumente ale naturii, parte dintre acestea incluse în rețeaua ecologică europeană Natura 2000) și conservarea acestuia prin valorificare turistică responsabilă.

Creșterea accesibilității în zonă prin reabilitarea infrastructurii locale de transport. Implementarea unor măsuri pentru dezvoltarea potențialului demografic a resurselor umane.

În această zonă necesitatea conservării cadrului natural deosebit de valoros limitează posibilitățile de evoluție a unor structuri economice complexe, principalele direcții de dezvoltare trebuie orientate spre valorificarea potențialului turistic și spre activitățile primare tradiționale.

II. CULOARUL JIULUI

Această zonă cuprinde, de la nord la sud, următoarele UAT-uri: Bumbesci Jiu, Schela, Turcinești, Lelești, Arcani, Bălănești, Târgu Jiu, Bălești, Telești, Bălănești, Scoarța, Dănești, Drăguțești, Dănești, Bâlteni, Țicleni, Plopșoru, Turceni, Ionești, Brănești și Țințăreni. Această zonă are un caracter complex din punctul de vedere al profilului economic și se bucură de o bună accesibilitate având căi de comunicație majore atât rutiere cât și feroviare.

ZONA III-SUD-VESTICĂ

Zona cuprinde UAT-urile situate în partea de sud-est a județului, cu un profil bazat pe industria extractivă (în special cea carboniferă) și agricultură și cuprinde: Godinești, Glogova, Ciuperceni, Călnic, Cătunele, Motru, Mătășari, Fărcășești, Samarinești, Slivilești, Drăgotești, Negomir, Urdari, Văgiulești, Bolboși și Borăscu. Din punctul de vedere al resurselor naturale este o zonă bogată în resurse naturale cu activități miniere, dar în restrângere. Are o accesibilitate bună beneficiind de căi de comunicație majore.

ZONA IV-SUD-ESTICĂ

Zona sud-estică cuprinde UAT-uri cu profil minier și cu profil agricol datorită ponderii

mari a terenurilor agricole. Cuprinde următoarele UAT-uri: Bumbăești-Pitic, Alimpești, Benghești-Ciocadia, Săcelu, Prigoria, Roșia de Amaradia, Albeni, Targu Cărbunești, Berlești, Bustuchin, Licurici, Jupânești, Bărbăești, Logrești, Vladimir, Săulești, Hurezani, Stejari, Dănciulești, Căpreni, Aninoasa, Turburea, Stoina, Crușeț. Activitățile din industria extractivă sunt importante, aici existând resurse din petrol și gaze, dar și cele agricole. Este o zonă favorabilă culturilor cerealiere. Beneficiază de căi de comunicație majore. Problemele majore sunt legate de rata șomajului ridicată, populația este îmbătrânită și cu o rată ridicată a plecărilor. Asistența sanitară este deficitară (există doar un singur spital la Targu Cărbunești). Este o zonă slab urbanizată cu infrastructură și dotări edilitare deficitare.

Principalele activități economice, surse de venituri pentru populația orașului Novaci, desfășurate de populația ocupată se desfășoară în structuri economice amplasate în teritoriul orașului și parțial în afara ei.

Serviciile destinate în special populației de toate vârstele, se desfășoară în baza infrastructurilor specifice în următoarele domenii principale:

➤servicii de bază:

- comerț
- prestări servicii diverse către populație
- sănătate și asistență socială
- învățământ

➤servicii administrative

- administrație publică
- cult
- cultură
- sport recreere
- transporturi
- telecomunicații
- gospodărire comunală

În prezent conform datelor de la Direcția Județeană de Statistică Gorj în orașul Novaci își desfășoară activitatea un număr de 176 agenți economici, majoritatea în domeniul comerțului.

Nomenclator CAEN	Număr intreprinderi active
Agricultură, vânătoare și servicii anexe	2
Silvicultură și exploatare forestieră	13
Pescuitul și acvacultura	1
Industria alimentară	7
Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	4
Fabricarea de mobilă	1
Colectarea și epurarea apelor uzate	1
Construcții de clădiri	13
Lucrări de geniu civil	4
Lucrări speciale de construcții	1
Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	3
Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	10
Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	26
Transporturi terestre și transporturi prin conducte	69
Hoteluri și alte facilități de cazare	4
Restaurante și alte activități de servicii de alimentație	6
Activități de editare	1
Telecomunicații	1
Activități de servicii în tehnologia informației	1
Activități de servicii informatice	1
Activități ale direcțiilor(centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management	1
Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică	1
Publicitate și activități de studiere a pieței	1
Alte activități profesionale, științifice și tehnice	1
Activități de investigații și protecție	1
Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri	1
Activități de secretariat, servicii suport și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	1

Infrastructura specifică serviciilor publice este în cea mai mare parte necorespunzătoare, constituită, sub aspect material, din clădiri și echipamente vechi, nemodernizate.

Evoluția funciară economică are loc pe fundalul îmfăptuirii reformei economice în toate sferile de activitate economico-socială al cărui obiectiv este realizarea economiei de piață, restructurării sectorului economic, a modernizării și re tehnologizării capacităților de producție, a privatizării agenților economice, a creării pieței de capital.

Și dacă acest proces de restructurare ar trebui însoțit de dezvoltarea accelerată a sectorului privat, pe ansamblu orașului se înregistrează un număr redus de activități ale sectorului privat, orientate cu precădere pe comerț și intermediari, prestări de servicii și în mică măsură pe producție.

Concluziile finale privind activitatea economică existentă sunt următoarele:

- Orașul Novaci dispune de un potențial uman și natural bun, care, valorificat după legile economice specifice economiei de piață, ar putea asigura o activitate economică eficientă, spre binele colectivității umane.

- Structura activităților orașului este de subzistență, pentru a cărei schimbare este nevoie de timp, bani și optică administrativă.

- Alinierea stadiului de dezvoltare al orașului la stadiul de dezvoltare european, este un țel relativ îndepărtat care se va face în timp și cu eforturi mari din partea comunitatii în ansamblul ei.

2.4.1 Activități agricole

Forma de exploatare agricolă a solului, ca și creșterea animalelor, este de tip familial, privat. Prelucrarea produselor agricole se face numai în gospodăriile populației.

Deși se cultivă grâu, porumb, ovăz, cartofi, legume, pomi fructiferi, vița de vie, solul este slab calitativ și nu permite obținerea unor producții care să permită asigurarea unui trai decent familiilor. Mecanizarea lucrărilor agricole este necorespunzătoare.

Cunoscându-se condițiile specifice se impun amenajări hidroameliorative (combaterea excesului de umiditate freatic și de suprafață, combaterea eroziunii solului). În același timp trebuie amintit că nu există nici lucrări pentru irigații sau desecare.

Există suprafețe de teren ocupate cu pășune care permit localnicilor să se îndeletnicească cu creșterea animalelor (vacii, porci, oi, capre) dar numai pentru nevoile gospodăriei. Nu există sisteme organizate de cultivare agricolă a solului sau de creștere a animalelor. Nu există, unități de mică industrie care să prelucreze produsele agricole, iar valorificarea produselor agro-alimentare este inefficientă datorită lipsei de organizare a unui sistem de colectare a acestora.

Oamenii acestor locuri au cultivat pământul și au crescut animale încă de la așezarea lor pe aceste meleaguri. Cele două ocupații definesc evoluția vieții în această așezare. Pământul Nocaciului este însă un pământ sărac, neproductiv, specific zonelor de munte.

Pământul Novaciului este însă favorabil culturilor de pomi fructiferi: măr, păr, prun, cireș, vișin, corcoduș, precum și culturii viței de vie, de pe urma cărora s-au obținut și se obțin producții bogate.

De asemenea, suprafețe întinse de pășuni și livezi cu fânețe au favorizat dezvoltarea unei importante ramuri a agriculturii - creșterea animalelor.

Suprafața teritoriului administrativ al orașului Novaci este de 16935 ha iar bilanțul teritorial al zonei studiate definește funcțiunea agricolă cu aspectele sale caracteristice și în structura fondului funciar. Agricultura are un rol important în economia orașului, determinat atât de suprafața importantă a terenului agricol cât și de favorabilitățile acestuia.

BILANȚ TERITORIAL AL FOLOSINȚEI SUPRAFETELOR DIN TERITORIUL ADMINISTRATIV

CATEGORII DE FOLOSINȚĂ	BILANȚ Novaci	
	HA	%
1. ARABIL	1017	6,01
2. LIVEZI	97	0,57
3. VII	45	0,27
4. PĂSUNI	2798	16,52
5. FÂNEȚE	2394	14,14
TOTAL AGRICOL	6351	37,50
6. PĂDURE	9833	58,06
7. APE	84	0,50
8. CONSTRUCȚII	202	1,19
9. DRUMURI	227	1,34
10. NEPRODUCTIVE	238	1,41
TOTAL NEAGRICOL	10584	62,50
TOTAL TERITORIUL ADMINISTRATIV	16935	100,00

Funcțiunea agricolă se caracterizează în exclusivitate prin activitatea agricolă primară care este reprezentată de producția vegetală și animală, lipsind în totalitate activitatea secundară - prelucrarea și industrializarea unei părți din produsele obținute - precum și activitatea agricolă terțiară - care îmbracă toate aspectele: prelucrare, depozitare, valorificare atât a produselor agricole brute cât și a celor industrializate sau prelucrate.

Mecanizarea lucrărilor agricole este necorespunzătoare și gradul de dotare cu tractoare și alte mașini și utilaje agricole este scăzut.

Culturile principale sunt: porumb, grâu, orz, cartofi, legume, plantații de pomi fructiferi (în special pruni), culturi de viță de vie și masă verde pentru animale.

Cultura plantelor este susținută de o bază tehnico-materială la un nivel minim ceea ce reprezintă un factor determinant pentru productivitatea slabă a activității.

Producțiile agricole medii la ha în oraș, ca principal indicator al acestei activități, se situează mult sub producțiile tehnic normate la ha, cauza principală o constituie:

- forma inferioară de organizare și dispersarea capitalului agricol;
- nivel redus al mecanizării și automatizării;
- lipsa fermelor agricole specializate;
- chimizare neadecvată;
- lipsa asistenței de specialitate.

Producțiile agricole obținute sunt valorificate în cea mai mare parte, pe plan local, procesarea producției agricole este foarte slabă, la nivelul gospodăriilor populației.

Exploatarea fondului forestier

Pădurile existente - cca. 58,06% din teritoriul administrativ - sunt sursă importantă de venituri pentru populație.

Activitatea de silvicultură ne relevă faptul că starea de sănătate a pădurilor se apreciază ca bună, majoritatea arboretelor fiind relativ sănătoase, însă s-a accentuat procesul de slăbire fiziologică a arborilor, care afectează 20,3% din numărul acestora.

Pădurile din teritoriul studiat se înregistrează în grupa II după funcțiile pe care le îndeplinesc, având funcție de producție și protecție în care se realizează în principal masa lemnoasă și alte produse ale pădurii și în al doilea rând, se asigură și protecția calității factorilor de mediu.

Dintre produsele specifice pădurii, masa lemnoasă reprezintă principalul produs (cca 250 mc la ha) iar produsele accesorii (nelemnoase) cuprind produse cinegetice, fructe de pădure, plante medicinale și arome.

În concluzie, pădurea reprezintă pentru teritoriul studiat o importanță economică și o valoare de suport a dezvoltării localităților și protecție a calității mediului. Această valoare este

amplificată și de rolul important al pădurii în combaterea fenomenelor de eroziune și de creștere a stabilității terenurilor dacă avem în vedere condițiile fizico-geografice specifice. Turbiditatea ridicată a apelor în zona dealurilor pune în evidență o vulnerabilitate de degradare prin eroziunea solului și la necesitatea păstrării integrității fondului forestier și extinderii acestuia. În același timp apare necesară și extinderea lucrărilor de stingere definitivă a fenomenului de torențabilitate.

Creșterea animalelor

Productia animalieră analizată după mai multe criterii specifice arată că există o bază materială furajeră suficientă (5192 ha de pășuni și fânețe - 30,66% din totalul suprafeței teritoriului administrativ al orașului) și se înregistrează un număr suficient de animale. Valorificarea produselor agricole se face direct de către producătorii agricoli, în prezent nu se apelează la intermediari privati specializați.

Organizarea agriculturii este în regim privat, exploatarea suprafeței medii pe gospodarie este de cca. 1ha.

Activitatea în agricultură înregistrează o serie de disfuncționalități:

- lipsa lucrărilor hidroameliorative care ar putea să aducă o îmbunătățire a rezultatelor obținute în această principală ramură economică a orașului.

Condiții favorabile pentru producția agricolă:

1. existența forței de muncă calificată în agricultură;
2. populația orașului deține: 387 capete caprine, 1336 capete de porcine, 8495 de păsări, 13 de iepuri, 16033 de oi și 4015 familii de albine.
3. suprafața teritorial administrativă a orașului Novaci de 16935 ha este împărțită în: teren arabil 1017 ha, pășune 2798 ha, fânețe 2394 ha, pădure 9833 ha, vii 45 ha, livezi 97 ha, ape și bălți 84 ha, neproductiv 238 ha, construcții 202 ha, drumuri 227 ha.

2.4.2 Activități de tip industrial

Principalele ramuri industriale la nivelul orașului Novaci sunt exploatarea și prelucrarea lemnului (cherestea, mobilă, parchet plăci aglomerate din lemn).

Industria în zonă este reprezentată prin:

- industria mică - prin valorificarea cu eficiență sporită a resurselor existente, a producției analizate, descoperirea de noi posibilități de valorificare, prin modernizare și diversitate a produselor din lemn și articole populare.

În ceea ce privește prelucrarea lemnului, în orașul Novaci există mai multe ateliere particulare în care se produc, uși ferestre și mobilier simplu. Cei care lucrează astfel de obiecte au învățat acest meșteșug de la foștii absolvenți ai Scolii de Meserii Novaci înființată la început

de secol XX. Acest meșteșug s-a transmis din generație în generație astăzi fiind practicat de mulți tineri din Novaci.

Trebuie identificate căile de reabilitare a industriilor mici și elaborarea de programe de dezvoltare pentru acestea; este necesară identificarea programelor de finanțare externă și a posibilităților de acces la sursele de finanțare, precum și creerea de posibilități care să ofere facilități eventualilor investitori.

Comunitățile locale sunt dispuse să ofere facilități investitorilor. Pot oferi, cu chirie mică, spații pentru hale de producție, grajduri pentru animale, terenuri. Este necesară elaborarea unui program de stimulare a înființării de întreprinderi mici și mijlocii cu obiect de activitate prelucrarea resurselor locale, relansarea meșteșugurilor tradiționale și de artizanat prin popularizarea pe scară mai largă a prestatorilor, organizarea de târguri de expoziții, acordarea de facilități fiscale (reduceri de impozite, acordarea de credite cu dobânzi mici), atragerea tineretului în practicarea meșteșugurilor și a diferitelor ramuri ale turismului.

2.4.3. Turismul

Novaciul dezvoltă un turism focalizat pe punerea în valoare a peisajelor deosebite, a aerului curat și a liniștii pe care o caută mulți turiști. Totodată, dat fiind că o parte din stațiunea Râncea aparține de Novaci, turismul de iarnă pentru schi dar și vara pentru drumeții și odihnă constituie un obiectiv ce trebuie susținut de autoritățile Novaciului.

Un alt punct forte al atractivității orașului este Transalpina, cel mai faimos drum din România, aflat la cea mai mare altitudine și care are punctul de plecare din Novaci. Această realitate trebuie valorificată printr-o publicitate intensă care să scoată în evidență potențialul turistic unic al zonei.

Infrastructura de turism s-a dezvoltat extrem de puțin după '89.

Pe plan local nu s-a dezvoltat nici industria de turism, dar nici parteneriatul sau structurile de genul asociațiilor profesionale în domeniu.

Turismul are o contribuție importantă în ceea ce privește regenerarea zonelor economice în declin, crearea de locuri de muncă și susținerea indirectă a altor sectoare.

Divers și fragmentat, turismul este caracterizat în general de un număr mare de afaceri mici și mijlocii și de o adaptare relativ lentă a acestora la condițiile schimbătoare ale pieței, la noile tehnologii și practicile managementului performant.

În contextul unor investiții susținute și orientate spre dezvoltarea și diversificarea produselor turistice și a infrastructurii de susținere, zona orașului și împrejurimile își poate îmbunătăți semnificativ nivelul de atractivitate și percepție externă.

Se urmărește creșterea contribuției turismului la dezvoltarea economică durabilă a orașului într-o manieră care să răspundă cerințelor turiștilor și de protejare a condițiilor de

mediu.

Dezvoltarea turismului pe baza unei abordări integrate implică o calitate ridicată a: serviciilor, condițiilor de transport și comunicare, cazare, alimentație, tratament și recreere, forței de muncă, mediului și ambianței generale.

Totodată se urmărește ca turismul prin dezvoltarea sa să contribuie la bunăstarea economică și socială a localității, protejând în același timp mediul și moștenirea culturală.

Dezvoltarea turismului se va face prin :

- Reabilitarea monumentelor și zonelor verzi aferente, în vederea includerii acestora într-un circuit turistic zonal;

- Diversificarea și creșterea calității serviciilor turistice;

- Dezvoltarea oportunităților de marketing pentru produsele turistice;

- Protejarea moștenirii istorice și culturale;

- Dezvoltarea unor zone de agrement pentru petrecerea agreabilă a sfarsitului de saptamana și promovarea ecoturismului pe valea Gilortului.

Turismul de masă rămâne forma de turism predominantă dar și alte tipuri de activități legate de cultură, mediu, afaceri, educație, sănătate, religie au apărut în ultima vreme. Aceste forme de turism reflectă, printre altele, preferințele pentru calitatea mediului și o formă de recreere mult mai participativă. Schiul, drumeția, ciclismul sunt de asemenea activități foarte apreciate și căutate de turiști.

Turismul Montan

Orașul Novaci este situat la poalele munților Parâng fiind vegheat din depărtare de cel mai falnic vârf din Masivul Parângului - Parângul Mare (2518 m). Zona Rânca deține unul dintre cele mai mari domenii schiabile din România.

Turismul rural, Agroturismul

Zonele rurale oferă o veritabilă ospitalitate bazată pe mediul nepoluat, vinuri și gastronomie de bună calitate și pe minunate tradiții folclorice. Deși aceste forme de turism sunt încă la început există case și pensiuni care s-au adaptat cerințelor specifice acestui tip de turism - brânzeturile de Novaci și balmoșul de Rânca fiind renumite și constituind elemente apreciate de turiști.

Turismul istoric și cultural

Un alt element de atracție îl constituie sărbătorile și târgurile populare organizate cu ocazia unor obiceiuri străvechi - Urcatul oilor la munte și Festivalul cântecului și portului ciobănesc de la Novaci.

Turismul activ

Cuprinde nenumărate posibilități de practicare a activităților sportive de agrement turistic într-un cadru natural deosebit de generos. Astfel în Masivul Parâng la Novaci - Râncă se pot practica la orice nivel de pregătire, indiferent de vârstă o multitudine de activități turistice: schi (alpin, fond, randonee), drumeție și turism montan, zbor cu parapanta și deltaplanul, 4x4 și enduro.

Vânătoarea și pescuitul

Turismul pentru vânătoare și pescuit reprezintă o altă posibilitate de valorificare a resurselor regiunii. Vânătoarea se poate practica în zona montană la urs, cerb, mistreț și căprior.

Pescuitul sportiv și de agrement se poate practica pe râurile de munte la păstrăv și lostrită.

Zona are un potențial turistic propriu. Este necesară elaborarea unui program de dezvoltare a diverselor ramuri ale turismului. Potențialul turistic al zonei poate fi controlat și sporit printr-un studiu de reabilitare complexă a zonei, atât economico-social cât și natural.

2.5 POPULAȚIA -ELEMENTELE DEMOGRAFICE ȘI SOCIALE**2.5.1 Evoluția populației**

Evoluția populației totale și a celei urbane în intervalul de cca. 6 decenii de la recensământul din 1948 până în prezent ilustrează o creștere constantă până în 1992, urmată de un ușor declin. Ponderea populației urbane a urmat de asemenea un curs ascendent, crescând de la 6% la peste 45% în prezent. Creșterile cele mai spectaculoase au avut loc în deceniile 7 - 9 ale secolului trecut și se explică prin procesul de industrializare și urbanizare rapidă. Dezvoltarea industriei în general dar și declararea de noi orașe - printre care și Novaci - au condus la dezvoltarea unui sistem urban județean și creștere a populației urbane în raport cu populația totală a județului.

SITUAȚIA POPULAȚIEI ÎNTRE ANII 1912 ȘI 2002 ORAȘUL NOVACI

ORAȘUL	1912	1930	1948	1956	1966	1977	1992	2002
NOVACI	4457	4684	5314	5883	6095	6464	6427	6105

Populația orașului Novaci înregistrată la recensământul din anul 2011 a fost de 5848 locuitori. Datele statistice furnizate de Direcția Județeană de Statistică Gorj arată că în anul 2009 populația era de 5903 locuitori iar în anul 2010 era de 5887 locuitori. În anul 2012 populația a fost de 5804 locuitori fapt ce evidențiază scăderea populației în ultimii ani.

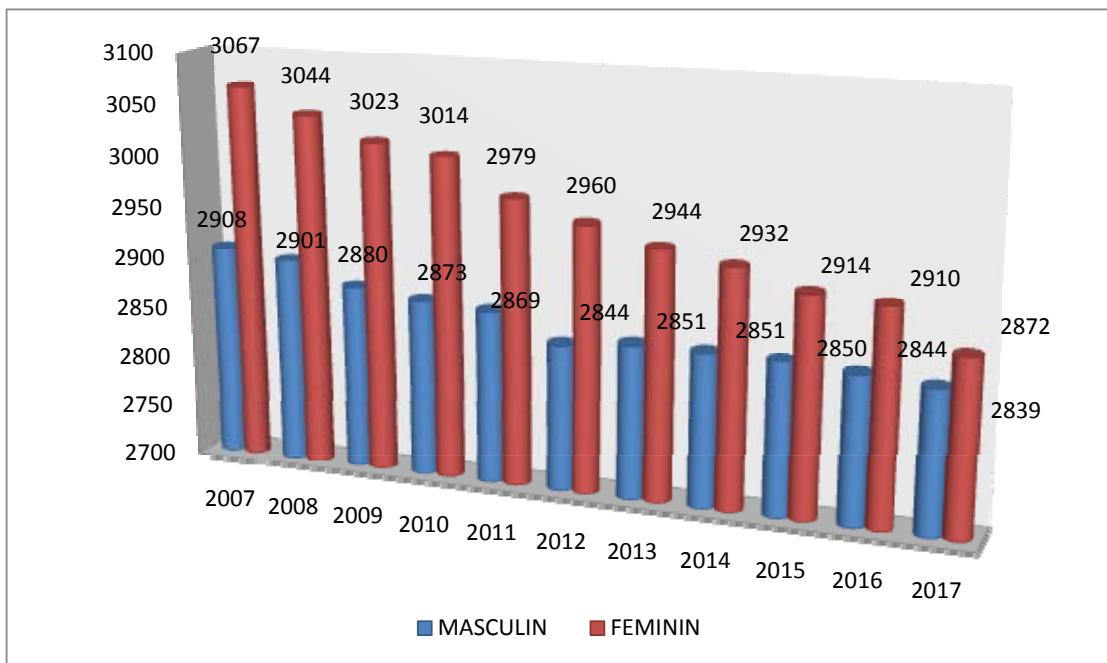
Structura populației pe grupe de vârstă: 0-14 ani = 718

15-59 ani = 3491

60 ani și peste = 1484

În anul 2017, populația orașului numără 5711 locuitori, din care 49,71% bărbați și 50,29% femei. Persoanele sub 14 ani alcătuiesc 12,61% pe când persoanele peste 59 de ani alcătuiesc 26,07% din populația totală. În 2017 densitatea populației la nivelul orașului este de 33,72 locuitori/km².

Evoluția populației la nivelul întregului oraș este prezentată în graficul următor:

SITUAȚIA POPULAȚIEI ÎNTRE ANII 2007 ȘI 2017 ORAȘUL NOVACI

ANUL	ORAȘUL	NUMĂR PERSOANE TOTAL
2007	NOVACI	5975
2008	NOVACI	5945
2009	NOVACI	5903
2010	NOVACI	5887
2011	NOVACI	5848
2012	NOVACI	5804
2013	NOVACI	5795

2014	NOVACI	5783
2015	NOVACI	5764
2016	NOVACI	5754
2017	NOVACI	5711

Sursa: Date preluate din informațiile furnizate de Direcția Județeană de Statistică Gorj.

Numărul de gospodării existente de pe teritoriul orașului Novaci este prezentat în tabelul următor:

Localitatea	Număr gospodării
Novaci	1483
Bercești	147
Hirișești	831
Pociovaliștea	657
Sitești	153
Total	2371

În tabelul următor se va prezenta evoluția sporului natural și a componentelor sale, la nivel de oraș în perioada 2007 - 2014:

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Născuți vii	53	43	42	32	50	37	63	47
Decedați	75	84	69	78	72	83	64	77
Spor natural	-22	-41	-27	-46	-22	-46	-1	-30

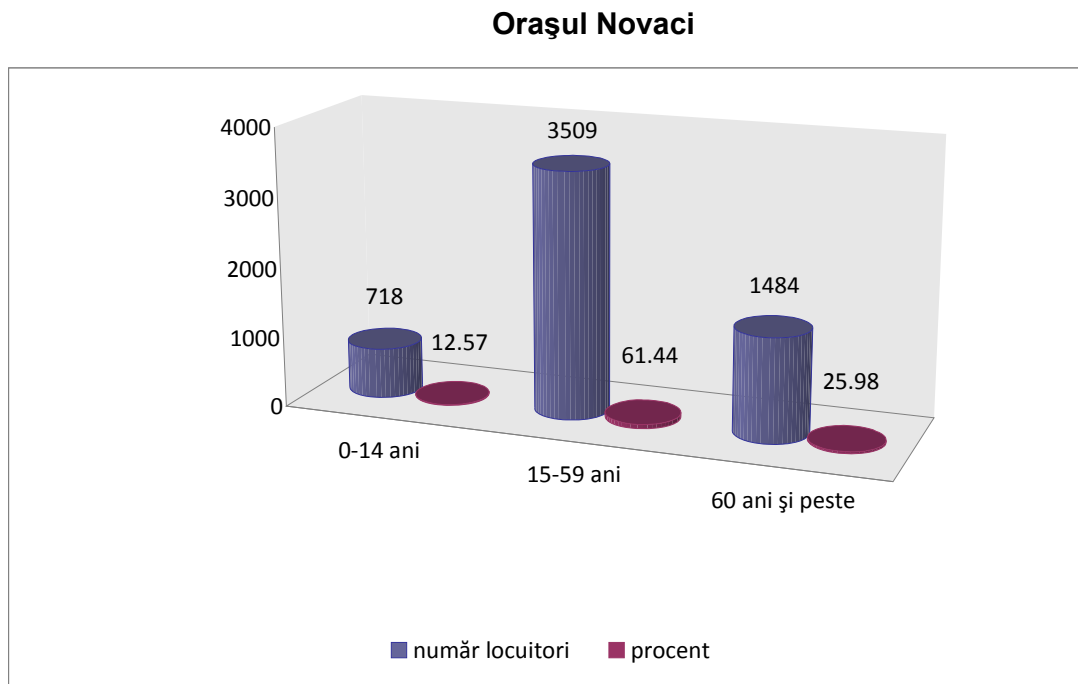
De menționat este faptul că în anii 2010 și 2012 s-a înregistrat cea mai mare valoare negativă a sporului natural.

Valoarea negativă se păstrează și în anii următori deoarece populația este îmbătrânită iar oamenii tineri migrează în căutarea unor locuri de muncă și o viață mai bună.

2.5.2 Structura populației pe principalele grupe de vârstă

Reprezentarea structurii pe grupe de vârstă permite evaluarea gradului de îmbătrânire a populației.

Întrucât în evidențele curente statistice, structura populației pe grupe de vârstă se urmărește în teritoriu numai la nivel de județ și pe categorii de localitate (urban/rural) se va prezenta această structură a populației la nivel de oraș în graficul următor:

Din datele prezentate se observă ponderea mare a populației apte pentru muncă (15-59 ani) și mai puțin a persoanelor tinere (0-14 ani).

2.5.3 Resursele de muncă și populația ocupată

Din graficul prezentat mai sus se observă că populația cuprinsă între 15-59 ani formează populația aptă de muncă și are ponderea cea mai mare din totalul populației.

Populația tânără (0-14 ani) este mai mică decât populația în vârstă (peste 60 ani), ceea ce înseamnă că populația aptă de muncă din orașul Novaci este îmbătrânită.

De obicei, se consideră că grupa tinerilor este dominantă atunci când vârstele sub 20 ani dețin peste 35% din totalul populației. Dacă vârsta de până la 20 ani reprezintă 30% din totalul populației, se consideră că populația are tendință de îmbătrânire. Pentru orașul Novaci populația tânără de până la 20 ani reprezintă 17,74% din totalul populației, deci se poate spune că populația din orașul Novaci are tendință de îmbătrânire.

Orașul Novaci poate fi situat în grupa localităților în care apare «îmbătrânirea evidentă».

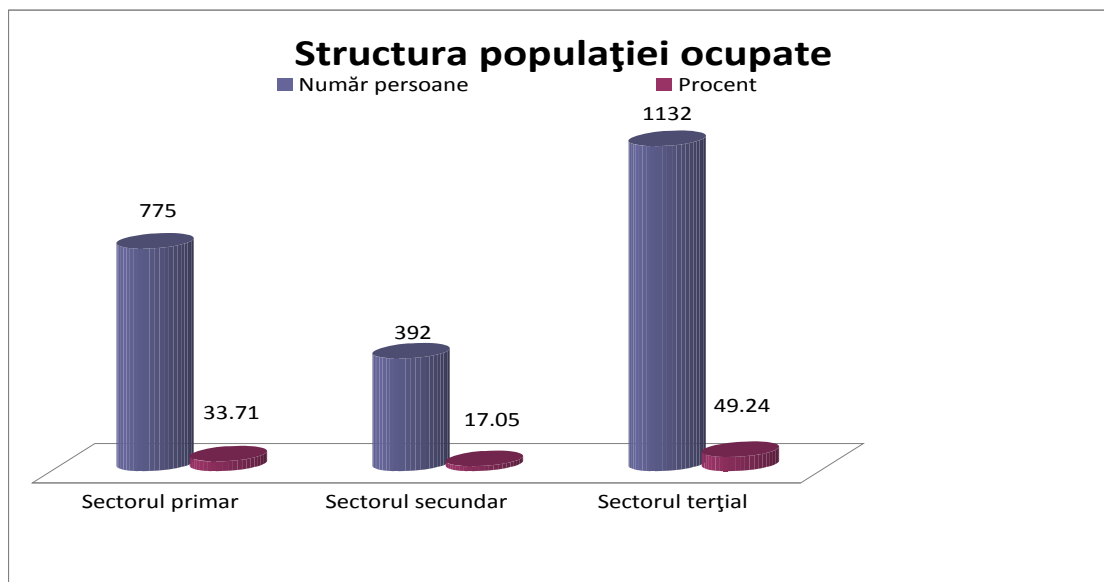

Populația orașului Novaci are o perspectivă bună din punct de vedere al asigurării mâinii de lucru pe termen mediu (10 ani) și termen lung (20 ani).

Populația bătrână fiind dominantă ridică probleme de investiții pentru ocrotirea sănătății, pentru ocrotirea socială, pentru asigurarea bătrâneții etc.

Având în vedere evoluția prognozată pentru activitatea economică și în conformitate cu datele primite de la organele locale, ponderea populației ocupate se va menține la cca. 44.66% din populația totală a orașului.

Prin centralizarea datelor privind salariații din unitățile economice și social-culturale proprii, la nivel de oraș rezultă următoarea structură a populației ocupate:

În sectorul terțial (servicii) s-au inclus toți salariații care lucrează în învățământ, sănătate, comerț, transporturi, telecomunicații, administrație publică etc.

În tabelul următor se prezintă în mod orientativ modul de ocupație pe ramuri ale economiei comunicate de Direcția Județeană de Statistică Gorj.

Specif.	Agric.	Ind.	Co m.	Trans p. tel.	Activ. Finan .	Ad-ție Publ.	Înv.	Sănăt .	Altele	Total
Orașul Novaci	775	392	259	187	65	164	106	188	163	2299

Disfuncționalități în sistemul demografic:

- dezechilibrul în mișcarea naturală a populației prin scăderea ratei anuale a natalității și creșterea ratei mortalității în ultimii ani rezultând un spor natural negativ la nivelul județului, orașul Novaci având o scădere a numărului populației rezultând un spor negativ.

2.6 CIRCULAȚIA

Accesibilitatea în orașul Novaci se face pe cale rutieră. Nu există căi de comunicație feroviară în teritoriul administrativ al orașului.

2.6.1 Căi de comunicație rutieră și transportul în comun

Orașul beneficiază de o rețea de căi de comunicație rutieră, care deserveste toate satele aparținătoare și asigură legătura acestora cu localitatea reședință de oraș dar și cu restul localităților din județul Gorj. Astfel se realizează pentru locuitorii orașului, legatura cu centrele de interes major din județ și din afara acestuia.

Rețeaua de căi rutiere din oraș analizată în contextul legăturilor de transport județean, este formată din:

- DN 67 C (Transalpina) - drum ce traversează orașul Novaci de la nord la sud;
- DJ 665 - drum ce traversează satul Hirișești, orașul Novaci și satul Bercești și face legătura cu comunele vecine Crasna și Baia de Fier;
- DJ 665 D - drum ce traversează satele Pociovaliștea și Sitești și face legătura cu comuna Bumbști Pițic;
- DC 9 - drum ce leagă satul Pociovaliștea cu comuna învecinată Crasna;
- DC 10 - drum ce leagă satele Bercești și Sitești;
- DC 11 - drum ce leagă orașul Novaci cu satul Pociovaliștea;
- DC 12 - drum ce leagă satul Bercești cu comuna învecinată Bumbști Pițic;
- DC 13 - drum ce traversează satul Hirișești;
- DC 14 - drum ce leagă satele Hirișești și Pociovaliștea
- DC 19 - drum ce traversează orașul Novaci, satul Pociovaliștea făcând legătura cu comuna învecinată Bengești-Ciocadia;
- DC 52 - drum ce face legătura între DC12 la sudul satului Bercești cu satul Cernădia din comuna Baia de Fier

Lungimea rețelei de drumuri naționale, județene și comunale din interiorul teritoriului administrativ al orașului Novaci este de:

- Dn 67 C - 34,97 km
- DJ 665 - 6,85 km.
- DJ 665D - 4,11 km.
- DC 9 - 0,49 km
- DC 10 - 5,31 km
- DC 11 - 1,82 km
- DC 12 - 3,09 km
- DC 13 - 1,62 km

- DC 14 - 1,72 km
- DC 19 - 6,40 km
- DC 52 - 0,20 km

Starea tehnică a stațiilor de călători pentru transportul public este bună, la nivelul orașului există 10 de stații de călători (Novaci - 6, Hirîșești - 1, Pociovaliștea - 2 și Sitești - 1). Firmele care efectuează transportul public sunt S.C. Viitorul S.R.L. și S.C. Expresstransport S.R.L..

2.7 INTRAVILAN EXISTENT. ZONE FUNCȚIONALE. BILANȚ TERITORIAL

Intravilanul existent al orașului Novaci însumează o suprafață de 1550,77 ha.

În ceea ce privește intravilanul propus al orașului Novaci, prin definiție, acesta cuprinde totalitatea suprafețelor ocupate în prezent de construcții (inclusiv de curți și grădini) precum și suprafețele necesare dezvoltării localităților pe durata valabilității P.U.G.-ului.

De comun acord cu administrația locală, actualul P.U.G. trasează noul intravilan, prin respectarea legislației în vigoare și a necesităților apărute ca urmare a solicitărilor venite de la locuitori. Intravilanul este o limită convențională informativă, în cadrul căruia circulația terenurilor urmează să se supună legislației în vigoare.

Zonele funcționale existente în prezent își vor păstra caracterul, iar unele vor cunoaște o dezvoltare accentuată, ca urmare a opțiunilor populației și intențiilor administrației locale de diminuare sau înlăturare a disfuncționalităților existente la nivelul întregului oraș în ceea ce privește locuirea, activitățile economice, de agrement și gradul de dotare.

Zona de locuit, cu suprafața de teren cea mai mare din cadrul intravilanului, va cuprinde în principal terenuri destinate gospodăriilor individuale.

Pentru monumentele istorice care se regăsesc pe teritoriul orașului se va respecta legislația specifică (Legea numărul 422/2001 - Lege privind protecția monumentelor istorice). Zona instituțiilor publice va trebui completată cu amplasamente la nivelul zonei centrale cu noi funcțiuni (cu precădere cele deficitare ce sunt nominalizate pentru etapele viitoare). Pentru zonele unităților agricole precum și pentru cele industriale dacă va fi cazul, se vor crea rezerve de terenuri pe care să poată fi amplasate asemenea unități.

Unul dintre obiectivele de bază ale Planului Urbanistic General îl constituie organizarea zonelor funcționale în cadrul teritoriului intravilan al localităților, organizarea relațiilor dintre acestea în funcție de folosința principală și natura activităților dominante.

În prezent teritoriul intravilan al orașului prezintă zonificarea inclusă în cadrul P.U.G. 1997 fiind structurat conform tabelului următor centralizator la nivel de oraș:

S.C. RAWLEYS GOLD S.R.L.

BILANȚ TERITORIAL - SITUAȚIA EXISTENTĂ - INTRAVILANUL LOCALITĂȚILOR ORAȘULUI NOVACI - ZONIFICARE FUNCȚIONALĂ

ZONE FUNCȚIONALE	SUPRAFAȚA (ha)						% DIN TOTAL INTRAVILAN
	LOCALITATEA REȘEDINȚĂ DE ORAȘ NOVACI	SATUL BERCEȘTI	SATUL HIRIȘEȘTI	SATUL POCIOVALIȘTEA	SATUL SITEȘTI	TOTAL INTRAVILAN	
1. ZONĂ DE LOCUINȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	608.21	97.18	101.05	230.75	89.64	1126.83	72.66
2. ZONĂ INSTITUȚII ȘI SERVICII DE INTERES PUBLIC	11.99	0.20	0.26	2.21	0.29	14.95	0.96
3. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ LOCUINȚE, INSTITUȚII ȘI SERVICII	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4. ZONĂ UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DEPOZITE	6.56	0.00	0.00	0.00	0.00	6.56	0.42
5. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ INDUSTRIE, DEPOZITE, COMERȚ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
6. UNITĂȚI AGRO - ZOOTEHNICE	0.21	0.00	0.84	0.00	0.00	1.05	0.07
7. ZONĂ CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORT DIN CARE: RUTIER	65.70	6.68	7.78	23.36	8.04	111.56	7.19
8. ZONĂ SPAȚII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECȚIE	1.19	0.00	23.22	0.19	0.00	24.60	1.59
9. ZONĂ CONSTRUCȚII TEHNICO - EDILITARE	3.10	0.04	0.00	0.33	0.00	3.47	0.22
10. ZONĂ GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE	1.10	1.19	0.23	0.52	0.15	3.19	0.21
11. TERENURI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ	15.07	0.00	0.00	0.00	0.00	15.07	0.97
12. APE	9.89	1.31	0.90	3.64	0.82	16.56	1.07
13. ZONĂ TERENURI LIBERE	108.62	9.18	14.98	61.21	32.94	226.93	14.63
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN	831.64	115.78	149.26	322.21	131.88	1550.77	100.00

**BILANȚ TERITORIAL
ORAȘUL NOVACI - ORAȘUL NOVACI
SITUAȚIA EXISTENTĂ**

ZONE FUNCȚIONALE	ORAȘUL NOVACI	
	EXISTENT	
	HA	%
1. ZONĂ DE LOCUINȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	608.21	73.13
2. ZONĂ INSTITUȚII ȘI SERVICII DE INTERES PUBLIC	11.99	1.44
3. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ LOCUINȚE, INSTITUȚII ȘI SERVICII	0.00	0.00
4. ZONĂ UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DEPOZITE	6.56	0.79
5. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ INDUSTRIE, DEPOZITE, COMERȚ	0.00	0.00
6. UNITĂȚI AGRO - ZOOTEHNICE	0.21	0.03
7. ZONĂ CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORT DIN CARE: RUTIER	65.70	7.90
8. ZONĂ SPAȚII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECȚIE	1.19	0.14
9. ZONĂ CONSTRUCȚII TEHNICO - EDILITARE	3.10	0.37
10. ZONĂ GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE	1.10	0.13
11. TERENURI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ	15.07	1.81
12. APE	9.89	1.19
13. ZONĂ TERENURI LIBERE	108.62	13.06
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN	831.64	100.00

După cum se poate constata, zona de locuințe și funcțiuni complementare ocupă cea mai mare parte din intravilan, respectiv 74,93%, în contrast cu celelalte, zona destinată instituțiilor și serviciilor de interes public ocupă doar 1,44 % din intravilan, fapt ce reflectă gradul scăzut de dotare al localității.

**BILANȚ TERITORIAL
ORAȘUL NOVACI – SATUL BERCEȘTI
SITUAȚIA EXISTENTĂ**

ZONE FUNCȚIONALE	SATUL BERCEȘTI	
	EXISTENT	
	HA	%
1. ZONĂ DE LOCUINȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	97.18	83.94
2. ZONĂ INSTITUȚII ȘI SERVICII DE INTERES PUBLIC	0.20	0.17
3. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ LOCUINȚE, INSTITUȚII ȘI SERVICII	0.00	0.00
4. ZONĂ UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DEPOZITE	0.00	0.00
5. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ INDUSTRIE, DEPOZITE, COMERȚ	0.00	0.00
6. UNITĂȚI AGRO - ZOOTEHNICE	0.00	0.00
7. ZONĂ CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORT DIN CARE: RUTIER	6.68	5.77
8. ZONĂ SPAȚII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECȚIE	0.00	0.00
9. ZONĂ CONSTRUCȚII TEHNICO - EDILITARE	0.04	0.03
10. ZONĂ GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE	1.19	1.03
11. TERENURI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ	0.00	0.00
12. APE	1.31	1.13
13. ZONĂ TERENURI LIBERE	9.18	7.93
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN	115.78	100.00

După cum se poate constata, zona de locuințe și funcțiuni complementare ocupă cea mai mare parte din intravilan, respectiv 83,94%, în contrast cu celelalte, zona destinată instituțiilor și serviciilor de interes public ocupă doar 0,17 % din intravilan, fapt ce reflectă gradul scăzut de dotare al localității.

**BILANȚ TERITORIAL
ORAȘUL NOVACI – SATUL HIRIȘEȘTI
SITUAȚIA EXISTENTĂ**

ZONE FUNCȚIONALE	SATUL HIRIȘEȘTI	
	EXISTENT	
	HA	%
1. ZONĂ DE LOCUINȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	101.05	67.70
2. ZONĂ INSTITUȚII ȘI SERVICII DE INTERES PUBLIC	0.26	0.17
3. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ LOCUINȚE, INSTITUȚII ȘI SERVICII	0.00	0.00
4. ZONĂ UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DEPOZITE	0.00	0.00
5. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ INDUSTRIE, DEPOZITE, COMERȚ	0.00	0.00
6. UNITĂȚI AGRO - ZOOTEHNICE	0.84	0.56
7. ZONĂ CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORT DIN CARE: RUTIER	7.78	5.21
8. ZONĂ SPAȚII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECȚIE	23.22	15.56
9. ZONĂ CONSTRUCȚII TEHNICO - EDILITARE	0.00	0.00
10. ZONĂ GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE	0.23	0.15
11. TERENURI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ	0.00	0.00
12. APE	0.90	0.60
13. ZONĂ TERENURI LIBERE	14.98	10.04
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN	149.26	100.00

După cum se poate constata, zona de locuințe și funcțiuni complementare ocupă cea mai mare parte din intravilan, respectiv 67,70%, în contrast cu celelalte, zona destinată instituțiilor și serviciilor de interes public ocupă doar 0,17 % din intravilan, fapt ce reflectă gradul scăzut de dotare al localității.

**BILANȚ TERITORIAL
ORAȘUL NOVACI – SATUL POCIOVALIȘTEA
SITUAȚIA EXISTENTĂ**

ZONE FUNCȚIONALE	SATUL POCIOVALIȘTEA	
	EXISTENT	
	HA	%
1. ZONĂ DE LOCUINȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	230.75	71.61
2. ZONĂ INSTITUȚII ȘI SERVICII DE INTERES PUBLIC	2.21	0.69
3. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ LOCUINȚE, INSTITUȚII ȘI SERVICII	0.00	0.00
4. ZONĂ UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DEPOZITE	0.00	0.00
5. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ INDUSTRIE, DEPOZITE, COMERȚ	0.00	0.00
6. UNITĂȚI AGRO - ZOOTEHNICE	0.00	0.00
7. ZONĂ CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORT DIN CARE: RUTIER	23.36	7.25
8. ZONĂ SPAȚII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECȚIE	0.19	0.06
9. ZONĂ CONSTRUCȚII TEHNICO - EDILITARE	0.33	0.10
10. ZONĂ GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE	0.52	0.16
11. TERENURI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ	0.00	0.00
12. APE	3.64	1.13
13. ZONĂ TERENURI LIBERE	61.21	19.00
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN	322.21	100.00

După cum se poate constata, zona de locuințe și funcțiuni complementare ocupă cea mai mare parte din intravilan, respectiv 71,61%, în contrast cu celelalte, zona destinată instituțiilor și serviciilor de interes public ocupă doar 0,69 % din intravilan, fapt ce reflectă gradul scăzut de dotare al localității.

**BILANȚ TERITORIAL
ORAȘUL NOVACI – SATUL SITEȘTI
SITUAȚIA EXISTENTĂ**

ZONE FUNCȚIONALE	SATUL SITEȘTI	
	EXISTENT	
	HA	%
1. ZONĂ DE LOCUINȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	89.64	67.97
2. ZONĂ INSTITUȚII ȘI SERVICII DE INTERES PUBLIC	0.29	0.22
3. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ LOCUINȚE, INSTITUȚII ȘI SERVICII	0.00	0.00
4. ZONĂ UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DEPOZITE	0.00	0.00
5. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ INDUSTRIE, DEPOZITE, COMERȚ	0.00	0.00
6. UNITĂȚI AGRO - ZOOTEHNICE	0.00	0.00
7. ZONĂ CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORT DIN CARE: RUTIER	8.04	6.10
8. ZONĂ SPAȚII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECȚIE	0.00	0.00
9. ZONĂ CONSTRUCȚII TEHNICO - EDILITARE	0.00	0.00
10. ZONĂ GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE	0.15	0.11
11. TERENURI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ	0.00	0.00
12. APE	0.82	0.62
13. ZONĂ TERENURI LIBERE	32.94	24.98
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN	131.88	100.00

După cum se poate constata, zona de locuințe și funcțiuni complementare ocupă cea mai mare parte din intravilan, respectiv 67,97%, în contrast cu celelalte, zona destinată instituțiilor și serviciilor de interes public ocupă doar 0,22% din intravilan, fapt ce reflectă gradul scăzut de dotare al localității.

Aspecte caracteristice ale principalelor zone funcționale

Zona centrală la nivelul orașului Novaci include în principal instituțiile de interes public existente. Structura sistemului de instituții de interes public, este următoarea:

ORAȘUL NOVACI

Primăria orașului. Primăria funcționează într-o clădire cu regim de înălțime P+1 formată din 14 încăperi și 4 holuri cu suprafață construită de 296 m², suprafața totală a terenului este de

2636 m². În această instituție își desfășoară activitatea 76 angajați. Starea clădirii în care funcționează primăria este bună.

Poliția. Imobilul în care funcționează este o clădire cu regim de înălțime P+2, suprafața totală a terenului este de 1518 m², în stare bună de funcționare.

Judecătoria. Imobilul în care funcționează este situat în localitatea Novaci pe Str. Parângului Nr.57 într-o clădire cu regim de înălțime P+1, cu suprafață construită de 792 m² și un teren aferent de 2752 m² - în stare bună de funcționare. La Judecătoria Novaci sunt arondate următoarele comune: Alimpești, Baia de Fier, Bengești Ciocadia, Bumbesti Pițic, Crasna, Polovragi, Roșia de Amaradia și Săcelu.

Parchetul. Imobilul în care funcționează este situat în localitatea Novaci pe Str. Eroilor Nr.3 într-o clădire cu regim de înălțime P, cu suprafață construită de 123 m² și un teren aferent de 968 m² - în stare bună de funcționare - formată din 8 încăperi în care își desfășoară activitatea 6 angajați. Destinația încăperilor este 5 birouri, 3 holuri.

Pompierii. Imobilul în care funcționează este o clădire cu regim de înălțime P+M situat pe strada Gruului, cu suprafață construită de 237 m² și un teren aferent de 603 m² - în stare bună de funcționare.

Dotări în învățământ. În orașul Novaci există:

Liceul Teoretic Novaci. Este situat în orașul Novaci pe Str. Parângului.

- **corp P+1** format din 9 sali de clasa, 1 cancelarie, 4 birouri, grup sanitar, 2 holuri; stare bună de funcționare;
- **corp P+1** format din 4 săli de clasa, 2 magazine, 2 holuri, grup sanitar;
- **corp P+1** format din 6 săli, 3 magazine, 1 amfiteatru, grup sanitar, 2 holuri;
- **corp P+1**- internat - format din 29 dormitoare + 29 băi, 2 birouri, 2 săli de studiu; 1 laborator, 4 cabinete medicale, 2 holuri;
- **Cantină** situată într-o clădire cu regim de înălțime P+1, cu suprafață construită de 299 m² suprafața desfașurată de 672 m².
- **Atelier** cu suprafață construită de 624 m².
- **Centrală termică** cu suprafață construită de 112 m².
- **Corp de gardă** cu suprafață construită de 10,5 m².
- **Magazie + Garaj** cu suprafață construită de 224 m².
- **Hangar utilaje cu 7 boxe** cu suprafață construită de 216 m².
- **Anexe** cu suprafață construită de 80 m².
- **Magazie depozit ambalaje** cu suprafață construită de 146,25 m².
- **W.C.** cu suprafață construită de 52,25 m².

Școala generală Nr.1. Novaci . Școala generală este situată în localitatea Novaci, Str. Eroilor, cu un teren aferent 8164 m².

- **Clădire școală 1.** cu regim de înălțime P formată din 14 încăperi și 1 hol cu suprafață construită de 637,20 m². În această instituție își desfășoară activitatea 46 cadre didactice și învață 628 copii. Destinația încăperilor este săli de clasă, laboratoare, cabinete, cancelarie, magazie, grupuri sanitare. Starea clădirii în care funcționează școala este bună.

- **Clădire școala 2.** cu regim de înălțime P+1 formată din 21 încăperi și 5 holuri cu suprafață construită de 699,72 m².

- **Sală de sport** cu suprafață construită de 305 m². Starea clădirii în care funcționează sala de sport este proastă.

- **Magazie** cu suprafață construită de 72,40 m².

- **Atelier** cu suprafață construită de 25,56 m².

- **W.C.** cu suprafață construită de 5,05 m².

- **W.C.** cu suprafață construită de 32,40 m².

Grădinița Novaci este situată în localitatea Novaci, Str. Ocolului, cu un teren aferent 900 m².

- **Clădire grădiniță** cu regim de înălțime P+1 cu suprafață construită de 367 m², suprafața desfașurată de 734 m².

- **Magazie** cu suprafață construită de 64 m².

- **W.C.** cu suprafață construită de 24 m².

Sănătate

Spitalul Orașenesc Novaci este situat în localitatea Novaci Str. Gruului și funcționează într-o clădire cu regim de înălțime P+3, o suprafață construită de 877 m², suprafață desfașurată de 3508 m² și un teren aferent de 3489 m². Spitalul Orășenesc Novaci este un spital general ce monitorizează starea de sănătate și asigură asistența medicală pentru aproximativ 63000 de locuitori din orașul Novaci și 7 comune arondate: Alimpești, Baia de Fier, Bengești Ciocadia, Bumbesți Pițic, Crasna, Polovragi, Roșia de Amaradia.

Stație Salvare Novaci este situată în localitatea Novaci Str. Parângului funcționează într-o clădire cu o suprafață construită de 120 m² și un teren aferent de 250 m².

Dispensar veterinar ce funcționează în orașul Novaci într-o clădire cu regim de înălțime P, o suprafață construită de 133 m² și un teren aferent de 1420 m².

Cultură.

Pe raza orașului Novaci se găsesc:

Căminul Cultural situat pe Str. Parângului, cu o suprafață construită de 932 m² și un teren aferent de 1940 m².

Departamentul cultelor.

În orașul Novaci se află două biserici de cult ortodox care asigură serviciile religioase necesare :

- Biserica "Sf. Ioan Botezătorul";
- Biserica "Nașterea Maicii Domnului".

și patru cimitire după cum urmează:

- Cimitirul situat pe Str. Șesului are o suprafață de 3845 m²;
- Cimitirul situat pe Str. Dimitrie Brezulescu are o suprafață de 2946 m²;
- Cimitirul din Novaci-Străini are o suprafață de 2155 m²;
- Cimitirul din orașul Novaci are o suprafață de 4175 m².

Recreere.

În orașul Novaci există un stadion cu o suprafață de 8030 m².

Servicii-comerț.

Pe teritoriul orașului Novaci există:

Oficiul postal situat pe Str. Parângului într-o clădire cu regim de înălțime P+1, deservește toți locuitorii orașului.

C.E.C. situat pe Str. Gruifului Nr. 8 într-o clădire cu regim de înălțime P+3, la parterul unui bloc de locuințe, într-un spațiu închiriat.

Piața agroalimentară situată pe Str. Eroilor cu o suprafață construită de 453 m² un teren aferent de 2731 m².

Orașul Novaci beneficiază de telefonie fixă - Telecom cu rețea pe stâlpi și o rețea de fibră optică subterană, internet, precum și telefonie mobilă și televiziune prin cablu Akta și UPC.

Zonă cu destinație specială.

Ministerul Apărării Naționale are în administrare pe teritoriul administrativ al orașului Novaci, zona Rânca, imobilele 2428 și 2698, în suprafață totală de 128000 m² (203469,35 m² din măsurători) suprafață care, conform Planului Urbanistic General al Orașului Novaci elaborat în iunie 1997 de S.C. PVD ARHITECT, se afla parțial în intravilanul localității (150743,30 m²). Având în vedere modificarea limitelor teritoriului administrativ ale orașului Novaci din anul 2013 pe teritoriul orașului Novaci se mai regăsesc 82697,98 m² iar diferența de 120771,37 m² se regăsește acum pe teritoriul administrativ al comunei învecinate Baia de Fier. În aceste zone construirea poate fi făcută doar cu avizul Statului Major General. Limita de protecție este de 200 m în jurul terenurilor aferente zonei cu destinație specială aparținând MApN. Construirea parcurilor eoliene și fotovoltaice pe teritoriul administrativ poate fi făcută doar cu avizul Statului Major General.

SATUL BERCEȘTI

Dotări în învățământ.

Grădinița din satul Bercești are suprafața construită 138 m², un WC cu o suprafață construită de 7,24 m², suprafața totală a terenului este de 1944 m². Clădirea este în conservare.

Departamentul cultelor. Pe teritoriul satului Bercești se găsește o biserică de lemn monument istoric ce poartă hramul „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului” care asigură serviciile religioase necesare precum și un cimitir care are suprafața de 2339 m².

Servicii-comerț.

În satul Bercești funcționează 2 magazine sătești.

SATUL HIRIȘEȘTI

Cămin batrâni este situat în localitatea Hirișești. Clădirea cu regim de înălțime P+1 cu suprafață construită de 252 m² și un teren aferent 2557 m². Starea clădirii în care funcționează căminul de bătrâni este bună.

Departamentul cultelor. Pe teritoriul satului Hirișești se găsește o biserică de lemn monument istoric ce poartă hramul „Sfinții Voievozi” care asigură serviciile religioase necesare precum și un cimitir care are suprafața de 2297 m².

Recreere. În satul Hirișești există un parc de agrement cu o suprafață de 33,21 ha.

Servicii-comerț.

În satul Hirișești funcționează 1 magazin sătesc.

SATUL POCIOVALIȘTEA

Dotări în învățământ.

Școala primară din satul Pociovaliștea are suprafața construită 256 m², un WC cu o suprafață construită de 8,80 m², suprafața totală a terenului este de 1236 m². Clădirea este în conservare.

Școala generală din satul Pociovaliștea:

- Clădire școală are suprafața construită 492 m², suprafața totală a terenului este de 16092 m². Clădirea are 7 încăperi din care 5 săli de clasă, 1 cancelarie, 1 laborator. Starea clădirii în care funcționează școala este bună.
- Grădinița din satul Pociovaliștea are suprafața construită de 322 m². Starea clădirii în care funcționează grădinița este bună.
- Biblioteca are suprafața construită de 28,16 m².

Școala primară din satul Pociovaliștea are suprafața construită 95,90 m², un WC cu o suprafață construită de 3,68 m², suprafața totală a terenului este de 878,40 m².

Departamentul cultelor. Pe teritoriul satului Pociovaliștea se găsesc două biserici de cult ortodox ce poartă hramul „Adormirea Maicii Domnului” și „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” care asigură serviciile religioase necesare precum și două cimitire cu suprafața de 2446 m² respectiv 1422 m².

Recreere. În satul Pociovaliștea există un teren de sport cu o suprafață de 1933 m² situat în incinta școlii generale.

Servicii-comerț.

În satul Pociovaliștea funcționează 5 magazine sătești.

SATUL SITEȘTI

Dotări în învățământ.

Școala generală din satul Sitești are suprafața construită 236,43 m², un WC cu o suprafață construită de 15,52 m², suprafața totală a terenului este de 1059 m². Clădirea are 4 încăperi din care 2 săli de clasă, 1 cancelarie și 1 birou. Școala este momentan în conservare.

Departamentul cultelor. Pe teritoriul satului Sitești se găsește o biserică de cult ortodox ce poartă hramul „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului” care asigură serviciile religioase necesare precum și un cimitir care are suprafața de 1486 m².

Servicii-comerț.

În satul Sitești funcționează 2 magazine sătești.

2.8. ZONE CU RISCURI NATURALE.

Analiza riscurilor naturale:

- Fenomene meteorologice periculoase (vânt puternic sau precipitații și/sau precipitații masive și/sau căderi de grindină):
  - Inundații:
    - inundații în urma revărsărilor de ape și scurgerilor de torenți;
    - inundații generate de calamități naturale și avarii la construcțiile hidrotehnice;
  - furtuni, tornade, secetă, îngheț (poduri și baraje de gheață, de apă, căderi masive de zăpadă, chiciură, polei)
- incendii de pădure (incendii la: fondul forestier, vegetație uscată);
- avalanșe;
- fenomene distructive de origine geologică;
- cutremure;
- alunecări de teren;

Fenomenele frecvent întâlnite sau care pot apare mai des sunt alunecările de teren ale caror cauze le reprezintă structura geologică a terenurilor ca și inundațiile provocate de pâraiele de pe teritoriul orașului și care au o frecvență mai mare la viiturile de primăvară.

Este de remarcat faptul ca efectele acestor manifestari naturale distructive au efecte reduse și în general zona intravilanelor a fost ferită de efectele dezastruoase ce s-ar fi putut produce.

Sub aspectul cantității de precipitații căzute într-un interval de 24h, acest areal se găsește într-o zonă cu risc mărit. Cantitatea de precipitații atinge o medie de 675-750 mm / an, favorizând producerea de inundații.

Potrivit legii 575/22 octombrie 2001 privind Planul de Amenajare a Teritoriului Național, secțiunea V-a – Zonele de risc natural și a Normativului P 100-92, comuna Dănești se înscrie într-o zonă cu magnitudine seismică potențială de 7-scara MSK conform raionării seismice a teritoriului Romaniei.

Este necesară elaborarea unei documentații de specialitate cu măsuri concrete de eliminare a factorilor de risc (consolidări maluri, regularizări, sisteme de desecare, etc.) atât în afara intravilanelor localității, cât și în interiorul acestora.

Aceste zone trebuie inventariate și delimitate permanent, în general prin grija Consiliului Județean Gorj și a Consiliului Local Novaci, pe baza cercetării în teren, studiilor geotehnice privind construibilitatea terenurilor, informațiilor de la localnici privind evoluția fenomenelor, ritmicitatea și amploarea lor.

2.9 ECHIPAREA EDILITARĂ.

2.9.1 Gospodărirea complexă a apelor.

Amplasarea orașului pe un platou cu rețea restransă de cursuri de apă a condus la apariția unor probleme legate de alimentarea cu apă, populația având ca surse de alimentare apele de suprafață. Astfel s-a realizat un sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă pentru locuitorii orașului Novaci.

Sistemul centralizat de alimentare cu apă a orașului Novaci a fost realizat în 2 etape, între 1976 și 1990, pentru o populație de 6000 de locuitori și un consum specific de 801/om.zi:

Elementele componente ale sistemului de alimentare cu apă existent sunt:

1. Sursa de apă: 3 captări de izvoare CERBU, TOLANU, BERCEȘTI;
2. Aducțiuni cu lungime totală de 17,91 km;
3. Stație de pompare (pe aducțiunea de la captarea Bercești și rezervorul Bercești);
4. Rezervor de înmagazinare R2-Novaci de 1000 mc;
5. Rezervor de înmagazinare R1-Bercești de 750 mc și instalație de clorinare;

6. Rețea de distribuție din țeava de oțel și PEHD cu lungime totală de 41,175 km.

Surse de apă

În prezent alimentarea cu apă a orașului Novaci se realizează în principal prin captarea a două izvoare : izvorul Cerbu și izvorul Tolanul.

Ca sursă de rezervă, aflată în prezent în conservare, mai poate fi utilizată și sursa de apă Bercești, reprezentată de izvorul Bercești.

Captarea de izvoare Cerbu

Captarea de izvoare Cerbu este situată la altitudinea de 1395 m. în partea de nord a orașului Novaci la 100 m vest de drumul DN 67C Novaci-Rânca (km 26+000) și asigură un debit de 2.5 l/s. Potențialul total al sursei fiind de 5 l/s.

Apa din sursa Cerbul ajunge gravitațional în rezervorul de înmagazinare Novaci de 1000 mc.

Captarea de izvoare Cerbu. este o construcție masivă din beton armat cu o cameră de captare de 30 m³ care are și rol de deznisipator. Accesul apei se face prin barbacane situate în partea estică a construcției. Betonul prezintă segregări fapt care a dus la micșorarea impermeabilității pereților prezentând scăpări mari de apă prin pereții laterali și radier. Împrejmuirea de protecție sanitară a fost distrusă și furată.

Pentru mărirea debitului captat sunt necesare lucrări de reabilitare a camerei de captare la sursa Cerbu prin impermeabilizarea pereților și radierului.

Este necesară execuția împrejmuirii zonei de protecție sanitară la captarea de izvor Cerbu.

Captarea de izvoare Tolanu

Captarea de izvoare Tolanu. este situată la altitudinea de 1152 m. în partea de nord a orașului Novaci la cca. 4.13 km est de drumul DN 67C Novaci-Rânca (km 21+845) și asigură un debit de 2.5 l/s. potențialul total al sursei fiind de 5,0 l/s.

Apa din sursa Tolanu ajunge gravitațional în rezervorul de înmagazinare Novaci de 1000 mc.

Captarea Tolanu este o construcție din beton armat având o cameră de captare de 20 m³ care servește și ca desnisipator. Construcția este într-o stare bună de funcționare.

Împrejmuirea zonei de protecție sanitară a fost distrusă și furată.

Nu sunt necesare lucrări de intervenție la captarea Tolanu. Este necesară execuția împrejmuirii zonei de protecție sanitară la captarea de izvor Tolanu.

Captarea de izvoare Bercești

Captarea de izvoare Bercești, este situată la altitudinea de 532 m, în partea de nord-est a orașului Novaci la 730 m nord de intersecția strazii Măgura cu DJ 665 Novaci-Baia de Fier.

Captarea de izvoare Bercești. este o construcție din beton armat și zidărie de piatră cu o cameră de captare de 12 m³ care are și rol de deznisipator. Construcția se prezintă într-o stare bună dar îi lipsește împrejmuirea zonei de protecție sanitară care a fost distrusă.

Apa din sursa Bercești ajunge prin pompare în rezervorul de înmagazinare Bercești de 750 mc.

Debitul aval de captare este de 30 l/s, iar în aval de captare nu există alte folosințe de apă

În prezent sursa de apă Bercești mai poate fi utilizată ca sursă de apă însă datorită degradării avansate a stației de pompare, sursa este nefuncțională.

Deși potențialul sursei Bercești este de până la 30 l/s debitul captat este de numai 6 l/s datorită dimensionării camerei de captare. Pentru mărirea debitului captat sunt necesare lucrări de extindere a capacității de captare (redimensionarea camerei de captare). Aceste lucrări se vor realiza printr-un proiect de Reabilitare și modernizare a sistemului de alimentare cu apă a orașului Novaci finanțat prin programul „Sistem integrat de reabilitare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare”, a stațiilor de tratare a apei potabile și stațiilor de epurare a apelor uzate în localitățile cu o populație de până la 50.000 de locuitori - SUBPROIECT - „Reabilitare și dezvoltare sistem de alimentare cu apă potabilă oraș Novaci, județul Gorj” derulat prin Compania Națională de Investiții.

Aducțiunea

Lungimea totală a rețelei actuale de aducțiune apă este de 17,91 km.

Rețeaua de aducțiune a apei din captarea Cerbu până la camera de rupere de presiune este din conductă metalică cu Dn = 200 mm și L = 5 km. Nu sunt necesare lucrări de reabilitare.

Rețeaua de aducțiune a apei din captarea Tolanu până la camera de rupere de presiune este din conductă metalică cu Dn = 150 mm și L = 4.13 km. Nu sunt necesare lucrări de reabilitare.

Rețeaua de aducțiune a apei din camera de rupere de presiune până la rezervorul de înmagazinare (R2) Novaci de 1000 m este din conductă metalică cu Dn = 300 mm și L = 4 km. Nu sunt necesare lucrări de reabilitare.

Rețeaua de aducțiune a apei de la rezervorul de înmagazinare a apei (R2) Novaci de 1000 mc la rezervorul de înmagazinare a apei de 750 mc (R1) Bercești - aducțiunea Schela - este tot din conductă metalică cu Dn = 300 mm și L = 2,5 km. Este necesară înlocuirea conductei care se va realiza prin proiectul „Reabilitare și dezvoltare sistem de alimentare cu apă potabilă oraș Novaci, județul Gorj” - derulat prin Compania Națională de Investiții.

Rețeaua de aducțiune a apei de la captarea Bercești până la rezervorul de înmagazinare de 750 mc (R1) Bercești - aducțiunea Bercești - este din conductă metalică cu Dn = 250 mm și

L = 1780 m. Este necesară înlocuirea conductei care se va realiza prin proiectul „Reabilitare și dezvoltare sistem de alimentare cu apă potabilă oraș Novaci, județul Gorj” - derulat prin Compania Națională de Investiții.

Stația de pompare

Stația de pompare din satul Bercești. amplasată pe traseul aducțiunii de apă de la captarea Bercești la rezervorul de 750 mc (R1) Bercești, este nefuncțională: construcția de tip cuva uscată cu suprastructura din zidărie de caramida este compromisă iar instalațiile și echipamentele hidromecanice sunt nefuncționale, depășite fizic și moral (2 pompe tip SADU 100, cu următoarele caracteristici: Q = 30 - 90 m³/h, H = 60 - 100 m, n = 2900 rot/min, mari consumatoare de energie electrică).

Bazinul de aspirație îngropat este confecționat din beton armat, are capacitate de 10 mc și este în stare bună.

Se recomandă înlocuirea echipamentului electromecanic (pompe, motoare, instalații de forță), instalația hidraulică, instalațiile auxiliare, instalația de iluminat. Este propusă realizarea unei stații de pompare (uzinată, containerizată) prin proiectul „Reabilitare și dezvoltare sistem de alimentare cu apă potabilă oraș Novaci, județul Gorj” - derulat prin Compania Națională de Investiții, având următoarele caracteristici funcționale: Q=20 l/s. H=100 mCA.

Împrejmuirea este necorespunzătoare. Refacerea împrejmuirii stației de pompare, în totalitate, pe toate cele 4 laturi se va realiza prin proiectul „Reabilitare și dezvoltare sistem de alimentare cu apă potabilă oraș Novaci, județul Gorj” - derulat prin Compania Națională de Investiții.

Rezervoare de înmagazinare

Rezervorul de înmagazinare (R2) Novaci are capacitatea de 1000 mc și este situat pe partea dreaptă a DN 67C Novaci - Rânca și este o construcție monolit din beton armat fiind alimentat din sursele Cerbu și Tolanu. Rezervorul se prezintă într-o stare bună de funcționare și exploatare. Nu sunt necesare lucrări de intervenție.

Rezervorul de înmagazinare (R1) Bercești este situat în satul Bercești, are capacitate de 750 mc și este o construcție monolit din beton armat semiîngropat, în stare bună de funcționare, fiind alimentat din două surse: din rezervorul (R2) Novaci gravitațional și din sursa Bercești prin intermediul stației de pompare. Nu sunt necesare lucrări de intervenție.

În jurul rezervoarelor de înmagazinare s-a instituit o zonă de protecție sanitară conform HG 930/11.08.2005. Împrejmuirile din spalieri și sarma ghimpată sunt în stare bună. Nu sunt necesare lucrări de intervenție.

Instalatii de tratare a apei

Pentru aducerea apei la parametrii de consum specificați în legislația în vigoare se folosește o instalație de clorinare cu hipoclorit, cu ajutorul căreia se face clorinarea apei în rezervorul de înmagazinare de 750 mc (R1) Bercești. Instalația de clorinare (executată în anul 2010) este amplasată în incinta unei încăperi din zidărie, situată în imediata vecinătate a rezervorului și poate realiza inclusiv tratarea (clorinarea) debitului suplimentar $Q=20$ l/s preluat din sursa Bercești.

În rezervorul de înmagazinare (R2) Novaci de 1000 m³ apa intră netratată. Este necesară o stație de tratare a apei, pentru că din rezervorul (R2) Novaci se face atât aducțiunea Schela cât și distribuția apei potabile pe străzile Schela și Rânca. Este propusă realizarea unei stații de clorinare (uzinată, containerizată) prin proiectul „Reabilitare și dezvoltare sistem de alimentare cu apă potabilă oraș Novaci, județul Gorj” - derulat prin Compania Națională de Investiții, pentru un debit $Q=5$ l/s.

Reteaua de distributie

Distribuția apei în orașul Novaci se face gravitațional, rețeaua de distribuție urmărește rețeaua stradală a orașului Novaci (inclusiv satele aparținătoare) și are lungimea totală de 41.175 m:

Rețeaua de distribuție din conductă metalică existentă are diametre cuprinse $D_n = 100 \div 250$ mm și lungimea totală $L=35.625$ m, din care:

Diametru	Lungimea
Dn 100	L =6225 m
Dn 119	L =22850 m
Dn 150	L =3500 m
Dn 200	L =400 m
Dn 250	L =2650 m
Total	L= 35625 m

Rețeaua de distribuție din conductă PEHD existentă are diametre cuprinse $D_n = 40 \div 110$ mm și lungimea totală $L=5.550$ m, din care:

Diametru	Lungimea
Dn 40	L = 1200 m
Dn 50	L = 1550 m
Dn 75	L = 850 m
Dn 110	L = 1950 m
Total	L= 5550 m

Conducta metalică cu diametrul între $D_n = 100 \div 250$ mm prezintă un grad mare de uzură fiind construită în perioada 1980 - 1999. Este propusă înlocuirea a 7.030 m din conducta principală de distribuție prin proiectul „Reabilitare și dezvoltare sistem de alimentare cu apă potabilă oraș Novaci, județul Gorj” derulat prin Compania Națională de Investiții.

Conducta din PEHD se prezintă într-o stare foarte bună de funcționare.

2.9.2 Canalizare.

Locuitorii orașului Novaci dispun de un sistem centralizat de canalizare a apelor uzate menajere cu o lungime totală de 10,6 km ce deservește în prezent locuitorii de pe malul drept al râului Gilort. Apa menajeră este colectată într-o rețea realizată din tuburi de beton. Epurarea apelor se face într-o stație mecano-biologică realizată în anul 2010.

În zona turistică Rânca apa menajeră este colectată într-o rețea de canalizare și epurată în cele trei stații de epurare mecano-biologice existente pe teritoriul administrativ al orașului Novaci și una situată pe teritoriul administrativ al comunei Baia de Fier.

Canalizarea pluvială se face printr-un sistem parțial de șanțuri și rigole, întreținute prin grija Primăriei Novaci, situația topografică permițând scurgerea apelor pluviale, fără a crea probleme deosebite.

2.9.3 Alimentarea cu energie electrică

Orașul Novaci nu este racordat în proporție de 100% la sistemul energetic național prin LEA 20 KV.

Sistemul energetic în situația actuală este structurat astfel:

- producția de energie electrică - în termocentrale și hidrocentrale;
- transportul energiei electrice de înaltă tensiune: stații de transformare și linii de 220; 400;
- distribuția și furnizarea de energie electrică care asigură alimentarea cu energie electrică a tuturor categoriilor de consumatori.

Distribuția și furnizarea de energie electrică are în exploatare:

- stațiile de transformare 110/20 Kv;
- liniile electrice de (înaltă tensiune) î.t. 110 Kv;
- liniile electrice de (medie tensiune) m.t. 20 Kv (aeriene și în cablu subteran);
- posturile de transformare 20/0,4 Kv;
- distribuția de (joasă tensiune) j.t. 04 Kv (aeriene și în cablu subteran) din toate localitățile rurale și urbane precum și instalația de iluminat public) .Trasee linii majore electrice (pe tensiuni).

Novaciul este printre primele localități din țară electrificate și ceea ce este și mai important este faptul că a dispus de surse proprii de energie.

CENTRALA HIDROELECTRICĂ DE MICĂ PUTERE CHE mp NOVACI I, este utilată cu două hidroagregate tip Francis 125, echipate cu un generator de 300 kw și altul de 450 kw, de proveniență germană, ale cunoscutei uzine Pelton.

În anul 1985 a fost pusă în funcțiune CHE mp Novaci 2, cu o putere instalată de 2.200 kw, cu două grupuri fabricate de ICEMENERG Reșița.

În anul 1987 s-a pus în funcțiune Novaci 3, cu o putere instalată de 2.160 kw, echipamentele fiind furnizate de aceeași uzină.

Tot în anul 1987 s-a pus în funcțiune și Novaci 4, având aceeași putere și aceleași echipamente.

În anul 1992 s-a pus în funcțiune Novaci CHE mp 5, cu o putere instalată de 1130 kw, echipamentele provenind de la aceeași uzină.

În momentul de față, toate echipamentele sunt în stare de funcționare.

Toate cele cinci CHE mp aparțin de I.S.P.H. (Institutul de Studii și Proiectări Hidroenergetice) București.

Alimentarea cu energie electrică este asigurată prin trei stații de transformare de 110/20 kv, prin intermediul LEA 20 kv Pojaru-Novaci, LEA 20 kv Cărbunești - Novaci și LEA 20 kv Parângu-Novaci.

Lungimea rețelelor de medie tensiune (20 kv) de pe teritoriul administrativ al orașului Novaci este de aproximativ 24 km aerian și 16 km subteran.

Orașul este străbătut în zona de sud de o linie electrică aeriană de 400 kv. Alimentarea consumatorilor de energie electrică se face prin intermediul a 13 posturi de transformare aeriene (PTA) și a 5 posturi de transformare vizibile (PCZ).

În Rânca, rețeaua de medie tensiune este de tip subteran și funcționează în tensiunea de 6 kv. Rețeaua de medie tensiune alimentează 3 posturi de transformare aeriene în Stațiunea Rânca (PT PETROM - 6/0,4 KV - 160 KVA; IRE anvelopa metalica 6/0,4 KV.-160 KVA), PTC AND RANCA și un post privat în cabină de zidărie (PCZ Teleschi -6/0,4 KV.-250 KVA).

Traseul rețelei de distribuție de josă tensiune:

Rețeaua de distribuție la consumator este de tip aerian LEA 1,4 KV, pe stâlpi de beton de tip SE și SC, în fundație burată la susținere și fundație turnată la derivații colțuri sau terminali.

Rețeaua este amplasată de regulă la limita trotuarului spre carosabil, iar acolo unde acesta lipsește la aproximativ 0,5 - 0,8 m de împrejmuirea construcțiilor. Linia este echipată cu 1 - 2 circuite trifazate la ieșirea din P.T., ajungând spre capetele rețelei la circuite monofazice funcție de necesitatea punctului de consum pe care îl deservește.

Conductoarele sunt de tip 50, 23 și 25 mmp Al și de 10 mmp CU.

Iluminatul public în localitate este realizat cu conductori de 2x25 mmp Al, montați pe stâlpii de distribuție a energiei electrice și echipați cu corpuri de iluminat C 200 și C 100.

Față de cerințele actuale se poate aprecia că alimentarea cu energie electrică a orașului este satisfăcătoare.

Pentru realizarea echipării tehnico-edilitare propuse se vor avea în vedere tensiunile necesare în funcție de noii consumatori care vor apare.

2.9.4 Telecomunicații.

Telefonia fixă aparținând TELECOM.DIGI și UPC este prezentă pe teritoriul orașului. De asemenea există internet, telefonie mobilă (Orange, Telecom, Vodafone).

2.9.5 Alimentarea cu căldură.

Orașul Novaci nu dispune de sistem centralizat de alimentare cu căldură. Locuitorii folosesc sisteme individuale de încălzire.

2.9.6 Alimentarea cu gaze naturale.

Orașul Novaci nu dispune de sistem centralizat de alimentare cu gaze naturale.

Teritoriul administrativ este străbătut de o conductă de transport gaze naturale din partea de sud a orașului până la SRM-ul situat pe strada Dimitrie Brezulescu.

2.9.7 Televiziunea și radiodifuziunea.

Televiziunea și radiodifuziunea sunt bine recepționate pe teritoriul administrativ al orașului. S-a realizat instalarea rețelei de televiziune prin cablu pentru diversificarea și satisfacerea cerințelor cetățenești.

Televiziunea prin cablu în orașul Novaci este asigurată de firmele Akta și UPC.

2.9.8 Activitatea de gospodărie comunală.

Principala preocupare a salubrității orașului, colectarea deșeurilor menajere se face în mod organizat prin colectarea periodică a acestora de la fiecare cetățean din pubele de catre Serviciul de Spații Verzi aparținând primăriei Novaci și transportul acestora la depozitul ecologic de la Târgu Jiu.

Având în vedere densitatea construcțiilor de locuit, materialele din care sunt realizate, în corelare cu normativele P.S.I., este necesară realizarea de remize în cadrul localității în vederea dotării cu panouri de incendiu a unor instituții de interes public: Consiliul local, școli și cămine culturale, obiective ce implică aglomerări umane ocazionale.

2.10 PROBLEME DE MEDIU.

2.10.1 Situația existentă.

Relieful orașului are o evoluție comună cu a celorlalte unități administrativ-teritoriale din jur și se compune în principal din dealuri și munți acoperiți în mare parte din păduri și lunci create de apele ce străbat teritoriul orașului.

ZONE NATURALE PROTEJATE

În conformitate cu prevederile Ordinului nr. 1964 din 13 decembrie 2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a Rețelei Ecologice Europene Natura 2000 în România, în teritoriul administrativ al orașului Novaci, județul Gorj, semnalăm existența ariilor protejate - "**Râul Gilort**" (cod ROSCI 0362) cu o suprafață totală de 873 ha., din care <1% se regăsesc în teritoriul administrativ al orașului Novaci, coordonatele sitului sunt: Latitudine 45°4'18" iar Longitudine 23°35'57", "**Nordul Gorjului de Est**"(cod ROSCI 0128) cu o suprafață totală de 49.160 ha., din care 53% se regăsesc în teritoriul administrativ al orașului Novaci și "**Parâng**" (cod ROSCI 0188) cu o suprafață totală de 30.434 ha., din care 29% se regăsesc în teritoriul administrativ al orașului Novaci precum și rezervația naturală protejată de interes național "**Pădurea Bârcului**" cu o suprafață totală de 25,09 ha., din care 24,76 ha se regăsesc în teritoriul administrativ al orașului Novaci.

Problemele legate de protecția mediului, determinate de statutul de arie protejată, trebuie să aibă în vedere protejarea habitatelor existente și a elementelor de floră și faună incluse în anexa II a directivei 92/43 CEE.

Prezența acestui sit inclus în aria protejată Natura 2000 implică obligativitatea aplicării prevederilor în vigoare referitoare la procedura de realizare a evaluării stării de mediu pentru planuri și programe, precum și la procedura cadru de evaluare a impactului asupra mediului pentru toate planurile/programele și proiectele care urmează să se desfășoare în siturile de importanță comunitară.

România, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, are obligația de a implementa Rețeaua ecologică europeană NATURA 2000, o rețea europeană pentru conservarea naturii.

Natura 2000 este o rețea ecologică de arii naturale protejate înființată la nivel european, constituind instrumentul principal pentru conservarea patrimoniului natural pe teritoriul Uniunii Europene. Rețeaua Natura 2000 a fost concepută să asigure conservarea habitatelor naturale și supraviețuirea speciilor amenințate cu dispariția și a celor rare de pe teritoriul Uniunii Europene, iar baza legală a acestei rețele o reprezintă două directive respectiv Directiva 92/43/CEE referitoare la conservarea habitatelor naturale și a florei și a faunei sălbatice, cunoscută sub numele Directiva "Habitat", adoptată la 21 mai 1992 și Directiva 79/409/CEE

privind conservarea păsărilor sălbatice, cunoscută sub numele de Directiva "Păsări", adoptată la 2 aprilie 1979.

Astfel, rețeaua Natura 2000 este alcătuită din arii speciale de conservare (Special Areas of Conservation) - constituite conform Directivei Habitare și arii de protecție specială avifaunistică (Special Protected Areas) constituite conform Directivei Păsări.

Rețeaua Natura 2000 are drept principal scop menținerea într-o stare de conservare favorabilă a celor mai importante tipuri de habitate (enumerare în Anexa I a Directivei Habitare) și specii ale Europei (enumerare în Anexa II a Directivei Habitare și în Anexa I a Directivei Păsări).

Rețeaua Ecologică Europeană Natura 2000 este o rețea de arii naturale protejate formată din arii speciale de conservare (SAC) constituite conform Directivei Habitare și arii de protecție specială avifaunistică (SPA) constituite conform Directivei Păsări.

Scopul Rețelei Ecologice Europene Natura 2000 este să oprească declinul biodiversității prin conservarea pe termen lung a celor mai valoroase și periclitate specii și habitate de interes european.

Existența unui astfel de sit Natura 2000 pe teritoriul unei localități este un motiv de mândrie locală în primul rând, care poate aduce și beneficii economice prin dezvoltarea turismului ecologic în zonă. Agroturismul bazat pe tradiție și produse ecologice, poate duce la crearea unui brand pentru o localitate.

Comunitatea locală poate să creeze multiple pârgii economice, astfel încât fiecare familie angrenată să facă parte dintr-un mecanism turistic bine pus la punct, promovat la nivel național și internațional, bazat pe servicii, tradiție și cadrul natural al zonei respective.

Planul Urbanistic General al orașului Novaci din județul Gorj este un instrument pentru crearea premiselor dezvoltării durabile a orașului Novaci, prin mijloace specifice, conform priorităților Strategiei de dezvoltare a zonei. Implementarea prevederilor planului va genera oportunități viabile, directe și indirecte, de îmbunătățire pe termen lung a mediului, a condițiilor de viață ale populației și a situației socio-economice a comunității, în condițiile asigurării protecției mediului.

Ariile protejate de interes comunitar - "**Râul Gilort**" (cod ROSCI 0362), "**Nordul Gorjului de Est**"(cod ROSCI 0128) și "**Parâng**" cod ROSCI 0188), au întocmit fiecare câte un plan de management integrat.

La nivelul orașului Novaci extinderea intravilanului se va face pe suprafețe mici în interiorul Ariilor protejate de interes comunitar Natura 2000 doar pe terenuri arabile și curți construcții, extindere conform documentațiilor cadastrale primite de la OCPI Gorj, aceste extinderi nu afectează terenurile cu ape, păduri sau pășuni din apropiere. Impactul asupra

formelor de nevertebrate și vertebrate din lista celor protejate din arie este inexistent. În zonele ariilor naturale se interzice orice activitate ce ar crea un impact negativ asupra habitatelor și speciilor protejate de interes comunitar din lista celor protejate din arie.

Prevederile P.U.G. orașul Novaci nu contravin conceptului de protecție a habitatelor sau a formelor de vertebrate și nevertebrate identificate în sit.

Impactul punerii în aplicare a prevederilor P.U.G. orașul Novaci nu are influență negativă asupra speciilor și habitatelor existente în arie. Nu se modifică componența habitatelor, nu sunt afectate lanțurile trofice existente. Prevederile P.U.G. orașul Novaci nu modifică suprafața și configurația ariei protejate, nu introduce elemente care să aibă efect negativ asupra biodiversității.

Punerea în aplicare a prevederilor P.U.G. orașul Novaci nu va genera efecte secundare în biocenozele locale precum :

- Scurtare lanțului trofic în habitatul fragmentat rămas ;
- Schimbarea relațiilor dintre speciile concurente ;
- Nu au fost identificate elemente rare de faună sau floră din lista celor care să necesite protecție ;
- Impactul asupra formelor de nevertebrate și vertebrate din lista celor protejate din arie este inexistent ;

Nu există un impact negativ asupra integrității ariilor naturale protejate "**Râul Gilort**" (cod ROSCI 0362), "**Nordul Gorjului de Est**"(cod ROSCI 0128) și "**Parâng**" cod ROSCI 0188) precum și rezervația naturală protejată de interes național "**Pădurea Bârcului**".

- posibilitatea unei diversificări a activităților economice și a investițiilor;

În teritoriul administrativ al orașului Novaci, județul Gorj semnalăm existența a trei arii naturale protejate de interes comunitar (european) și o rezervație naturală protejată de interes național:

"Râul Gilort" (cod ROSCI 0362) cu o suprafață totală de 873 ha., din care 1% se regăsesc în teritoriul administrativ al orașului Novaci.

"Nordul Gorjului de Est"(cod ROSCI 0128) cu o suprafață totală de 49.160 ha., din care 53% se regăsesc în teritoriul administrativ al orașului Novaci.

"Parâng" cod ROSCI 0188) cu o suprafață totală de 30.434 ha., din care 29% se regăsesc în teritoriul administrativ al orașului Novaci.

Rezervația naturală protejată de interes național "Pădurea Bârcului" cu o suprafață totală de 25,09 ha., din care 24,76 ha se regăsesc în teritoriul administrativ al orașului Novaci.

Planul Urbanistic General al oraşului Novaci, ca documentaţie tehnică de urbanism cu caracter de reglementare, are ca obiect direcţionarea şi coordonarea amenajării teritoriului, precum şi dezvoltarea localităţilor componente pe termen scurt şi mediu.

Folosind ca metodă de lucru analiza multicriterială a situaţiei existente, Planul Urbanistic General scoate în evidenţă disfuncţionalităţile şi priorităţile de intervenţie în teritoriu şi propune orientarea politicilor de amenajare a teritoriului în condiţiile respectării dreptului de proprietate, promovării interesului public şi dezvoltării durabile a oraşului Novaci.

P.U.G. constituie documentaţia necesară care stabileşte strategia de dezvoltare a oraşului Novaci, cu o perioadă de valabilitate de 5 - 10 ani de la data aprobării sale.

Pe baza acestei orientări strategice, Planul Urbanistic General aferent se elaborează pentru:

- Îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă prin eliminarea disfuncţionalităţilor, asigurarea accesului la infrastructură, servicii publice şi locuinţe convenabile pentru toţi locuitorii;
  - Stabilirea direcţiilor, priorităţilor şi reglementărilor de amenajare a teritoriului şi de dezvoltare urbanistică a comunei;
  - Utilizarea raţională şi echilibrată a terenurilor necesare funcţiunilor urbanistice;
  - Precizarea zonelor cu riscuri naturale şi măsurile de intervenţie;
  - Fundamentarea realizării unor investiţii de utilitate publică;
  - Asigurarea suportului regulamentar pentru eliberarea certificatelor de urbanism şi a autorizaţiilor de construcţie;
  - Protejarea şi punerea în valoare a patrimoniului cultural construit şi natural;
- Corelarea intereselor colective cu cele individuale în ocuparea spaţiului.

În afară măsurilor propuse în zonele cu risc natural şi la lucrările de echipare edilitară (alimentare cu apă potabilă, canalizare, colectare a deşeurilor) pentru protecţia şi conservarea mediului se au în vedere următoarele obiective:

- Protejarea pădurilor de lângă oraş care, prin speciile de arbori existente, pot constitui un punct de interes turistic şi ştiinţific;
- Organizarea de spaţii verzi de interes public la nivelul normei de 26,00 mp/loc.;
- Recuperarea terenurilor degradate;
- Monitorizarea permanentă a întregului teritoriu pentru identificarea în fază primară a oricărei surse de poluare a mediului în toate componentele sale.

2.10.2 Apele

Apele de suprafaţă sunt reprezentate de râul Gilort, suprafaţa bazinului hidrografic al râului Gilort se desfăşoară pe trei unităţi de relief distincte: zona carpatică, respectiv versantul

sudic al munților Parâng, zona subcarpatică, respectiv Subcarpații Gorjului care aparțin Subcarpaților Getici și zona piemontană, respectiv Piemontul Getic.

Apele de suprafață nu sunt poluate și constituie principala sursă pentru alimentarea cu apă potabilă a populației și animalelor.

Debitele de apă înregistrate au valori diferite în funcție de regimul de precipitații, anual înregistrându-se viiturile de primăvară (februarie - mai) când, la apa din ploi se adaugă și apele rezultate din topirea zăpezilor, ca și viiturile de toamnă cu frecvența mai mică și cu debite mai mici decât cele de primăvară.

Vara debitul de apă scade, iar în timpul secetelor acestea rămân fără debit.

2.10.3 Pânza de apă freatică

Apa subterană cunoaște o structură complexă de mari dimensiuni în care se individualizează pe verticală o succesiune de orizonturi acvifere.

Acviferele freatice se desfășoară în formațiunile cuaternare și sunt alimentate preponderent din precipitațiile ce cad pe suprafața reliefului și sunt drenate în regim natural de acviferele inferioare sau de rețeaua exterioară. Chimismul apelor corespunde normelor de porabilitate și de aceea, au constituit și constituie principala sursă de alimentare cu apă a localităților orașului.

Acviferele de adâncime sunt acvifere de tip intergranular și se constituie în straturi cu dezvoltare continuă la scară regională și cu pasuri de la 5 m la peste 100 m. Alimentarea se face din precipitații și din rețeaua hidrologică iar descărcarea acestora se realizează prin drenaj natural. Apele înmagazinate în aceste acvifere sunt în general ape bicarbonate calcice sau sodice iar calitatea lor sub aspectul potabilității este redus datorită gradului ridicat de mineralizare.

2.10.4 Subsolul

Fiind constituit în mare parte din nisipuri și pietrișuri sarmațiene, cu intercalații subțiri marno-argiloase pe care se dezvoltă ravenele întâlnite în versantul drept al văii Scărița, amonte de Novaci, în Plaiul Mare, Dealul Scărița, în Dealul Măgura (sat Bercești), pe versantul sudic al Gilorțelului Mare, valea Hirișești, relieful Novaciului, individualizat pe bordura muntelui, între Cărpiniș și Cernădia, prezintă multe caracteristici corespunzătoare zonelor subcarpatice. În vestul localității Cernădia se găsesc cele mai vechi depozite terțiare din sudul Parângului. Pe văile Cernădiei și Cernăzoarei se găsesc conglomerate brecioase depuse în excavațiile calcarelor jurasice, urmate de conglomerate de mici dimensiuni și marne cu globicerine. Calcare se găsesc pe valea Cernăzoarei, marne compacte pe Gilorțelul de Răsărit, nisipuri,

calcare friabile și marne compacte pe Scărița. În perimetrul fostului sat Novaci-Străini se găsesc depozite de marne și pietrișuri. Tot pe pârâul Scărița și pe Gilorțelul de Răsărit se găsesc depozite badeniene formate din marne nisipoase cu intercalații subțiri de pietrișuri și calcare fosilifere.

Potențialul natural al solului și subsolului este foarte variat în geneza și evoluția solurilor și a avut loc prin interacțiunea în timp și spațiu a factorilor peogenetici: relieful, clima, organismele vegetale și animale, timpul și acțiunea aerului. Sub acțiunea acestora pe teritoriul orașului Novaci s-au format în timp soluri brune argilice, soluri brune podzolice (cel mai larg răspândite în teritoriul orașului), vertisoluri (întalnite de la lunci până la terase), regosoluri (reduse ca suprafață și slab productive).

2.10.5 Solul

Poate fi afectat în mod grav prin despăduririle haotice cât și prin folosirea îngrășamintelor chimice în mod necontrolat.

În Masivul Parâng, învelișul de soluri este format pe diverse tipuri de șisturi cristaline, majoritatea fiind roci acide și pe intruziunile granitice care străbat aliniamentele șistoase.

Zona vârfurilor Ieșu, Mohoru, Urdele, Dengheru, Păpușa, Mușetoiu, cu altitudini de peste 1.900-2.000 m este dominată de prezența podzolorilor, la care se asociază adesea humosiosoluri, litosoluri și stâncărie. Mai jos de această zonă, până către 1.600-1.500 m altitudine, solurile dominante sunt prepodzolorile.

Solurile din sectorul subcarpatic sunt formate pe depozite sedimentare de vârstă neogenă, alcătuite din pietrișuri, nisipuri, argile, argile marnoase și marne.

Albia majoră a râului Gilort este constituită predominant din bolovănișuri și pietrișuri grosiere.

Calitatea acestor soluri influențează în mod direct resursele naturale și implicit activitatea economică a orașului.

Pe tipul solurilor brune sunt dezvoltate cu prioritate culturile de porumb, viță de vie dar și pomi fructiferi, respectiv peri, meri, pruni, gutui, care dau rezultate deosebit de bune. Solurile brune podzolice sunt slab productive și sunt bune pentru pădurile de foioase: fag, gorun, stejar și carpen.

Activitatea economică a omului, desfășurată din cele mai vechi timpuri și-a pus amprenta în evoluția solurilor.

2.10.6 Clima

Clima, în general, este temperat continentală cu o varietate de nuanțe ca urmare a poziției geografice, a circulației atmosferice și a componentelor de relief prezente și cu o influență mediteraneeană.

Ea se caracterizează prin următoarele particularități:

- radiația solară se cifrează la cca. 1200 kcal/cm/an;
- temperatura medie anuală este de + 9,7°C (care dă în general confort termic) cu medii de +5,2°C în luna ianuarie și de +21,2°C în luna iulie;
- precipitațiile au o distribuție neuniformă cu maxime în perioadele mai-iulie și noiembrie și cu minime în luna februarie;
- stratul de zăpadă are o durată de 50-65 zile/an, grosimea acestuia variind între 70-90 cm;
- numărul zilelor tropicale (cu temperatură peste 30°C) ajunge la numai 20 zile pe an, iar la zilele de iarnă (temperaturi sub 0°C) este de 10-20 zile pe an.

Datorită influențelor mediteraniene clima înregistrează și anumite inversiuni de temperatură care fac ca în vatra orașului temperatura să fie mai scăzută decât pe platformele învecinate.

2.11 DISFUNȚIONALITĂȚI - LA NIVELUL TERITORIULUI ORAȘULUI NOVACI

NECESITATEA PROTEJĂRII UNOR ZONE, MONUMENTE

Prezentate în cadrul capitolului 2.7. « Intravilan existent. Zone funcționale. Bilanț teritorial » monumentele incluse pe Lista Monumentelor Istorice (LMI) din România, Ministerul Culturii - Institutul Național al Patrimoniului, impun măsuri hotărâte atât din partea Comisiei monumentelor istorice cât și a Consiliului Local, în ce privește restaurarea, conservarea, întreținerea ori protejarea lor, în conformitate cu legislația în vigoare.

Pe teritoriul administrativ al orașului Novaci există trei obiective înscrise în lista monumentelor istorice anexă la Ordinul ministrului culturii nr. 2.828/2015, pentru modificarea anexei nr. 1 la Ordinul ministrului culturii și cultelor nr. 2.314/2004 privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizată, și a Listei monumentelor istorice dispărute, cu modificările ulterioare din 24.12.2015. Ordinul a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, Nr. 113 bis, 15.02.2016.

- Nr. crt.: **183**, Cod L.M.I. 2015: **GJ-II-m-B-09243**, **Biserica de lemn "Intrarea în Biserica a Maicii Domnului"**, sat aparținător **Bercești**, orașul **Novaci**, datare: **1758**;

- Nr. crt.: **274**, Cod L.M.I. 2015: **GJ-II-m-B-09311**, Biserica de lemn "Sf. Voievozi", sat aparținător **Hirișești**, orașul **Novaci**, **Cătun Măgura**, datare: **1834**;

- Nr. crt.: **305**, Cod L.M.I. 2015: **GJ-II-m-B-09338**, Biserica de lemn "Sf. Voievozi", orașul **Novaci**, **cartier Vlădoi**, datare: **sec. XVIII**.

Propunerile Planului Urbanistic General au identificat zona de protecție pentru obiectivele cu valoare de patrimoniu (limita de protecție este stabilită în coordonate Stereo 70 conform planșelor anexate). Intervențiile la monumentele istorice sunt reglementate prin prevederile art. 23 din Legea nr. 422 / 2001, republicată, privind protejarea monumentelor istorice. În zona de protecție a monumentelor istorice (limita de protecție este stabilită în coordonate Stereo 70) **pentru autorizarea construcțiilor noi sau a intervențiilor la construcțiile existente se va solicita avizul Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, respectiv al Direcției Județene pentru Cultura și Patrimoniu Național Gorj.**

În prezenta documentație pe teritoriul administrativ al orașului Novaci zona de protecție a fost delimitată prin raportare la limitele de proprietate și este trasată în coordonate Stereo 70 conform planșelor anexate.

Aceste zone necesită a fi protejate atât prin lucrări de restaurare reparații sau întreținere (bisericele - monumente istorice), cât și prin crearea unui cadru corespunzător.

Intervențiile asupra monumentelor istorice se fac numai pe baza și cu respectarea avizului emis de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național, sau după caz, de serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Patrimoniului Național.

În cazul în care vor apărea situații neprevăzute care să conducă la fenomene de instabilitate a terenului în zona de siguranță a obiectivelor cu caracter de monumente istorice, pe baza unor studii de specialitate se vor lua măsuri speciale, astfel încât să nu fie puse în pericol zonele de protecție ale monumentelor (limita de protecție este stabilită în coordonate Stereo 70), în conformitate cu Legea nr 422/20052, art. 8, titlul II, cap I. În situații extreme se poate recurge la strămutarea obiectivelor de arhitectură sau monumentelor istorice, pe baza unor documentații întocmite special în acest scop, cu respectarea tuturor prevederilor legale privind acest gen de lucrări.

PROBLEME PRIVIND STAREA GOSPODĂRIILOR, LOCUINTELOR ȘI DOTĂRIILOR

Din analiza efectuată asupra situației existente se constată că numărul de gospodării raportat la numărul de locuințe reflectă faptul că există locuințe părăsite la nivelul localității (aproximativ 10 locuințe părăsite), ca urmare a exodului populației.

Starea acestora este satisfăcătoare în general, existând totodată și locuințe în stare rea sau nesatisfăcătoare.

Gradul de dotare privind existența obiectivelor de utilitate publică este în general satisfăcător, acoperind necesarul actual. Totodată trebuie amintit un alt aspect, legat de structura populației pe grupe de vârstă relevând îmbătrânirea populației orașului.

ASPECTE LEGATE DE RAPORTUL DINTRE GRADUL DE ECHIPARE TEHNICO-EDILITARĂ ȘI NECESITĂȚILE POPULAȚIEI

Echiparea tehnico-edilitară privind alimentarea cu apă trebuie extinsă în zonele care au fost propuse a fi introduse în intravilan precum și extinderea rețelei de canalizare în paralel cu rețeaua cu apă.

Transportul în comun este deficitar în ceea ce privește periodicitatea și uneori capacitatea asigurată. Deficiențele grave sunt generate de insuficiența sau absența totală la nivelul localității a unor dotări de necesitate permanentă sau periodică.

DISFUNȚIONALITĂȚI ÎN CADRUL ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE

La nivelul orașului Novaci pot fi semnalate disfuncționalitățile generate de recensiunea economică, de problemele generate prin restructurarea unităților industriale din zonele polarizatoare de forță de muncă.

Acest fapt este foarte grav deoarece persoanele care își desfășurau activitatea în aceste zone, revin în orașul natal, unde nu li se pot oferi locuri de muncă deoarece nu există unități economice generatoare de locuri de muncă.

Astfel apar probleme sociale rezultate din perturbarea în ocuparea forței de muncă disponibilă, din dezechilibrul dintre necesarul și oferta de locuri de muncă.

Activitatea de bază a populației ocupate este agricultura, care se face în mare măsură în mod empiric, loturile agricole având suprafețe mici și fiind răspândite la distanțe mari, uneori pe dealuri greu accesibile pentru utilajele agricole mecanizate.

În orașul Novaci există unități comerciale și de alimentație publică, proprietate privată a unor întreprinzători locali, dar acestea nu pot oferi decât un număr limitat de locuri de muncă.

Instituțiile de asistență socială se dovedesc total ineficiente, în oraș existând persoane care ar putea avea nevoie de sprijin de această natură.

Nu au fost realizate unități de mică industrie care să prelucreze produsele provenite din agricultură sau zootehnie și nici unități reprezentative de prestări servicii către populație. Astfel de unități ar fi putut oferi mai multe locuri de muncă asigurând o creștere a veniturilor orașului și implicat a lucrătorilor din aceste unități.

Se poate constata că gama și potențialul dotărilor și serviciilor pe teritoriul orașului Novaci sunt nesatisfăcătoare, acestea neputând asigura necesitățile populației.

DISFUNȚIONALITĂȚI ALE CADRULUI NATURAL

Se constată:

- existența unor condiții pentru producerea de fenomene naturale periculoase, inundații de tip aluvionar-torențial, pentru care trebuie organizată urmărirea continuă a zonelor periculoase și intervenția rapidă în caz de pericol;

- pânza de apă freatică - cu folosințe pentru alimentarea cu apă prezintă schimbări sezoniere de nivel, datorate probabil climei, dar și intervenției umane în bazinul hidrografic. Acest lucru poate fi stabilit doar prin studii de specialitate;

- solul poate fi afectat în mod grav prin despăduririle haotice cât și prin folosirea îngrășămintelor chimice în mod necontrolat, așa cum se întâmplă actualmente. De asemenea, acesta poate fi afectat prin poluarea cu substanțe nebiodegradabile provenite din deșeurile menajere depozitate în mod necorespunzător. S-au semnalat alunecări de terenuri de mică anvergură, acestea trebuie obligatoriu inventariate și luate măsuri pentru instituirea interdicției de construire temporară sau definitivă până la remedierea situației;

Problemă prioritară, pentru orașul Novaci, este identificarea din timp a oricărei surse de poluare sau degradare a mediului.

Din punct de vedere al surselor majore de poluare, teritoriul orașului nu este afectat, nefiind identificate asemenea surse.

Degradări majore ale mediului nu au fost identificate, dar se semnalează de către localnici scăderea productivității solului datorată acțiunii combinate a precipitațiilor și a îngrășămintelor chimice folosite în mod intensiv necontrolat.

2.12 NECESITĂȚI ȘI OPȚIUNI ALE POPULAȚIEI

Discuțiile purtate de proiectant la nivelul Primăriei orașului Novaci au relevat ca necesitate, constituind în același timp și opțiunea locuitorilor orașului, introducerea în intravilan a unor terenuri agricole atribuite acestora, pentru a fi valorificate prin construirea de locuințe și nu numai. Aceste opțiuni vor avea finalitate, ca urmare a unor hotărâri ale Consiliului Local.

Administrația publică locală a solicitat:

- Extinderea rețelei de alimentare cu apă în zonele unde au fost extinse intravilanale;
- Realizare canalizare menajeră pe străzile pe care aceasta nu există;
- Realizarea iluminatului public pentru zonele extinse și modernizarea celui existent cu becuri ecologice;
- Modernizarea tuturor drumurilor vicinale și a străzilor localităților din teritoriul administrativ;
- Înființarea unei grădinițe cu program prelungit;
- Modernizare parc în pădurea Hirîșești;

- Achizitie + modernizare stadion Novaci;
- Modernizare piață Zona Centrală;
- Realizarea de trotuare și parcări;
- Crearea de condiții speciale, trasee și amenajări pentru persoanele cu handicap locomotor;
- Amenajarea unei piste pentru bicicliști;
- Modernizarea depozitului de medicamente și adaptarea pentru gruparea serviciului de ambulanță și P.S.I. ;
- Modernizare spital;
- Modernizare sediul administrativ al primăriei (fosta Casa Copilului) ;
- Construire sală de sport în Novaci și în Rânca;
- Construire grădiniță cu program normal;
- Amenajare centru de zi în Sitești (fosta școală) ;
- Achiziționarea unei autoutilitare multifuncțională;
- Achiziționarea unui microbuz;
- Extinderea și modernizarea cimitirelor din localitate;
- Lucrări de reabilitare și modernizare la obiectivele social-culturale din comună;
- Amenajare spații de joacă pentru copii;
- Lucrări de consolidare-restaurare la clădirile monumente de arhitectură și istorice;
- Amenajări de spații verzi;
- Amenajarea unor puncte de colectare de produse agricole în vederea introducerii în circuitul comerțului en gros;
- Lucrări de modernizare la drumuri agricole de exploatare din extravilan care să permită îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii agricole prin accesarea fondurilor comunitare;
- Lucrări de împădurire;
- Lucrări de întreținere și decolmatare periodică a canalelor și pâraurilor din teritoriul administrativ al orașului;
- Crearea unui centru multifuncțional care să modernizeze și să creeze noi servicii de utilitate publică: financiar-bancară, comunicații și tehnologia informației, poștale și de curierat, asigurare etc. ;
- Optimizarea și modernizarea domeniului schiabil existent;
- Realizare centre de colectare și procesare a lânii;
- Realizarea unor parcări pe traseul din zona Rânca la drumul național DN 67C.

Opțiunile populației, propunerile făcute de primărie au devenit elemente de temă pentru Planul Urbanistic General.

Populația orașului dorește realizarea grabnică a dotărilor de strictă necesitate. Lipsa acestora și a locurilor de muncă determină tinerii și tinerele familii să migreze spre alte orașe unde pot găsi loc de muncă și condiții de viață mai bune. Datorită faptului că tinerii migrează spre alte localități, iar cei înaintați în vârstă migrează spre oraș ca disponibilizați, șomeri sau pensionari, media de vârstă a populației este ridicată. Acest lucru poate fi constatat și din faptul că numărul mediu de persoane pe o gospodărie este de aproximativ 2, fapt care denotă că o mare parte dintre familiile tinere cu copii nu mai locuiesc în oraș.

3.PROPUNERI DE ORGANIZARE URBANISTICĂ

3.1 STUDII DE FUNDAMENTARE

- Planul de amenajare a teritoriului Județului Gorj (P.A.T.J.), Actualizare 2009-2011, Fazele 1-2 elaborat de Universitatea de Arhitectura și Urbanism "Ion Mincu"- Centrul de cercetare, proiectare, expertiză și consulting, avizat de Consiliul Județean Gorj în decembrie 2013;

- Strategia de dezvoltare socio-economică a orașului Novaci 2014-2020;

- Planuri topografice, scara 1:5000 și 1:25000 asigurate de O.C.P.I. Gorj și A.N.C.P.I. București, aduse la zi după cele mai recente ortofotoplanuri;

- Prevederile de dezvoltare ale orașului Novaci, cuprinse în prezenta documentație de urbanism pentru Actualizarea Planului Urbanistic General al orașului Novaci - județul Gorj, au la baza consultările efectuate la Primăria Novaci și tema - program stabilită de Consiliul Local Novaci.

- Planul Urbanistic General - orașul Novaci - județul Gorj, ediția 2017 preia o serie de date și prevederi din P.U.G. orașul Novaci - județul Gorj, proiect nr. 28/96, întocmit de S.C. PVD ARHITECT S.R.L.

- Date statistice furnizate de Comisia Județeană de Statistică Gorj;

- evoluția populației active pe total și principalele sectoare socio-economice;

- structura populației pe grupe de vârstă;

- evoluția populației pe zona de studiu și categorii de unități administrativ-teritoriale 1977-2015;

- structura rețelelor de localități la nivelul județului Gorj;

- populația după situația la recensămintele din 1977, 1982, 1992, 1997, 2002, 2011;

- date statistice ale zonelor de locuit.

Documentația are ca obiect actualizarea Planului Urbanistic General al orașului Novaci - județul Gorj.

Planul Urbanistic General al Oraşului Novaci, ca documentaţie tehnică de urbanism cu caracter de reglementare, are ca obiect direcţionarea şi coordonarea amenajării teritoriului, precum şi dezvoltarea localităţii pe termen scurt şi mediu.

Folosind ca metodă de lucru analiza interdisciplinară şi multicriterială a situaţiei existente, Planul Urbanistic General scoate în evidenţă disfuncţionalităţile şi priorităţile de intervenţie în teritoriu şi propune orientarea politicilor de amenajare a teritoriului în condiţiile respectării dreptului de proprietate, promovării interesului public şi dezvoltării durabile a oraşului Novaci.

3.2 EVOLUŢIE, POSIBILE PRIORITĂŢI

Încadrarea în reţeaua de localităţi a judeţului Gorj, asigurarea legăturilor cu localităţile acestuia prin intermediul căilor de comunicaţie rutieră existente, constituie premise ale dezvoltării oraşului în perspectiva relaţiilor interjudeţene.

Evoluţia oraşului Novaci este condiţionată în mod direct de către factorii economici. Oraşul beneficiază de resurse ale subsolului deosebite, de un cadru natural şi de monumente naturale sau istorice valoroase care să ducă la dezvoltarea turismului.

Din analiza datelor statistice, a prognozelor şi a concluziilor din studiile de mai sus se poate trage concluzia că în teritoriul administrativ evoluţia populaţiei şi numărul de gospodării nu au cunoscut un salt spectaculos, în perioada 1997-2015, acestea au cunoscut o creştere ritmică în limitele sporului natural înregistrat pe judeţ.

Numărul locurilor de muncă din sectorul industriei existente în zonele limitrofe au asigurat, o perioadă, nevoile oraşului contribuind la dezvoltarea indirectă a cadrului construit şi implicit a nivelului de trai. În condiţiile trecerii la economia de piaţă se pot sugera unele scenarii de evoluţie:

- o parte din activii disponibilizaţi vor putea întări sectorul terţiar-servicii;
- iniţiativa particulară va putea genera noi locuri de muncă în producţie, prestări servicii, comerţ, etc.;
- în condiţiile reducerii numărului total de locuri de muncă se poate presupune şi o mărire a deplasărilor pentru muncă spre municipiul Târgu Jiu;
- în condiţiile liberalizării preţurilor şi al greutăţilor de punere în concordanţă a acestora cu bugetul familial, se poate intui şi un scenariu de constituire a unor familii cu domiciliul stabil în localităţile de baştină unde există posibilitatea producerii unor bunuri agricole şi animaliere de primă necesitate care vor putea fi prelucrate şi valorificate eficient pe pieţele din jur;

Sub aspectul priorităţilor se poate menţiona:

- îmbunătăţirea aspectelor legate de circulaţia rutieră;

-dezvoltarea echipării tehnico-edilitare, în conformitate cu cele precizate în capitolul anterior;

-analizarea incintelor agenților economici și modernizarea unităților respective în vederea asigurării unor servicii populației;

-crearea de noi locuri de muncă în sfera micilor producători și a terțiarilor.

Acest lucru face ca sarcina revitalizării economice să revină în special investitorilor din zonă, cu sprijinul direct al autorităților locale, prin dezvoltarea zootehniei, agroturismului și valorificarea potențialului silvic.

Pe baza acestei documentații, precum și a studiilor de specialitate, se stabilesc obiectivele de utilitate publică necesare pentru a căror finalizare sau realizare se vor solicita fonduri de la bugetul statului.

O sinteză a acestora ar putea fi următoarea:

- extinderea rețelei de alimentare cu apă pentru zonele extinse;

- realizarea iluminatului public pentru zonele extinse și modernizarea celui existent cu becuri ecologice;

-extinderea rețelei de canalizare și epurare a apelor uzate în paralel cu rețeaua de alimentare cu apă;

-realizarea colectării, canalizării și evacuării apelor pluviale;

-realizarea transportului public local;

-realizarea de trotuare și parcări;

-realizarea de construcții corespunzătoare pentru instituțiile publice;

-crearea unui centru multifuncțional care să modernizeze și să creeze noi servicii de utilitate publică: financiar-bancare, comunicații și tehnologia informației, poștale și de curierat, asigurare etc.

Prin revitalizarea economică toate aceste obiective sunt sprijinite aducând bugetului local noi surse financiare.

3.3 OPTIMIZAREA RELAȚIILOR ÎN TERITORIU

Planul Urbanistic General al orașului Novaci - Județul Gorj a inclus în prezenta documentație elemente din Planul de Amenajarea a Teritoriului județului Gorj și din secțiuni ale P.A.T.N..

Prin gradul de asigurare a dotărilor publice de interes local zona centrală are rol polarizator pentru locuitorii orașului Novaci asigurând serviciile de bază (comerț, prestări servicii, sănătate, asistență socială, învățământ, cultură, recreere), servicii de infrastructură,

(transporturi, telecomunicații), servicii administrative (administrație, financiare, prelucrarea informațiilor).

Amplasarea geografică a orașului Novaci a impus dezvoltarea unor relații tradiționale cu celelalte orașe și comune învecinate care se vor păstra cu forma și specificul lor.

În același timp, dezvoltarea economică a zonei din care face parte orașul a stabilit relații speciale cu centrele polirizatoare din aceeași zonă, respectiv municipiul Tg-Jiu, orașele Tg.-Cărbunești și Rovinari, centre de interes deosebit pentru o mare parte din populația activă a orașului Novaci, chiar dacă activitatea industrială din minerit se află în prezent într-un program de restructurare.

În același timp trebuie remarcat că municipiul Tg.-Jiu asigură dotările și serviciile majore din activitățile de învățământ, sănătate, cultură, administrație publică spre care se îndreaptă locuitorii Novaci.

Relații speciale s-au creat între orașul Novaci și municipiul Tg.-Jiu- principalul centru economic și politic al județului impuse de importanța acestuia în asigurarea serviciilor de nivel județean.

3.4 DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚILOR

Evoluția localităților de pe teritoriul orașului Novaci este condiționată în mod direct de către factorii economici.

Orașul beneficiază de resurse ale solului deosebite, monumente istorice valoroase care să ducă la dezvoltarea turismului care să ofere locuri de muncă.

Acest lucru face ca sarcina revitalizării economice să revină în special investitorilor din zonă, cu sprijinul direct al autorităților locale, în special prin dezvoltarea turismului, agroturismului și valorificarea potențialului silvic.

Orașul beneficiază de condiții propice creșterii animalelor, având și tradiție în această activitate.

Creșterea animalelor se poate face treptat pornind de la ferme cu un număr mic de animale, până la ferme de creștere intensivă a animalelor, cu un număr de animale dat de cererea pieței de profil.

Valorificarea produselor animaliere mărește puterea economică a întreprinzătorilor, iar cantitatea mare de produse animaliere poate genera necesitatea prelucrării acestora pentru valorificarea lor superioară.

Astfel pot lua naștere unități de industrie mică, mijlocie precum și de prestări de servicii cum ar fi: abatoare, carmangerii, unități specializate în prepararea mezelurilor, prepararea și

ambalarea corespunzătoare a produselor lactate, prelucrarea pieilor, confecțiilor din piele sau blană, etc.

Toate acestea duc la creșterea ofertei de locuri de muncă și implicit la creșterea veniturilor populației și ale orașului.

Orientarea tineretului spre ramurile sectorului terțiar și chiar quaternar (propagarea, transmiterea, întreținerea, actualizarea și prelucrarea informațiilor) este o acțiune ce trebuie încurajată atât pentru policalificarea rezidenților cât și pentru evitarea migrării spre alte locuri de muncă.

Pentru ocuparea și reținerea forței de muncă în localitate, trebuie încurajată dezvoltarea turismului, industriei mici și artisanale, precum și a activităților legate de producerea și valorificarea produselor agro-alimentare de primă necesitate cu efecte pozitive în aprovizionarea localităților limitrofe deficitare în acest domeniu.

Zona este păstrătoare de numeroase tradiții populare, are cadru peisagistic natural deosebit de frumos, este traversată de cea mai înaltă și cea mai frumoasă șosea din România - Transalpina, deține zona turistică Râncea, deci are pitorescul pe care îl solicită de obicei turiștii străini.

La aceasta se adaugă faptul că fondul construit existent are suficiente posibilități de a asigura condiții de cazare satisfăcătoare.

Pădurile de pe suprafața orașului constituie și ele o sursă de venituri, prin valorificarea fructelor de pădure și a ciupercilor. Prelucrarea acestora nu presupune investiții mari, greu de realizat. Mica industrie, meșteșugurile și artizanatul sunt altă sursă de venituri ce se pot obține cu investiții minime.

Se recomandă ca la nivelul localităților să existe rezerve de teren necesare pentru realizarea dotărilor de utilitate publică.

3.5. EVOLUȚIA POPULAȚIEI

Evoluția populației din orașul Novaci s-a înscris în evoluția generală de la nivelul întregului județ și a întregii țări.

În ultimii 13 ani s-au petrecut schimbări însemnate atât în dinamismul imprimat din exterior creșterii populației cât și componentele mișcării naturale a populației (reducerea accentuată a natalității cu efecte directe asupra sporului natural și a fluctuațiilor sporului migratoriu).

Se poate aprecia, într-o variantă optimistă, că prin ridicarea nivelului de trai ca urmare pe de o parte a asigurării unui confort sporit de locuire (prin stimularea realizării de gospodării individuale), împreună cu îmbunătățirea dotărilor tehnico-edilitare iar pe de altă parte

antrenarea populației (în special celei tinere) în activitățile din domeniul privat care să asigure venituri mai mari la nivelul familiei se va ajunge la o creștere treptată a populației.

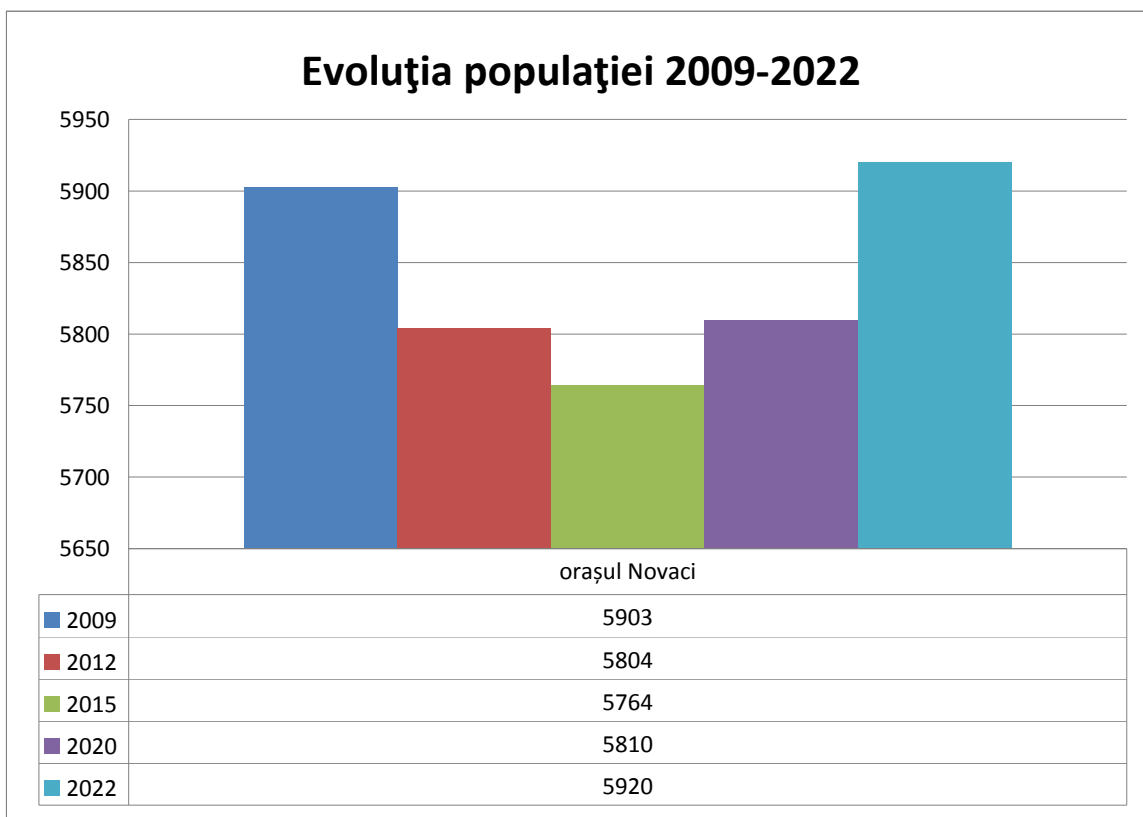
Pentru evaluarea evoluției populației se are în vedere ca model de bază creșterea tendențială, dat fiind faptul că sporul migratoriu fluctuează aleator de la un an la altul datorită restructurărilor din economie.

Reducerea ofertei de locuri de muncă din zonele dezvoltate economic de pe teritoriul județului face ca sporul migratoriu să tindă actualmente la cifre pozitive.

Prognoza populației pe următorii 10-15 ani a fost determinată având în vedere următoarele elemente:

- diversificarea profilului economic al orașului;
- dezvoltarea unor servicii de agroturism, orașul beneficiind de potențialul natural și economic necesar, precum și potențialul turistic ridicat;
- posibilitatea apariției unor unități de valorificare industrială a produselor agro-zootehnice și a fructelor de pădure.

Ca urmare a acestor elemente ușor de prevăzut, chiar în actualele condiții de tranziție, se constată că sporul natural rămâne oarecum constant, astfel se estimează că populația atinge următoarele cifre:

**EVOLUȚIA POPULAȚIEI ACTIVE PE TOTAL ȘI PRINCIPALELE
SECTOARE SOCIO-ECONOMICE 2011-2025**

	2011		2017		2020		2025	
	Nr. Pers.	%	Nr. Pers.	%	Nr. Pers.	%	Nr. Pers.	%
Populația ocupată total din care:	2299	100	2237	100	2373	100	2405	100
Primar	775	33,71	785	33,59	798	33,63	810	33,68
Secundar	392	17,05	410	17,54	425	17,91	435	18,09
Terti	1132	49,24	1142	51,42	1150	48,46	1160	48,23

Evoluția populației active într-o perioadă de restructurări economice la nivel național, raportată la nivelul unei unități administrative mici, cum este orașul Novaci, este dificil de realizat deoarece o mare parte din populația activă este dependentă prin locul de muncă de unități aflate în afara zonei studiate, precum și de alți factori neprevăzuți care pot fi eventual analizați printr-un studiu de specialitate.

Din această cauză marja de eroare a estimărilor nu este pe deplin controlabilă.

Se speră că lipsa acută de locuri de muncă se va diminua treptat prin revitalizarea activității economice.

O parte din forța de muncă disponibilă va fi redistribuită spre activități agricole și în special spre zootehnie.

În ocuparea forței de muncă un rol hotărâtor trebuie să îl aibă economia din sectorul privat care prin inițiativele în agricultură, zootehnie, prelucrarea produselor agricole, servicii către populație și turism ar putea îmbunătăți situația.

3.6 ORGANIZAREA CIRCULAȚIEI

În condițiile în care doar o parte din căile rutiere ale orașului sunt modernizate, se impune întocmirea unor studii privind modernizarea totală a acestora.

Astfel, s-a ținut cont că "Pentru dezvoltarea capacității de circulație a drumurilor publice în traversarea localităților rurale, distanța dintre axa drumului și gardurile sau construcțiile situate de o parte și de alta a drumurilor va fi de minimum 13 m pentru drumurile naționale, de minimum 12 m pentru drumurile județene și de minimum 10 m pentru drumurile comunale" conform Legii nr. 198/2015 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 7/2010 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 43/1997 privind regimul drumurilor.

Limitele zonei drumului

a) Zonele de siguranță ale drumurilor sunt cuprinse de la limita exterioară a amprizei drumului până la:

- 1,50 m de la marginea exterioară a șanțurilor, pentru drumurile situate la nivelul terenului;

- 2,00 m de la piciorul taluzului, pentru drumurile în rambleu;

- 3,00 m de la marginea de sus a taluzului, pentru drumurile în debleu cu înălțimea până la 5,00 m inclusiv;

- 5,00 m de la marginea de sus a taluzului, pentru drumurile în debleu cu înălțimea mai mare de 5,00 m. (Anexa nr. 1 la **Ordonanța** Guvernului nr. 43/1997).

b) Zonele de siguranță ale podului, care includ și suprafețe de teren aflate sub pod, sunt:

- 10,00 m de la limita exterioară a racordării podului cu terasamentul, pentru podurile fără lucrări de apărare a malurilor (rampa de acces face parte integrantă din pod);

- la limita exterioară a lucrărilor de apărare a malurilor, pentru podurile la care aceste apărări au o lungime mai mare de 10 m (rampa de acces face parte integrantă din pod).

c) Zonele de siguranță ale drumurilor cu versanți (defilee) cu înălțimea mai mare de 30 m se consideră la partea superioară a taluzului versantului.

d) Zonele de protecție sunt cuprinse între marginile exterioare ale zonelor de siguranță și marginile zonei drumului, conform tabelului următor:

Categoria drumului	Autostrăzi	Drumuri naționale	Drumuri județene	Drumuri comunale
Distanța de la marginea exterioară a zonei de siguranță până la marginea zonei drumului (m)	50	22	20	18

e) Zona drumului reprezintă distanța de la axul drumului până la marginea exterioară a zonei de protecție.

La stabilirea limitei proprietăților vor fi avute în vedere și precizările din „Normele tehnice privind proiectarea și amplasarea construcțiilor, instalațiilor și panourilor publicitare în zona drumurilor, pe poduri, pasaje, viaducte și tuneluri rutiere” publicate în Monitorul Oficial nr. 15/19.01.1998, prin care la amplasarea instalațiilor, construcțiilor și gardurilor, se menționează că trebuie asigurat spațiul necesar pentru lărgirea părții carosabile cu cel puțin încă o bandă.

Planul Urbanistic General va trata și reducerea numărului existent de intersecții în așa fel, încât în intravilan, distanța între acestea să fie de cel puțin 10 ori viteza de circulație în km/oră, exprimată în metri și atunci când este posibil mai mare de 1500 m. În localități,

drumurile colectoare vor debușa în drumul principal prin intersecții corect amenajate din punct de vedere al siguranței circulației.

În raport cu necesitățile funcționale ale localităților este necesară modernizarea străzilor, rezervarea unor benzi de circulație speciale pentru transportul în comun, separarea fluxului auto de cel pietonal, crearea de piste speciale pentru bicicliști, separate de fluxul auto, crearea de locuri de parcare care deserveșc instituțiile de utilitate publică și prevederea de facilități pietonale, respectiv trotuare din interiorul tuturor localităților orașului.

Pentru asigurarea siguranței circulației pietonale în zonele cu trafic intens, se propune realizarea trotuarelor necesare.

Spațiile rezervate pentru parcaje vor fi situate în zona centrală a localității, zona turistică și în zona activităților sportive, considerându-se că aceste zone vor deveni periodic puncte de aglomerări de trafic.

Se va analiza și trata problema scurgerii apelor pluviale și asigurarea de șanturi sau rigole permanente.

3.7 INTRAVILAN PROPUȘ. ZONIFICARE FUNCȚIONALĂ. BILANȚ TERITORIAL

Ca urmare a necesităților de dezvoltare, zonele funcționale vor suferi modificări în structura și mărimea lor.

Astfel, la stabilirea limitelor intravilanului propus, s-a avut în vedere includerea tuturor suprafețelor de teren ocupate de construcții, amenajări, precum și suprafețele necesare dezvoltării pe o perioadă de 5 - 10 ani.

Introducerile în intravilanele existente au fost conforme cu opțiunile locuitorilor orașului și cu propunerile planului urbanistic. Terenurile introduse în teritoriu intravilan și care în prezent sunt în folosință agricolă vor căpăta destinația de terenuri pentru construcția de locuințe sau pentru alte investiții cu caracter economic conform prevederilor Planului Urbanistic General.

Organizarea zonelor funcționale a avut în vedere analiza situației existente specifice, asigurarea legăturilor între diferite zone funcționale ale localităților, dezvoltarea armonioasă în perspectivă a zonelor funcționale în cadrul acestora.

De asemenea, s-a avut în vedere ca suprafețele care nu îndeplinesc condițiile de construibilitate să fie excluse din intravilan.

Notă: la realizarea centralizarea suprafețelor incluse în intravilan s-au preluat datele din documentațiile anterioare aprobate.

S.C. RAWLEYS GOLD S.R.L.

BILANȚ TERITORIAL - SITUAȚIA PROPUȘĂ - INTRAVILANUL LOCALITĂȚILOR ORAȘULUI NOVACI - ZONIFICARE FUNCȚIONALĂ

ZONE FUNCȚIONALE	SUPRAFAȚA (ha)						% DIN TOTAL INTRAVILAN
	LOCALITATEA REȘEDINȚĂ DE ORAȘ NOVACI	SATUL BERCEȘTI	SATUL HIRIȘEȘTI	SATUL POCIOVALIȘTEA	SATUL SITEȘTI	TOTAL INTRAVILAN	
1. ZONĂ DE LOCUINȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	601.65	112.18	119.41	333.32	143.90	1310.46	78.58
2. ZONĂ INSTITUȚII ȘI SERVICII DE INTERES PUBLIC	47.06	0.20	0.26	2.21	0.29	50.02	3.00
3. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ LOCUINȚE, INSTITUȚII ȘI SERVICII	107.63	0.00	0.00	0.00	0.00	107.63	6.45
4. ZONĂ UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DEPOZITE	7.54	0.00	0.00	1.14	0.00	8.68	0.52
5. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ INDUSTRIE, DEPOZITE, COMERT	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
6. UNITĂȚI AGRO - ZOOTEHNICE	0.21	0.00	0.84	0.00	0.00	1.05	0.06
7. ZONĂ CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORT DIN CARE: RUTIER	70.55	6.87	8.11	23.33	8.38	117.24	7.03
8. ZONĂ SPAȚII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECȚIE	4.80	0.17	33.56	1.69	0.21	40.43	2.42
9. ZONĂ CONSTRUCȚII TEHNICO - EDILITARE	3.94	0.04	0.01	1.14	0.00	5.13	0.31
10. ZONĂ GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE	1.10	1.19	0.23	0.52	0.15	3.19	0.19
11. TERENURI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ	8.27	0.00	0.00	0.00	0.00	8.27	0.50
12. APE	9.13	1.32	0.96	3.22	0.93	15.56	0.93
13. ZONĂ TERENURI LIBERE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN	861.88	121.97	163.38	366.57	153.86	1667.66	100.00

**BILANȚ TERITORIAL
ORAȘUL NOVACI
SITUAȚIA PROPUȘĂ**

ZONE FUNCȚIONALE	ORAȘUL NOVACI	
	PROPUS	
	HA	%
1. ZONĂ DE LOCUINȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	601.65	69.81
2. ZONĂ INSTITUȚII ȘI SERVICII DE INTERES PUBLIC	47.06	5.46
3. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ LOCUINȚE, INSTITUȚII ȘI SERVICII	107.63	12.49
4. ZONĂ UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DEPOZITE	7.54	0.87
5. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ INDUSTRIE, DEPOZITE, COMERȚ	0.00	0.00
6. UNITĂȚI AGRO - ZOOTEHNICE	0.21	0.02
7. ZONĂ CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORT DIN CARE: RUTIER	70.55	8.19
8. ZONĂ SPAȚII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECȚIE	4.80	0.56
9. ZONĂ CONSTRUCȚII TEHNICO - EDILITARE	3.94	0.46
10. ZONĂ GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE	1.10	0.13
11. TERENURI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ	8.27	0.96
12. APE	9.13	1.06
13. ZONĂ TERENURI LIBERE	0.00	0.00
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN	861.88	100.00

**BILANȚ TERITORIAL
SATUL BERCEȘTI
SITUAȚIA PROPUȘĂ**

ZONE FUNCȚIONALE	SATUL BERCEȘTI	
	PROPUS	
	HA	%
1. ZONĂ DE LOCUINȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARĂ	112.18	91.97
2. ZONĂ INSTITUȚII ȘI SERVICII DE INTERES PUBLIC	0.20	0.16
3. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ LOCUINȚE, INSTITUȚII ȘI SERVICII	0.00	0.00
4. ZONĂ UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DEPOZITE	0.00	0.00
5. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ INDUSTRIE, DEPOZITE, COMERȚ	0.00	0.00
6. UNITĂȚI AGRO - ZOOTEHNICE	0.00	0.00
7. ZONĂ CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORT DIN CARE: RUTIER	6.87	5.63
8. ZONĂ SPAȚII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECȚIE	0.17	0.14
9. ZONĂ CONSTRUCȚII TEHNICO - EDILITARE	0.04	0.03
10. ZONĂ GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE	1.19	0.98
11. TERENURI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ	0.00	0.00
12. APE	1.32	1.08
13. ZONĂ TERENURI LIBERE	0.00	0.00
TOTAL TERITORIUL INTRAVILAN	121.97	100.00

**BILANȚ TERITORIAL
SATUL HIRIȘEȘTI
SITUAȚIA PROPUȘĂ**

ZONE FUNCȚIONALE	SATUL HIRIȘEȘTI	
	PROPUȘ	
	HA	%
1. ZONĂ DE LOCUINȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	119.41	73.09
2. ZONĂ INSTITUȚII ȘI SERVICII DE INTERES PUBLIC	0.26	0.16
3. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ LOCUINȚE, INSTITUȚII ȘI SERVICII	0.00	0.00
4. ZONĂ UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DEPOZITE	0.00	0.00
5. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ INDUSTRIE, DEPOZITE, COMERȚ	0.00	0.00
6. UNITĂȚI AGRO - ZOOTEHNICE	0.84	0.51
7. ZONĂ CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORT DIN CARE: RUTIER	8.11	4.96
8. ZONĂ SPAȚII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECȚIE	33.56	20.54
9. ZONĂ CONSTRUCȚII TEHNICO - EDILITARE	0.01	0.01
10. ZONĂ GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE	0.23	0.14
11. TERENURI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ	0.00	0.00
12. APE	0.96	0.59
13. ZONĂ TERENURI LIBERE	0.00	0.00
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN	163.38	100.00

↑

**BILANȚ TERITORIAL
SATUL POCIOVALIȘTEA
SITUAȚIA PROPUȘĂ**

ZONE FUNCȚIONALE	SATUL POCIOVALIȘTEA	
	PROPUȘ	
	HA	%
1. ZONĂ DE LOCUINȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	333.32	90.93
2. ZONĂ INSTITUȚII ȘI SERVICII DE INTERES PUBLIC	2.21	0.60
3. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ LOCUINȚE, INSTITUȚII ȘI SERVICII	0.00	0.00
4. ZONĂ UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DEPOZITE	1.14	0.31
5. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ INDUSTRIE, DEPOZITE, COMERȚ	0.00	0.00
6. UNITĂȚI AGRO - ZOOTEHNICE	0.00	0.00
7. ZONĂ CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORT DIN CARE: RUTIER	23.33	6.36
8. ZONĂ SPAȚII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECȚIE	1.69	0.46
9. ZONĂ CONSTRUCȚII TEHNICO - EDILITARE	1.14	0.31
10. ZONĂ GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE	0.52	0.14
11. TERENURI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ	0.00	0.00
12. APE	3.22	0.88
13. ZONĂ TERENURI LIBERE	0.00	0.00
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN	366.57	100.00

**BILANȚ TERITORIAL
SATUL SITEȘTI
SITUAȚIA PROPUȘĂ**

ZONE FUNCȚIONALE	SATUL SITEȘTI	
	PROPUS	
	HA	%
1. ZONĂ DE LOCUINȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARÉ	143.90	93.53
2. ZONĂ INSTITUȚII ȘI SERVICII DE INTERES PUBLIC	0.29	0.19
3. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ LOCUINȚE, INSTITUȚII ȘI SERVICII	0.00	0.00
4. ZONĂ UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DEPOZITE	0.00	0.00
5. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ INDUSTRIE, DEPOZITE, COMERȚ	0.00	0.00
6. UNITĂȚI AGRO - ZOOTEHNICE	0.00	0.00
7. ZONĂ CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORT DIN CARE: RUTIER	8.38	5.45
8. ZONĂ SPAȚII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECȚIE	0.21	0.14
9. ZONĂ CONSTRUCȚII TEHNICO - EDILITARE	0.00	0.00
10. ZONĂ GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE	0.15	0.10
11. TERENURI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ	0.00	0.00
12. APE	0.93	0.60
13. ZONĂ TERENURI LIBERE	0.00	0.00
TOTAL TERITORIUL INTRAVILAN	153.86	100.00

Suprafețele de intravilan propuse pentru construcții sunt, în general, cele care actualmente sunt libere de construcții, urmând ca pe măsura autorizării acestea să fie scoase din circuitul agricol.

În general se propune o folosire eficientă a intravilanului existent, extinderea acestuia fiind propusă pentru reglementarea situațiilor amintite anterior.

Zona centrală cuprinde cele mai importante dotări ale localității dar și cele de interes local, toate indicate în planșa de « Reglementări ».

Modul de ocupare a terenului în zonele de locuit existente indică faptul că organizarea acestora nu s-a făcut după o parcelare prestabilită - parcelele de teren aferente locuințelor sunt inegale, neordonate, dar aliniate la străzile de acces.

Introducerile în intravilanul existent au fost conforme cu opțiunile locuitorilor orașului și cu propunerile prezentului plan urbanistic.

EXTINDERI INTRAVILAN

Ca urmare a necesităților de dezvoltare, zonele funcționale vor suferi modificări în structura și mărimea lor. Astfel, la stabilirea limitelor intravilanului propus, s-a avut în vedere includerea tuturor suprafețelor de teren ocupate de construcții, amenajări, precum și suprafețele necesare dezvoltării pe o perioadă de 5-10 ani.

Introducerile în intravilanul propus au fost conforme cu opțiunile locuitorilor orașului și cu propunerile autoritatilor locale. Terenurile introduse în teritoriu intravilan și care în prezent sunt în folosință agricolă vor căpăta destinația de construire locuințe sau pentru alte investiții cu caracter economic conform prevederilor Planului Urbanistic General.

**Zonarea teritoriului intravilan al oraşului Novaci propus prin PUG
Oraşul Novaci**

nr. crt.	Zone funcţionale	Suprafaţă intravilan				
		Existent		Propus	Total	
		[ha]	[%]	[ha]	[ha]	[%]
Oraşul Novaci						
1	Zonă locuinţe şi funcţiuni complementare	608.21	73.13	-6.56	601.65	69.81
2	Zonă instituţii şi servicii de interes public	11.99	1.44	35.07	47.06	5.46
3	Zonă multifuncţională locuinţe, instituţii şi servicii publice	0.00	0.00	107.63	107.63	12.49
4	Zonă unitati industriale si depozite	6.56	0.79	0.98	7.54	0.87
5	Zonă multifuncţională, industrie, comerţ, servicii, birouri	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
6	Unităţi agro-zootehnice	0.21	0.03	0.00	0.21	0.02
7	Căi de comunicaţii şi transport – rutier	65.70	7.90	4.85	70.55	8.19
	– feroviar	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
8	Spaţii verzi, sport, agrement	1.19	0.14	3.61	4.80	0.56
9	Construcţii tehnico-edilitare	3.10	0.37	0.84	3.94	0.46
10	Gospodărire comunală (cimitire)	1.10	0.13	0.00	1.10	0.13
11	Terenuri cu destinaţie specială	15.07	1.81	-6.80	8.27	0.96
12	Ape	9.89	1.19	-0.76	9.13	1.06
13	Terenuri libere*	108.62	13.06	-108.62	0.00	0.00
14	Total oraş Novaci	831.64	100.00	30.24	861.88	100.00

* se redistribuie în noul intravilan

**Zonarea teritoriului intravilan al oraşului Novaci propus prin PUG
Satul Berceşti**

nr. crt.	Zone funcţionale	Suprafaţă intravilan				
		Existent		Propus	Total	
		[ha]	[%]	[ha]	[ha]	[%]
Sat Berceşti						
1	Zonă locuinţe şi funcţiuni complementare	97.18	83.94	15.00	112.18	91.97
2	Zonă instituţii şi servicii de interes public	0.20	0.17	0.00	0.20	0.16
3	Zonă multifuncţională locuinţe, instituţii şi servicii publice	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4	Zonă unitati industriale si depozite	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
5	Zonă multifuncţională, industrie, comerţ, servicii, birouri	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
6	Unităţi agro-zootehnice	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
7	Căi de comunicaţii şi transport – rutier	6.68	5.77	0.19	6.87	5.63
	– feroviar	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
8	Spaţii verzi, sport, agrement	0.00	0.00	0.17	0.17	0.14
9	Construcţii tehnico-edilitare	0.04	0.03	0.00	0.04	0.03
10	Gospodărire comunală (cimitire)	1.19	1.03	0.00	1.19	0.98
11	Terenuri cu destinaţie specială	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
12	Ape	1.31	1.13	0.01	1.32	1.08
13	Terenuri libere*	9.18	7.93	-9.18	0.00	0.00
14	Total sat Berceşti	115.78	100.00	6.19	121.97	100.00

* se redistribuie în noul intravilan

**Zonarea teritoriului intravilan al oraşului Novaci propus prin PUG
Satul Hirişeşti**

nr. crt.	Zone funcţionale	Suprafaţă intravilan				
		Existent		Propus	Total	
		[ha]	[%]	[ha]	[ha]	[%]
Sat Hirişeşti						
1	Zonă locuinţe şi funcţiuni complementare	101.05	67.70	18.36	119.41	73.09
2	Zonă instituţii şi servicii de interes public	0.26	0.17	0.00	0.26	0.16
3	Zonă multifuncţională locuinţe, instituţii şi servicii publice	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4	Zonă unitati industriale si depozite	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
5	Zonă multifuncţională, industrie, comerţ, servicii, birouri	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
6	Unităţi agro-zootehnice	0.84	0.56	0.00	0.84	0.51
7	Căi de comunicaţii şi transport – rutier	7.78	5.21	0.33	8.11	4.96
	– feroviar	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
8	Spaţii verzi, sport, agrement	23.22	15.56	10.34	33.56	20.54
9	Construcţii tehnico-edilitare	0.00	0.00	0.01	0.01	0.01
10	Gospodărire comunală (cimitire)	0.23	0.15	0.00	0.23	0.14
11	Terenuri cu destinaţie specială	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
12	Ape	0.90	0.60	0.06	0.96	0.59
13	Terenuri libere*	14.98	10.04	-14.98	0.00	0.00
14	Total sat Hirişeşti	149.26	100.00	14.12	163.38	100.00

* se redistribuie în noul intravilan

**Zonarea teritoriului intravilan al oraşului Novaci propus prin PUG
Satul Pociovaliştea**

nr. crt.	Zone funcţionale	Suprafaţă intravilan				
		Existent		Propus	Total	
		[ha]	[%]		[ha]	[ha]
Sat Pociovaliştea						
1	Zonă locuinţe şi funcţiuni complementare	230.75	71.61	102.57	333.32	90.93
2	Zonă instituţii şi servicii de interes public	2.21	0.69	0.00	2.21	0.60
3	Zonă multifuncţională locuinţe, instituţii şi servicii publice	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4	Zonă unitati industriale si depozite	0.00	0.00	1.14	1.14	0.31
5	Zonă multifuncţională, industrie, comerţ, servicii, birouri	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
6	Unităţi agro-zootehnice	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
7	Căi de comunicaţii şi transport – rutier – feroviar	23.36	7.25	-0.03	23.33	6.36
		0.00	0.00		0.00	0.00
8	Spaţii verzi, sport, agrement	0.19	0.06	1.50	1.69	0.46
9	Construcţii tehnico-edilitare	0.33	0.10	0.81	1.14	0.31
10	Gospodărire comunală (cimitire)	0.52	0.16	0.00	0.52	0.14
11	Ternuri cu destinaţie speciala	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
12	Ape	3.64	1.13	-0.42	3.22	0.88
13	Terenuri libere*	61.21	19.00	-61.21	0.00	0.00
14	Total satul Pociovaliştea	322.21	100.00	44.36	366.57	100.00

* se redistribuie în noul intravilan

**Zonarea teritoriului intravilan al oraşului Novaci propus prin PUG
Satul Siteşti**

nr. crt.	Zone funcţionale	Suprafaţă intravilan				
		Existent		Propus	Total	
		[ha]	[%]	[ha]	[ha]	[%]
Sat Siteşti						
1	Zonă locuinţe şi funcţiuni complementare	89.64	67.97	54.26	143.90	93.53
2	Zonă instituţii şi servicii de interes public	0.29	0.22	0.00	0.29	0.19
3	Zonă multifuncţională locuinţe, instituţii şi servicii publice	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4	Zonă unitati industriale si depozite	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
5	Zonă multifuncţională, industrie, comerţ, servicii, birouri	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
6	Unităţi agro-zootehnice	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
7	Căi de comunicaţii şi transport – rutier – feroviar	8.04	6.10	0.34	8.38	5.45
		0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
8	Spaţii verzi, sport, agrement	0.00	0.00	0.21	0.21	0.14
9	Construcţii tehnico-edilitare	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
10	Gospodărire comunală (cimitire)	0.15	0.11	0.00	0.15	0.10
11	Ternuri cu destinaţie speciala	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
12	Ape	0.82	0.62	0.11	0.93	0.60
13	Terenuri libere*	32.94	24.98	-32.94	0.00	0.00
14	Total satul Siteşti	131.88	100.00	21.98	153.86	100.00

* se redistribuie în noul intravilan

Propuneri pentru intravilanul oraşului

Oraşul Novaci

Suprafaţa acestor trupuri (incluse în zonele funcţionale ale bilanţului teritorial) provine în principal din terenurile cu destinaţie agricolă existente în extravilan.

Redistribuirea suprafețelor, pe zone funcționale, la nivelul intravilanului propus pentru orașul Novaci este următoarea:

- **Zonă locuințe și funcțiuni complementare.** Zona de locuit se micșorează de la suprafața de 608,21 ha la suprafața de 601,65 ha. Micșorarea se va face cu 6,56 ha care provin din redistribuirea suprafeței către zona centrală și zona de instituții și servicii de interes public.
- **Zonă instituții și servicii de interes public.** Se propune extinderea zonei de instituții și servicii de interes public de la suprafața de 11,99 ha la suprafața de 47,06 ha. Extinderea se va face cu 36,02 ha care provine din terenuri libere din intravilan și extravilan.
- **Zonă multifuncțională locuințe, instituții și servicii publice.** Pentru această zonă se propune o suprafață de 107,63 ha, provenită din terenuri intravilane.
- **Zonă unități agro-zootehnice.** Această zonă rămâne neschimbată.
- **Căi de comunicații și transport: rutier.** Suprafața propusă în intravilan de 4,85 ha provine din: amenajarea sistemului rutier conform profilelor transversale caracteristice pentru artere carosabile de categoria a-II-a și a-III-a și din echiparea cu artere rutiere a terenurilor trecute din extravilan în intravilan.
- **Spații verzi, sport, agrement.** Zona se va extinde cu 3,61 ha provenite din zona de protecție a drumului național și zona de protecție a drumurilor județene.
- **Zonă unități tehnico-edilitare.** Zona se mărește cu 0,84 ha care provin din corectarea limitelor intravilanului în zona construcțiilor tehnico-edilitare existente.
- **Terenuri cu destinație specială.** Zona se micșorează de la suprafața de 15,07 ha la suprafața de 8,27 ha. Micșorarea se va face cu 6,80 ha care provin din modificarea limitei teritoriului administrativ, această suprafață se regăsește acum pe teritoriul administrativ al comunei Baia de Fier.
- **Gospodărire comunală (cimitire).** Zona rămâne neschimbată.
- **Ape.** Zona se micșorează cu 0,76 ha care provin din excluderea din intravilan a terenurilor cu ape existente.

Satul Bercești

Redistribuirea suprafețelor, pe zone funcționale, la nivelul intravilanului propus pentru satul Bercești este următoarea:

- **Zonă locuințe și funcțiuni complementare.** Se propune extinderea zonei de locuit de la suprafața de 97,18 ha la suprafața de 112,18 ha. Extinderea se va

face cu 15,00 ha care provin din redistribuirea suprafeței de 9,18 ha din terenuri libere existente în intravilan și din terenuri libere extravilane.

- **Zonă instituții și servicii de interes public.** Zona rămâne neschimbată.
- **Căi de comunicații și transport: rutier.** Suprafață propusă în intravilan de 0,19 ha provine din: amenajarea sistemului rutier conform profilelor transversale caracteristice pentru artere carosabile de categoria a-II-a și a-III-a și din echiparea cu artere rutiere a terenurilor trecute din extravilan în intravilan.
- **Spații verzi, sport, agrement.** Pentru această zonă se propune o suprafață de 0,17 ha provenite din zona de protecție a drumului județean.
- **Zonă unități tehnico-edilitare.** Această zonă rămâne neschimbată.
- **Gospodărire comunală (cimitire).** Această zonă rămâne neschimbată.
- **Ape.** Zona se mărește cu 0,01 ha care provin din introducerea în intravilan a terenurilor cu ape existente.

Satul Hirisești

Redistribuirea suprafețelor, pe zone funcționale, la nivelul intravilanului propus pentru satul Hirisești este următoarea:

- **Zonă locuințe și funcțiuni complementare.** Se propune extinderea zonei de locuit de la suprafața de 101,05 ha la suprafața de 119,41 ha. Extinderea se va face cu 18,36 ha care provin din redistribuirea suprafeței de 14,98 ha din terenuri libere existente în intravilan și din terenuri libere extravilane.
- **Zonă instituții și servicii de interes public.** Această zonă rămâne neschimbată.
- **Zonă unități agro-zootehnice.** Această zonă rămâne neschimbată.
- **Căi de comunicații și transport: rutier.** Suprafață propusă în intravilan de 0,33 ha provine din: amenajarea sistemului rutier conform profilelor transversale caracteristice pentru artere carosabile de categoria a-II-a și a-III-a și din echiparea cu artere rutiere a terenurilor trecute din extravilan în intravilan.
- **Spații verzi, sport, agrement.** Zona se va extinde cu 10,34 ha provenite din terenul propus pentru extinderea parcului și zona de protecție a drumului județean.
- **Zonă unități tehnico-edilitare.** Pentru această zonă se propune o suprafață de 0,01 ha provenite din introducerea în intravilan a rezervorului de apă existent.
- **Gospodărire comunală (cimitire).** Această zonă rămâne neschimbată.
- **Ape.** Zona se mărește cu 0,06 ha care provin din introducerea în intravilan a terenurilor cu ape existente.

- **Satul Pociovaliștea**

Redistribuirea suprafețelor, pe zone funcționale, la nivelul intravilanului propus pentru satul Pociovaliștea este următoarea:

- **Zonă locuințe și funcțiuni complementare.** Se propune extinderea zonei de locuit de la suprafața de 230,75 ha la suprafața de 333,32 ha. Extinderea se va face cu 102,57 ha care provin din redistribuirea suprafeței de 61,21 ha din terenuri libere existente în intravilan și din terenuri libere extravilane.
- **Zonă instituții și servicii de interes public.** Zona rămâne neschimbată.
- **Zonă unități industriale și depozite.** Pentru această zonă se propune o suprafață de 1,14 prin introducerea în intravilan a stației de sortare existente.
- **Căi de comunicații și transport: rutier.** Suprafață propusă în intravilan de 0,03 ha provine din: amenajarea sistemului rutier conform profilelor transversale caracteristice pentru artere carosabile de categoria a-II-a și a-III-a și din echiparea cu artere rutiere a terenurilor trecute din extravilan în intravilan.
- **Spații verzi, sport, agrement.** Pentru această zonă se propune o suprafață de 1,50 ha provenite din zona de protecție a drumului național și a drumului județean.
- **Zonă unități tehnico-edilitare.** Zona se mărește cu 0,81 ha care provin din introducerea în intravilan a microhidrocentralei existente și din rezervarea terenului pentru stația de epurare propusă.
- **Gospodărire comunală (cimitire).** Această zonă rămâne neschimbată.
- **Ape.** Zona se micșorează cu 0,42 ha care provin din excluderea din intravilan a terenurilor cu ape existente.

Satul Sitești

Redistribuirea suprafețelor, pe zone funcționale, la nivelul intravilanului propus pentru satul Sitești este următoarea:

- **Zonă locuințe și funcțiuni complementare.** Se propune extinderea zonei de locuit de la suprafața de 89,64 ha la suprafața de 143,90 ha. Extinderea se va face cu 54,26 ha care provin din redistribuirea suprafeței de 32,94 ha din terenuri libere existente în intravilan și din terenuri libere extravilane.
- **Zonă instituții și servicii de interes public.** Zona rămâne neschimbată.
- **Căi de comunicații și transport: rutier.** Suprafață propusă în intravilan de 0,34 ha provine din: amenajarea sistemului rutier conform profilelor transversale caracteristice pentru artere carosabile de categoria a-II-a și a-III-a și din echiparea cu artere rutiere a terenurilor trecute din extravilan în intravilan.

- **Spații verzi, sport, agrement.** Pentru această zonă se propune o suprafață de 0,21 ha provenite din zona de protecție a drumului județean.
- **Gospodărire comunală (cimitire).** Această zonă rămâne neschimbată.
- **Ape.** Zona se mărește cu 0,11 ha care provin din introducerea în intravilan a terenurilor cu ape existente.

La nivelul întregului oraș situația terenurilor cuprinse în intravilanul propus se va prezenta astfel:

Zonarea teritoriului intravilan al orașului Novaci propus prin PUG

nr. crt.	Zone funcționale	Suprafață intravilan				
		Existent		Propus	Total	
		[ha]	[%]		[ha]	[ha]
Orașul Novaci						
1	Zonă locuințe și funcțiuni complementare	1126.83	72.66	183.63	1310.46	78.58
2	Zonă instituții și servicii de interes public	14.95	0.96	35.07	50.02	3.00
3	Zonă multifuncțională locuințe, instituții și servicii publice	0.00	0.00	107.63	107.63	6.45
4	Zonă unitati industriale si depozite	6.56	0.42	2.12	8.68	0.52
5	Zonă multifuncțională, industrie, comerț, servicii, birouri	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
6	Unități agro-zootehnice	1.05	0.07	0.00	1.05	0.06
7	Căi de comunicații și transport – rutier	111.56	7.19	5.68	117.24	7.03
	– feroviar	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
8	Spații verzi, sport, agrement	24.60	1.59	15.83	40.43	2.42
9	Construcții tehnico-edilitare	3.47	0.22	1.66	5.13	0.31
10	Gospodărire comunală (cimitire)	3.19	0.21	0.00	3.19	0.19
11	Terenuri cu destinație specială	15.07	0.97	-6.80	8.27	0.50
12	Ape	16.56	1.07	-1.00	15.56	0.93
13	Terenuri libere*	226.93	14.63	-226.93	0.00	0.00
14	Total orașul Novaci	1550.77	100.00	116.89	1667.66	100.00

* se redistribuie în noul intravilan

Față de suprafețele centralizate la nivelul Planului Urbanistic General al Orașului Novaci - ediția 1996 au apărut unele diferențe la nivelul suprafețelor cuprinse în intravilanul existent datorită suportului topografic în sistem stereo 70 (plan reactualizat pe suport GIS), folosit în redactarea actualei documentații de urbanism.

Au aparut extinderi semnificative ale suprafeței cuprinse în intravilanul orașului Novaci, extinderile s-au făcut la nivelul trupurilor aferente localității, rezultând din corectarea traseului intravilanului în funcție de limitele de proprietate și din trasarea limitei intravilanului conform hărților cadastrale în coordonate stereografice 1970 redactate între anii 1985 - 1988 furnizate de către O.C.P.I. Gorj, hărți conform cărora s-au pus în posesie proprietățile după anul 1990.

3.7.1 INTERDICȚII TEMPORARE DE CONSTRUIRE

În intravilanele propuse nu au fost instituite restricții temporare de construire, pentru zonele care necesită studii de aprofundare (PUZ/PUD), referitoare la organizarea circulației rutiere, echipării edilitare a teritoriului și amplasării obiectivelor de utilitate publică propuse la nivelul orașului. Nu s-a instituit interdicție temporară de construire până la întocmirea documentațiilor de urbanism P.U.Z./P.U.D. pentru suprafețele de teren aferente extinderilor mari de intravilan, unde trebuie reglementată circulația rutieră, echiparea edilitară și dotarea zonei cu instituții de utilitate publică care să deservească locuitorii zonei.

3.7.2 INTERDICȚII DEVINITIVE DE CONSTRUIRE

În intravilanul propus au fost instituite interdicții definitive de construire pe terenurile afectate de culoarele de protecție aferent liniilor electrice aeriene de înaltă tensiune. S-a instituit interdicție definitivă de construire pentru locuințe în zona de protecție sanitară a gospodăriilor de apă 15,00 m față de incintă, a cimitirului 50,00 m față de incintă, 100,00 m în zona de protecție a stațiilor de epurare și 100 m în jurul terenurilor aferente zonei cu destinație specială aparținând MApN unde construirea parcurilor eoliene și fotovoltaice pe teritoriul administrativ al orașului poate fi făcută doar cu avizul Statului Major General dacă este cazul.

S-a instituit interdicție definitivă de construire pe acele terenuri afectate de culoarul de protecție (siguranță) aferent liniilor electrice aeriene de medie și mare tensiune.

Unul dintre obiectivele de bază ale Planului Urbanistic General îl constituie organizarea zonelor funcționale în teritoriul intravilan propus pentru orașul Novaci.

Organizarea zonelor funcționale a avut în vedere analiza situației existente specifice, asigurarea legăturilor între diferitele zone funcționale ale localității, dezvoltarea armonioasă în perspectivă a zonelor funcționale în cadrul acesteia.

Suprafețele de intravilan propuse pentru construcții sunt în general cele care actualmente sunt libere de construcții, urmând ca pe măsura autorizării acestea să fie scoase din circuitul agricol.

Se propune creșterea suprafețelor de teren alocate zonelor multifuncționale în vederea atragerii de investiții din partea investitorilor particulari, a unităților agro-zootehnice, instituțiilor de interes public, locuințelor și funcțiilor complementare acestora, construcțiilor tehnico-edilitare și de gospodărire comunală. În general se propune o folosire eficientă a intravilanului existent, extinderea acestuia fiind propusă pentru reglementarea situațiilor amintite anterior.

3.7.3 ZONIFICAREA FUNCȚIONALĂ

Unul dintre obiectivele de bază ale Planului Urbanistic General îl constituie organizarea zonelor funcționale în teritoriul intravilanului propus pentru localitatea Novaci. Organizarea zonelor funcționale a avut în vedere analiza situației existente specifice, asigurarea legăturilor între diferitele zone funcționale ale localității, dezvoltarea armonioasă în perspectivă a zonelor funcționale în cadrul acesteia.

Principalele zone funcționale, sunt următoarele:

a) Zona centrală și alte funcțiuni de interes public

Zona centrală din localitatea reședință de oraș Novaci cuprinde principalele obiective de utilitate publică existente și propuse ale localității.

Organizarea zonei centrale, are în vedere constituirea într-un ansamblu reprezentativ a instituțiilor publice și a locuințelor situate în zonă, totodată s-a urmărit rezervarea terenurilor pentru amplasarea unor obiective în perspectivă.

Zona centrală a orașului Novaci cuprinde: clădirea primăriei, casa de cultură, Poliția, Parchetul, Judecătoria, Pompierii, Spitalul Orășenesc Ambulatoriu, Spitalul Orășenesc de Urgențe, depozitul de medicamente, sediul A.N.A.F., oficiul poștal, B.R.D., piața, Telekom, PECO, hotel Parângul, școala gimnazială, grădinița și stadionul.

Situarea zonei centrale în centrul de greutate al orașului Novaci asigură legături directe cu zona de locuit organizată în jurul acesteia.

Extinderea suprafețelor cuprinse în intravilan pentru construcția de locuințe va avea în vedere și realizarea obiectivelor de utilitate publică care vor deservi locuitorii acestor zone noi de locuit. Astfel la nivelul trupului principal al localității unde sunt concentrate principalele instituții publice, nu este necesară realizarea unor obiective noi de utilitate publică. Cele existente vor fi modernizate, extinse pentru a oferi un grad de confort al locuirii.

b) Zona de locuințe și funcțiuni complementare

Localitatea	Zona de locuințe (ha)	
	În teritoriul intravilan aprobat 1997	În teritoriul intravilan propus 2017
Novaci	608,21	601,65
Bercești	97,18	112,18
Hirișești	101,05	119,41
Pociovaliștea	230,75	333,32
Sitești	89,64	143,90
Total orașul Novaci	1126,83	1310,46

Creșterile de suprafețe ale zonelor de locuit sunt justificate de trasarea limitei intravilanului conform hartilor cadastrale furnizate de către O.C.P.I. Gorj în coordonate stereografice 1970 și de solicitările venite din partea populației, care a achiziționat terenuri în vederea realizării de locuințe individuale.

În orașul Novaci se estimează o suprafață liberă pentru construcția de locuințe de cca. 108,62 ha, ce permite realizarea a cca. 362 gospodării cu un lot mediu de 3000 m².

În satul Bercești se estimează o suprafață liberă pentru construcția de locuințe de cca. 9,18 ha, ce permite realizarea a cca. 91 gospodării cu un lot mediu de 1000 m².

În satul Hirișești se estimează o suprafață liberă pentru construcția de locuințe de cca. 14,98 ha, ce permite realizarea a cca. 149 gospodării cu un lot mediu de 1000 m².

În satul Pociovaliștea se estimează o suprafață liberă pentru construcția de locuințe de cca. 61,21 ha, ce permite realizarea a cca. 204 gospodării cu un lot mediu de 3000 m².

În satul Sitești se estimează o suprafață liberă pentru construcția de locuințe de cca. 32,94 ha, ce permite realizarea a cca. 329 gospodării cu un lot mediu de 1000 m².

Analiza modului de ocupare a terenului în zonele de locuit existente indică faptul că organizarea acestora s-a făcut după o parcelare prestabilită - parcelele de teren aferente locuințelor sunt aliniate la străzile de acces. Pentru zonele de locuit propuse se va avea în vedere realizarea unor documentații tip P.U.Z. / P.U.D. care să parceleze zona, să asigure o circulație corectă la nivelul zonei.

c) Zona unități industriale și depozite care ocupă în total 8,68 ha reprezentate de unitățile cu profil industrial care au fost prezentate în cadrul capitolului "Dezvoltarea activităților economice".

Localitatea	Zona unități industriale și depozite (ha)	
	În teritoriul intravilan aprobat 1997	În teritoriul intravilan propus 2017
Novaci	6,56	7,54
Bercești	-	-
Hirișești	-	-
Pociovaliștea	-	1,14
Sitești	-	-
Total orașul Novaci	6,56	8,68

d) Zona de parcuri, recreere și sport agrement.

Localitatea	Zona spații verzi pentru odihnă, agrement și sport (ha)	
	În teritoriul intravilan aprobat 1997	În teritoriul intravilan propus 2017
Novaci	1,19	4,80
Bercești	-	0,17
Hirișești	23,22	33,56
Pociovaliștea	0,19	1,69
Sitești	-	0,21
Total orașul Novaci	24,60	40,43

În prezent pe teritoriul orașului Novaci sunt zone de recreere slab amenajate, în etapa de perspectivă pentru o populație estimată de 5711 locuitori, prin amenajarea spațiilor verzi (la care se adaugă și plantațiile de aliniament adiacente căilor de comunicație rutieră) indicele de spațiu verde pe cap de locuitor va deveni peste minimul necesar de aproximativ 14,85 ha conform numărului de populație (5711 locuitori), valoare conform normei europene, necesar de realizat în anul 2017, de minim 26,00 mp spațiu verde pe cap de locuitor. În bilanțul spațiilor verzi de la nivelul localităților orașului Novaci de 40,43 ha au fost incluse suprafețele de spații verzi amenajate (terenuri de sport) incluse în incintele unităților școlare, spații verzi amenajate din incintele institutiilor publice existente, zona de protecție a drumului național, zona de protecție a drumurilor județene, spații verzi pentru protecția cursurilor de apă, stadionul, parcul existent și terenul rezervat pentru extinderea parcului.

e) Zona de gospodărie comunală

- Cimitirele existente (10) totalizează - 3,19 ha

Localitatea	Zona unități de gospodărie comunală (ha)	
	În teritoriul intravilan aprobat 1997	În teritoriul intravilan propus 2017
Novaci	1,10	1,10
Bercești	1,19	1,19
Hirișești	0,23	0,23
Pociovaliștea	0,52	0,52
Sitești	0,15	0,15
Total orașul Novaci	3,19	3,19

Principala preocupare a salubrității orașului, colectarea deșeurilor menajere se face în mod organizat prin colectarea periodică a acestora de la fiecare cetățean din pubele de catre Serviciul de Spații Verzi aparținând primăriei Novaci și transportul acestora la depozitul ecologic de la Târgu Jiu.

În conformitate cu dispozițiile H.G.R. numărul 246/2006 care adoptă Strategia Națională privind Accelerarea Dezvoltării Serviciilor Comunitare de Utilități Publice, autoritățile administrației publice locale, în general și Consiliul Local Novaci, în special, dețin următoarele responsabilități în ceea ce privește depozitarea deșeurilor:

a) urmăresc și asigură:

- îndeplinirea prevederilor din planurile de gestionare a deșeurilor, asigură curățenia localității prin: sistemul de colectare, transport, neutralizare, valorificare, incinerare și depozitare finală;
- implementarea și controlul funcționării sistemului, inclusiv respectarea etapizării colectării selective a deșeurilor;
- dotarea căilor de comunicație și a locurilor publice de colectare cu un număr suficient de recipiente pentru colectarea selectivă a deșeurilor;
- colectarea selectivă și transportul la timp a întregii cantități de deșeuri produse pe teritoriul localității;
- interzicerea depozitării deșeurilor în alte locuri decât cele destinate special deșeurilor;
- elaborarea de instrucțiuni pentru agenții economici, instituții și populație privind modul de gestionare a deșeurilor în cadrul localității și aducerea la cunoștința acestora prin mijloace adecvate;

b) aprobă studii și prognoze privind gestionarea deșeurilor;

c) hotărăște asocierea cu alte autorități ale administrației publice locale, precum și colaborarea cu agenții economici, în scopul realizării unor lucrări de interes public privind gestiunea deșeurilor;

d) acționează pentru refacerea și protecția mediului.

Degradări majore ale solului nu au fost identificate, dar se semnalează de către localnici scăderea productivității solului datorată acțiunii combinate a precipitațiilor și a îngrășămintelor chimice folosite în mod intensiv necontrolat.

Pericolul riscurilor naturale trebuie luat în considerare cu toate că până acum nu au fost semnalate pagube foarte mari datorate inundațiilor, alunecărilor de teren sau a unor fenomene meteorologice periculoase.

Aerul nu poate fi afectat de emanații chimice provenite din zonă deoarece pe teritoriul orașului nu există asemenea surse.

O problemă prioritară pentru comuna Novaci rămâne identificarea din timp a oricărei surse de poluare sau degradare a mediului.

Protecția mediului natural cât și a celui construit și amenajat, are ca scop păstrarea și refacerea echilibrului ecologic, menținerea și ameliorarea calității ecosistemului și asigurarea unor condiții cât mai bune de viață pentru locuitori.

În acest sens factorii de decizie și agenții economici vor lua măsurile ce se impun în conformitate cu legislația în vigoare pentru a asigura respectarea și monitorizarea continuă a eventualelor surse de poluare.

Deși există surse minore de poluare, din observațiile permanente ale Agenției pentru Protecția Mediului rezultă că nu au fost depășite valorile maxime admise pentru diversele forme de poluare.

f) Zona de echipare teritorială

Rețeaua de circulație rutieră în intravilanul orașului Novaci este alcătuită din rețeaua locală de drumuri:

- Drumul național DN 67 C își păstrează categoria funcțională din care face parte, fiind considerat fără întrerupere în traversarea localităților Pociovaliștea și Novaci, servind ca stradă principală - artera de categoria a II-a cu două benzi de circulație.. Drumului național DN 67 C i s-a asigurat zona de siguranță de 13,00 m din ax pe ambele părți și zona de protecție de 22,00 m din ax pe ambele părți;
- Drumul Județean DJ 665 își păstrează categoria funcțională din care face parte, fiind considerat continuu în traversarea localităților Novaci, Bercești și Hirișești servind și ca stradă principală - arteră de categoria a II-a. La drumul județean DJ 665 s-a asigurat

zona de protecție cuprinsă între marginile exterioare ale zonelor de siguranță și marginile zonei drumului aferentă drumurilor județene de 20,00 m;

- Drumul Județean DJ 665 D își pastrează categoria funcțională din care face parte, fiind considerat continuu în traversarea localităților Pociovaliștea și Sitești, servind și ca stradă principală - arteră de categoria a II-a. La drumul județean DJ 665 D s-a asigurat zona de protecție cuprinsă între marginile exterioare ale zonelor de siguranță și marginile zonei drumului aferentă drumurilor județene de 20,00 m;
- La nivelul rețelei de străzi se evidentiază străzi de categoria a-III-a, cu spații verzi adiacente circulației carosabile și trotuare de 1,50 m lățime și străzi de categoria a-III-a fără plantații de aliniament, având doar trotuare de 1,00 m lățime;
- Rețeaua stradală cuprinde și alei carosabile de acces cu un carosabil de 5,50 m lățime și trotuare adiacente de 1,00 m lățime;
- La modernizarea străzilor existente (profiluri transversale, îmbrăcămînți rutiere), prioritar a străzilor principale; într-o primă etapă se propun cel puțin lucrări de împietruire, reîncărcare, stabilizare;
- Completarea rețelei de străzi principale cu străzi sau tronsoane de străzi astfel încât să se asigure relații cât mai directe între diverse zone fără traversarea zonei centrale;
- Străzile din localitate se amenajează cu acostamente, mărginite de șanțuri, plantații de aliniament și trotuare;
- Amenajarea și echiparea corespunzătoare a principalelor intersecții, cu asigurarea priorității pentru circulația desfășurată pe drumul de categorie superioară și cu asigurarea capacității, vizibilității și a siguranței circulației vehiculelor și a pietonilor.

3.8 MĂSURI ÎN ZONELE CU RISCURI NATURALE

Pe teritoriul întregului oraș se vor identifica permanent zonele în care se produc alunecări de teren și inundării permanente sau temporare a terenurilor, pentru a se putea lua din timp măsuri pentru combaterea lor.

Pentru zonele cu riscuri naturale, inventariate și delimitate în planuri se vor lua următoarele măsuri:

- evacuarea proprietarilor din zona afectată;
- extinderea suprafețelor cu vegetație forestieră;
- adâncimea și întreținerea tuturor canalelor și albiilor de torente care asigură scurgerea apei de pe versanți;
- includerea în prioritățile de intervenție ale primăriei Novaci și solicitarea de fonduri pentru realizarea lor.

Se vor lua măsuri pentru a fi evitate acțiunile de despădurire necontrolate.

3.9. DEZVOLTAREA ECHIPĂRII EDILITARE

3.9.1 Căi de comunicație și transport în comun

Teritoriul administrativ al orașului se învecinează la nord comuna Voineasa și comuna Mălaia, județul Vâlcea, la sud comuna Bengești-Ciocadia și comuna Bumbesci-Pitic, la vest comuna Crasna, și la est comuna Baia de Fier.

Legătura cu municipiul Târgu-Jiu care este reședință de județ se poate asigura prin DN 67C (Transalpina - ce traversează orașul de la nord la sud).

Orașul Novaci are o bună accesibilitate, se află la o distanță de doar 47 km față de municipiul Tg-Jiu.

În interiorul orașului mai există o rețea de străzi din pământ cu o stare de întreținere proastă.

Drumurile publice, în totalitate, în traversarea localităților impun viteze de circulație normale conform normelor de circulație deoarece starea căii de circulație este corespunzătoare.

Starea tehnică a stațiilor de călători pentru transportul public este bună, la nivelul orașului există 10 de stații de călători. Firmele care efectuează transportul public se numesc S.C. Viitorul S.R.L. și S.C. Expresstransport S.R.L..

Calitatea infrastructurii și a sistemului rutier pe aceste drumuri este bună pentru drumul național, satisfacatoare pentru drumurile județene, bună pentru drumurile comunale și slabă pentru drumurile vicinale nemodernizate, majoritatea fiind pietruite.

Starea podurilor existente pe teritoriul orașului este bună.

3.9.2 Gospodărirea complexă a apelor

Amplasarea orașului pe un platou cu rețea restransă de cursuri de apă a condus la apariția unor probleme legate de alimentarea cu apă, populația având ca surse de alimentare apele de suprafață. Astfel s-a realizat un sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă pentru locuitorii orașului Novaci.

În prezent orașul Novaci și zona sa periurbana dispune de un sistem centralizat de alimentare cu apă, care nu mai este în totalitate funcțional și nu satisface cantitativ și calitativ necesitățile de apă ale locuitorilor orașului Novaci.

Sistemul de alimentare cu apă prezintă disfuncționalități majore în toate componentele sale:

- Sursa - Debitul furnizat de captările existente nu acoperă necesarul de apă, furnizarea apei nu se face continuu, regimul de furnizare fiind restricționat la 4- 6 ore/zi;
- Tratarea apei - Este tratată doar apa înmagazinată în rezervorul de 750 mc (R1) Bercești apa distribuită din rezervorul de 1000 mc (R2) Novaci nu este tratată.;
- Distribuția apei - Rețelele de distribuție către consumatori realizate în anii 1976 și 1990 sunt din teavă de oțel, corodată, cu pierderi foarte mari și necesită înlocuirea, iar extinderile realizate în ultimii ani au dezechilibrat sistemul.

Prin reabilitarea și extinderea sistemului de alimentare cu apă se răspunde obiectivelor Directivei 98/83/CE de a proteja pe de o parte sănătatea populației de efectele oricărui tip de contaminare a apei destinate consumului uman iar pe de alta parte de a asigura calitatea apei destinată consumatorilor.

Lucrările de reabilitare necesare propuse constau în:

- reabilitarea captării de izvor Cerbu;
- execuția împrejmuirii zonei de protecție sanitară la captările Cerbu și Tolanu;
- rețeaua de distribuție se va înlocui în totalitate pe strada Brezulescu, pe strada Valea Gilortului și pe un tronson de pe strada Ocolului (DJ 665) pe o lungime totală de aproximativ 5.880 m.

Pentru realizarea acestor lucrări a fost întocmit Studiul de fezabilitate „Extindere și modernizare sistem de alimentare cu apă în localitatea Novaci, județul Gorj” Proiect nr. N01 A100 102 217-2011 de către ROTACO S.R.L..

Obiectivele specifice al proiectului „Extindere și modernizare sistem de alimentare cu apă în localitatea Novaci, județul Gorj” și rezultatele așteptate prin realizarea acestuia sunt:

- Creșterea debitului captat la sursa Cerbu la 5 l/s;
- Reabilitarea a 5,88 km din rețeaua de distribuție a apei potabile a orașului Novaci județul Gorj;
- Creșterea cu 680 a numărului de gospodării branșate la sistemul de alimentare cu apă (1950 PE).

Lucrările propuse a se realiza prin acest proiect sunt:

- Reabilitare și extindere captare din sursa existentă Cerbu, de la 2,5 l/s la 5 l/s;
- Reabilitare rețea de apă potabilă, în sistem ramificat, amplasată în paralel cu rețeaua stradală cu lungime de 5,88 km, executată din tuburi PEHD, PE100 APA SDR17 PN10, Dn=63+75 mm îmbinate prin sudură cap la cap. Conductele sunt prevazute cu toate armăturile necesare unei bune funcționări, și anume: vane pentru izolarea rețelei, hidranți de incendiu, branșamente la rețeaua de distribuție (până la limita de

proprietate) cu manșon special (tip bridă) și robinet de izolare a branșamentului, cămine de golire. Această rețea deservește 680 de gospodării situate pe străzile Valea Gilortului, Dimitrie Brezulescu și Ocolului (cca. 1920 de locuitori) din orașul Novaci.

Sistemul de alimentare cu apă necesită a fi extins pentru a acoperi zonele nou introduse în intravilan.

Reanalizarea, cu sprijinul unităților județene de specialitate de îmbunătățiri funciare, lucrărilor care să împiedice agravarea fenomenelor de degradare a terenurilor agricole dar și de degradare a apelor de suprafață:

- În concordanță cu măsurile specifice pentru eliminarea riscurilor naturale, să se elaboreze proiectele de specialitate pentru evitarea inundațiilor, a alunecării versanților, etc.;
- Adoptarea măsurilor necesare pentru protecția surselor de apă potabilă a fântânilor;
- Realizarea lucrărilor de regularizare și canalizare a cursurilor mici de apă, prelevarea de debite și acumulări cu rol de evacuare, lucrări de drenare a apelor meteorice care se scurg pe versanți.

3.9.3 Canalizare

Locuitorii orașului Novaci dispun de un sistem centralizat de canalizare a apelor uzate menajere cu o lungime totală de 10,6 km ce deservește în prezent locuitorii de pe malul drept al râului Gilort. Apa menajeră este colectată într-o rețea realizată din tuburi de beton. Epurarea apelor se face într-o stație mecano-biologică realizată în anul 2010.

În zona turistică Rânca apa menajeră este colectată într-o rețea de canalizare și epurată în cele trei stații de epurare mecano-biologice existente pe teritoriul administrativ al orașului Novaci și una situată pe teritoriul administrativ al comunei Baia de Fier.

Conform prevederilor legale, toate rețelele de canalizare și stațiile de epurare vor fi realizate în paralel cu rețelele de alimentare cu apă astfel încât este obligatorie, pentru protejarea mediului și pentru asigurarea unui trai decent, elaborarea proiectelor de reabilitare și de extindere a rețelelor de alimentare cu apă și a celor de canalizare.

Primăria orașului Novaci a realizat în anul 2014 proiectul „Extindere și modernizare sistem de canalizare menajeră în Localitatea Novaci județul Gorj”, faza Studiu de fezabilitate, întocmit de S.C. PROVLACONS S.R.L..

Se propune extinderea rețelei de canalizare menajeră după cum urmează:

- **SISTEM 1** (în totalitate nou), pe malul stâng al râului Gilort, pentru străzile Schelei - Nucilor - Șesului - Dumbrava - Livezilor - Stejarlor - Bălani - Rovine pentru un nr

de 2600 locuitori, cu descărcare și epurare în stația nouă - SE 1 și deversare în râul Gilort.

În cadrul acestui sistem s-a avut în vedere, în calculele de dimensionare ale rețelei și stației de epurare și racordarea pe viitor a zonei Sitești cu aproximativ 400 de locuitori.

Sistemul 1 este compus din:

- Rețele de canalizare exterioară în sistem divizor care să acopere întreaga tramă stradală în lungime de 14.990 m la care se adaugă subtraversările de drumuri modernizate prin foraj orizontal dirijat, în lungime totală de 1.260 m;

- Două stații de pompare ape uzate menajere (SPAU 1 și SPAU 2) montate pe traseu, echipate cu două pompe (1A+1R) fiecare, împrejmuite;

- Conducte de refulare la cele două stații de pompare, din tuburi PE-HD, DN 110, PN 10, în lungime de 1.050 m (600+450) ;

- Alimentare cu energie electrică din rețeaua de JT stradală la stațiile de pompare, în lungime de 200 m (100+100);

- Stație de epurare monobloc cu trepte de epurare mecanică și biologică pentru 2.600 LE;

- Conducta de deversare în emisar, aferentă stației de epurare, din PVC, DN 315, SN 4, în lungime de 50 m;

- Alimentare cu energie electrică la stația de epurare, din rețeaua de MT, în lungime de 950 m, inclusiv post de transformare de 20/0,4 KV, 63 KVA.

Subsistemul va funcționa în sistem gravitațional fiind favorizat de configurația reliefului și ajutat de cele două stații de pompare de pe traseu.

Amplasamentul stației de epurare a fost stabilit în zona din aval a sistemului nou, pe un teren aparținând domeniului privat al UAT Novaci, respectiv lângă cursul de apă al râului Gilort, permițând curgerea gravitațională a apei uzate.

Stația de epurare va ocupa o suprafață suficientă pentru a asigura realizarea construcțiilor propriu-zise (cămin de intrare cu gratar, deznisipator - separatorul de grăsimi, bazinul de omogenizare, platforma cu modulul de tratare a apelor uzate, construcții și instalații auxiliare) precum și a putea asigura zona de protecție sanitară, conform reglementărilor în vigoare. Stația de epurare va fi împrejmuită.

La ieșirea din stație se va monta un debitmetru și o instalație de dezinfectie cu UV. Evacuarea apelor epurate se va face în râul Gilort.

- **SISTEM 2** (prelungirea sistemului existent) pentru străzile Ghebani - Pociovaliștea, parțial Brezulescu, Măceș, Aleea Carpini, alte ulițe laterale scurte pe strada Valea Gilortului, cu descărcare în colectorul existent.

Sistemul 2 este compus din:

- Rețea de canalizare exterioară în sistem divizor în lungime de 3.967 m la care se adaugă subtraversările de drumuri modernizate în lungime de 300 m;
- Extinderile vor funcționa în sistem gravitațional, dar și cu ajutorul unei stații de pompare (SPAU 3) montată în zona podului de pe DN 67 C;
- Extinderile se vor cupla în cămine aferente colectorului din tuburi de beton al canalizării existente.

În zona DN 67 C canalizarea va fi amplasată pe ambele părți, cu colector principal și colectoare secundare, ele cuplându-se prin două subtraversări prin foraj orizontal dirijat, în apropierea capetelor podului. În celelalte zone se propun subtraversări și cămine de racord, acolo unde există potențiali consumatori.

Sistemul de canalizare propus este în sistem divizor, va urmări trasa stradală din localitate, preluând apele uzate menajere care urmează să fie epurate în cele două stații de epurare mecano-biologice (una existentă și una propusă) și evacuate în emisar (râul Gilort).

Este necesară identificarea surselor de finanțare pentru racordarea gospodăriilor la rețelele de canalizare și alimentare cu apă, având în vedere imposibilitatea populației de a acoperii aceste cheltuieli.

3.9.4 Alimentarea cu energie electrică

Alimentarea cu energie electrică a tuturor localităților se face din sistemul energetic național prin intermediul rețelei de medie tensiune de 20 kv a posturilor de transformare și a rețelei de joasă tensiune.

Gospodăriile din oraș sunt racordate la Sistemul Energetic Național în proporție de 99 %.

În paralel cu programele de modernizare a infrastructurii de distribuție a energiei electrice mai sunt necesare acțiuni legate de:

- extinderea rețelelor electrice în zonele noi de intravilan sau în zonele în care gospodăriile existente sunt încă neracordate la sistemul energetic;
- pentru culoarele de protecție față de liniile electrice aeriene din teritoriul intravilanului s-a instituit interdicție definitivă de construire de 12,00 m din ax pentru rețelele electrice de 20 kv, 18,50 m din ax pentru rețelele electrice de 110 kv, 27,50 m din ax pentru rețelele electrice de 220 kv și 37,50 m din ax pentru rețelele electrice de 400 kv - conform precizărilor făcute în planșele de Reglementări;
- modernizarea și extinderea rețelelor de iluminat stradal în toate localitățile.

Serviciul de iluminat public intră în sfera serviciilor comunitare de utilități publice pentru care autoritățile administrației publice locale sunt obligate să elaboreze strategii locale

conforme necesităților identificate la nivelul comunităților reprezentate. Cadrul juridic privind înființarea, organizarea, exploatarea, gestionarea, finanțarea și controlul funcționării serviciului de iluminat public în comune, orașe și municipii este stabilit prin Legea numărul 230/2006 care reglementează obținerea unui serviciu de iluminat public unitar, modern și eficient în conformitate cu directivele Uniunii Europene.

Orașul beneficiază de rețea de iluminat public, starea acesteia fiind bună.

În vederea asigurării accesului egal și nediscriminatoriu al populației din orașul Novaci la un serviciu de iluminat public care să respecte standardele de calitate stabilite la nivel național, Consiliul Local Novaci și-a propus ca obiectiv lucrări de extindere a rețelei de iluminat public în intravilanul propus.

În acest sens în cadrul Consiliului Local Novaci:

- se vor adopta hotărâri referitoare la aprobarea programelor de dezvoltare, reabilitare, extindere și modernizare a sistemelor de iluminat existente și a programelor de înființare a noii rețele de iluminat public.

Totodată se vor coordona proiectarea și execuția lucrărilor tehnico-economice, studiile de fezabilitate în care se vor identifica sursele de finanțare a investițiilor precum și soluția optimă din punct de vedere tehnico-economic;

- se vor aproba indicatorii de performanță în baza unui studiu de specialitate, cu respectarea prevederilor stabilite în acest scop în regulament - cadru al serviciului de iluminat public și în caietul de sarcini - care au caracter minimal și trebuie să cuprindă:

- nivelurile de iluminat, pe zone caracteristice;
- indicatorii de performanță;
- condiții tehnice;
- infrastructura aferentă;
- raporturile operator-utilizator.

N.T.S.S.M. cu privire la instalațiile electrice din cadrul P.U.G.-urilor

Conform Normelor specifice de protecția muncii Nr. 49/1997 emise de Ministerul Muncii și Protecției Sociale în activitățile din agricultură se vor respecta următoarele articole de protecția muncii pe partea de instalații electrice:

Art. 500 În timpul lucrului în câmp nu se vor efectua opriri sub LEA și nu se va admite urcarea pe combină a persoanelor pentru că se intră în zona electromagnetică a rețelei și se produc accidente prin electrocutare.

Art.501 La executare lucrări cu combina în zona apropiată de LEA peste 1 KV sau traversate de LEA peste 1 KV (zona cuprinsă pe porțiunea de 50 m, măsurată față de proiecția

pe orizontală a conductoarelor fazelor extreme de o parte și alta, de-a lungul liniei electrice) se vor lua măsurile:

a) combinele ce pot ajunge în apropierea părților sub tensiune se vor deplasa astfel încât în timpul manevrelor nici o parte a acestora, să nu se apropie la distanță, față de elementele sub tensiune, mai mici decât:

- 2,50 m pentru LEA până la 35 KV;

- 4,00 m pentru LEA cu tensiunea de la 35 la 220 KV;

b) trecerea combinelor pe sub conductoarele LEA peste 1 KV este interzisă dacă între gabaritul acestora și conductoare nu rămâne o distanță de cel puțin:

- 2,00 m pentru LEA până la 20 KV, inclusiv;

c) executarea lucrărilor mecanizate la distanțe mai mici decât cele menționate la pct. a) se va face numai cu scoaterea de sub tensiune a LEA și sub supravegherea lucrărilor la fața locului de către un delegat special al unității de exploatare a LEA.

3.9.5. Telecomunicații

Telefonia asigură legătura cu principalele dotări de interes public din oraș.

Se poate aprecia faptul că este recepționată și telefonia mobilă.

Dezvoltarea orașului determină schimbarea structurii populației implicit creșterea solicitărilor față de serviciile TELECOM și deci extinderea actualei rețele telefonice aeriene cu noi repartitoare din care pot fi racordați abonații noi.

Datorită dezvoltării administrative și economice a orașului, TELECOM va cuprinde în planul de dezvoltare pe următorii ani, instalarea unor comutatoare distant de generație nouă conectate prin cabluri cu fibră optică (F.O.) care vor fi capabile să ofere servicii de bandă largă potențialilor solicitanți de pe raza orașului.

Prin infrastructura ce se va construi, se va oferi în plus posibilitatea conectării directe prin fibră optică a agenților economici mai importanți la solicitarea acestora.

Se pot oferi astfel servicii de telefonie vocală clasice, suplimentare, precum și servicii moderne (Internet, transmisii date de mare viteză, circuite închiriate pe F.O., servicii X-DSL, videotelefonie, etc.).

În conformitate cu normativele în vigoare se vor respecta culoarele de protecție față de alte instalații existente (canalizații subterane, rețele aeriene, etc.).

3.9.6 Alimentarea cu căldură

Satele componente ale orașului Novaci nu dispun de sistem centralizat de alimentare cu căldură. Locuitorii folosesc sisteme individuale de încălzire (sobe cu combustibil solid și centrale termice).

3.9.7 Alimentarea cu gaze naturale

Orașul Novaci nu dispune de sistem de alimentare cu gaze naturale.

Pentru consumul în cadrul gospodăriilor se folosesc butelii cu gaze lichefiate. Pentru consumul necesar unor obiective mai importante se pot utiliza recipiente de capacitate mare cu butan - gas.

Pentru realizarea rețelei de alimentare cu gaze naturale a fost elaborat proiectul „Înființare distribuție gaze naturale în orașul Novaci”, Proiect Nr. 1117/septembrie 2012 întocmit de S.C. INFRAPLAN S.R.L..

Rețeaua de distribuție gaze a orașului va avea o lungime de 22,5 Km și va deservi locuitorii orașului Novaci.

3.9.8 Televiziunea și radiodifuziunea

Televiziunea și radiodifuziunea sunt bine recepționate pe teritoriul administrativ al orașului. S-a realizat instalarea rețelei de televiziune prin cablu pentru diversificarea și satisfacerea cerințelor cetățenești.

Televiziunea prin cablu în orașul Novaci este asigurată prin firmele Akta și UPC.

Rețeaua de telefonie și cea de cablu existentă se va extinde odată cu includerea în intravilan de noi zone de locuințe.

Pe viitor este necesară prevederea instalării rețelei de televiziune prin cablu pentru diversificarea și satisfacerea cerințelor cetățenești în zonele nou introduse în intravilan.

3.9.9 Activitatea de gospodărire comunală

Principala preocupare a salubrității orașului, colectarea deșeurilor menajere se face în mod organizat prin colectarea periodică a acestora de la fiecare cetățean în parte din pubele de către Serviciul de Spații Verzi aparținând primăriei Novaci care îl transportă la depozitul de deșuri menajere Tg-Jiu .

Orașul Novaci dispune de 10 cimitire față de care se impune instituirea unei zone de protecție sanitară față de zona de locuit de 50 m.

Având în vedere densitatea construcțiilor de locuit, materialele din care sunt realizate, în corelare cu normativele P.S.I., este necesară realizarea de remize în cadrul localității pentru

dotarea cu panouri de incendiu a unor obiective de interes public: Consiliul local, școli și cămine culturale, obiective ce implică aglomerări umane ocazionale.

3.10 PROTECȚIA MEDIULUI

Din analiza situației existente a rezultat că pe teritoriul orașului Novaci nu există surse majore de poluare a mediului în afara riscurilor naturale menționate de alunecări de teren și inundații pentru care s-au prezentat anterior, măsurile specifice.

Astfel că, în afara măsurilor propuse la zonele de risc natural sau la lucrările de echipare edilitară (alimentare cu apă potabilă, canalizare, colectare a deșeurilor) pentru protecția și conservarea mediului se propun următoarele măsuri:

- ❖ Protejarea pădurilor de lângă oraș care, prin speciile de arbori existente, pot constitui un punct de interes turistic și științific;
- ❖ Organizarea de spații verzi de interes local la nivelul de cel puțin 26,00 mp/locuitor;
- ❖ Recuperarea terenurilor degradate;
- ❖ Monitorizarea permanentă a întregului teritoriu pentru identificarea în faza primară a oricarei surse de poluare a mediului în toate componentele sale.

1. În conformitate cu dispozițiile H.G.R. numărul 246/2006 care adoptă Strategia Națională privind Accelerarea Dezvoltării Serviciilor Comunitare de Utilități Publice, autoritățile administrației publice locale, în general și Consiliul Local Novaci, în special, dețin următoarele responsabilități în ceea ce privește depozitarea deșeurilor:

a) urmăresc și asigură:

- îndeplinirea prevederilor din planurile de gestionare a deșeurilor, asigură curățenia localității prin: sistemul de colectare, transport, neutralizare, valorificare, incinerare și depozitare finală;
- implementarea și controlul funcționării sistemului, inclusiv respectarea etapizării colectării selective a deșeurilor;
- dotarea căilor de comunicație și a locurilor publice de colectare cu un număr suficient de recipiente pentru colectarea selectivă a deșeurilor;
- colectarea selectivă și transportul la timp a întregii cantități de deșeuri produse pe teritoriul localității;
- interzicerea depozitării deșeurilor în alte locuri decât cele destinate special deșeurilor;
- elaborarea de instrucțiuni pentru agenții economici, instituții și populație privind modul de gestionare a deșeurilor în cadrul localității și aducerea la cunoștința acestora prin mijloace adecvate;

b) aprobă studii și prognoze privind gestionarea deșeurilor;

c) hotărăște asocierea cu alte autorități ale administrației publice locale, precum și colaborarea cu agenții economici, în scopul realizării unor lucrări de interes public privind gestiunea deșeurilor;

d) acționează pentru refacerea și protecția mediului.

Degradări majore ale solului nu au fost identificate, dar se semnalează de către localnici scăderea productivității solului datorată acțiunii combinate a precipitațiilor și a îngrășămintelor chimice folosite în mod intensiv necontrolat.

Pericolul riscurilor naturale trebuie luat în considerare cu toate că până acum nu au fost semnalate pagube foarte mari datorate inundațiilor, alunecărilor de teren sau a unor fenomene meteorologice periculoase.

Subsolul orașului Novaci este format din depozite sedimentare miocene, argile și marme atacate de procesele de pantă.

Aerul nu poate fi afectat de emanații chimice provenite din zonă deoarece pe teritoriul orașului nu există asemenea surse.

O problemă prioritară pentru orașul Novaci, rămâne identificarea din timp a oricărei surse de poluare sau degradare a mediului.

Protecția mediului natural cât și a celui construit și amenajat, are ca scop păstrarea și refacerea echilibrului ecologic, menținerea și ameliorarea calității ecosistemului și asigurarea unor condiții cât mai bune de viață pentru locuitori.

În acest sens factorii de decizie și agenții economici vor lua măsurile ce se impun în conformitate cu legislația în vigoare pentru a asigura respectarea și monitorizarea continuă a eventualelor surse de poluare.

Deși există surse minore de poluare, din observațiile permanente ale Agenției pentru Protecția Mediului rezultă că nu au fost depășite valorile maxime admise pentru diversele forme de poluare.

3.11 REGLEMENTARI URBANISTICE

Planul Urbanistic General a stabilit prin propunerile formulate, soluția generală de organizare și dezvoltare a localităților componente ale orașului Novaci.

Planul Urbanistic General a stabilit principalele repere ale dezvoltării lor:

- limita teritoriului intravilan propus pentru toate trupele localității;
- optimizarea relațiilor localității cu teritoriul lor administrativ și județean;
- evidențierea deținătorilor terenurilor și a modului de circulație juridică a terenurilor;
- stabilirea modului de utilizare a terenurilor și condițiilor de conformare și realizare a construcțiilor;

- delimitarea suprafețelor pe care se preconizează realizarea obiectivelor de utilitate publică;
- modernizarea și dezvoltarea echipării edilitare;
- organizarea căilor de comunicații, a circulației carosabile și pietonale;
- crearea / modernizarea de parcări în preajma instituțiilor publice;
- stabilirea și delimitarea zonelor construibile;
- stabilirea și delimitarea zonelor funcționale;
- stabilirea și delimitarea zonelor cu interdicție temporară și definitivă de construire;
- stabilirea și delimitarea zonelor protejate aferente monumentelor istorice, siturilor arheologice și a monumenteleo de for public;
- stabilirea zonelor de protecție sanitară pentru dotările alimentării cu apă (surse captare și gospodărie de apă);
- valorificarea potențialului natural, economic și uman.

Teritoriul intravilan al celor cinci localități a fost organizat în unități teritoriale de referință în funcție de criteriile de omogenitate și de amplasare față de reperatele importante ale localității. Stabilirea regimului de înălțime propus a indicatorilor propuși P.O.T. și C.U.T. s-a făcut în funcție de destinația fiecărei zone, de destinația clădirilor propuse, relieful terenului și alți factori de influență.

Prin propunerile formulate, Planul Urbanistic General a mai stabilit:

- interdicțiile temporare de construire pentru zonele care necesită studii și cercetări suplimentare de urbanism (P.U.Z. sau P.U.D.) până la rezolvarea situației;
- interdicții definitive de construire pentru zonele cu riscuri naturale sau tehnologice;
- restricții privind regimul de înălțime propus;
- restricții privind modul de utilizare al terenului manifestate prin indici de control P.O.T. și C.U.T.

Soluția de organizare urbanistică este exprimată grafic în planșele "Reglementări-zonificare funcțională" aferentă fiecărei localități.

3.12 OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ

Realizarea acestor obiective implică două elemente de bază:

- depistarea și amplasarea acestora în cadrul intravilanului, unele fiind cunoscute în prezent, altele numai intuite ca urmare a trecerii la economia de piață;

- determinarea circulației terenurilor între deținători în funcție de necesitățile de amplasare a noilor obiective de utilitate publică.

Au fost evidențiate următoarele moduri de circulație a terenurilor între deținători:

1. terenuri ce se intenționează a fi trecute în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale;
2. terenuri aflate în domeniul privat destinate concesiunii;
3. terenuri aflate în domeniul privat destinate schimbului.

Se intenționează a fi trecute în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale terenurile necesare pentru:

- captare ape subterane (puțuri forate și gospodării de ape);
- terenuri pentru spații verzi, străzi noi și amplasamente investiții.

Terenurile aflate în domeniul privat destinate schimbului reprezintă un aspect ce introduce în intravilan terenuri agricole repartizate locuitorilor în scopul schimbării destinației inițiale (agricole) în construcții de locuințe. Este necesar ca pe aceste parcele mari de teren neocupat cu construcții să fie elaborate documentații de urbanism.

În etapa actuală, se estimează ca fiind necesare o largă gamă de obiective de utilitate publică, dar pentru realizarea lor se vor întocmi studii de specialitate după identificarea sau obținerea de surse de finanțare. Acestea nu fac obiectul prezentului P.U.G., semnalându-se doar absența lor pentru a fi luate în discuție și pentru a se face din timp demersurile necesare obținerii de fonduri pentru realizarea lor.

În etapa imediat următoare se vor face demersuri pentru:

- extinderea și îmbunătățirea rețelei de alimentare cu apă pentru zonele propuse a fi introduse în intravilanul orașului Novaci;
- realizare canalizare menajeră pe străzile pe care aceasta nu există;
- extinderea rețelei de canalizare menajeră existentă;
- realizare rețele de canalizare menajeră în satele aparținătoare orașului Novaci;
- realizarea colectării, canalizării și evacuării apelor pluviale;
- modernizarea tuturor drumurilor vicinale și a străzilor;
- crearea unui centru multifuncțional care să modernizeze și să creeze noi servicii de utilitate publică: financiar-bancare, comunicații și tehnologia informației, poștale și de curierat, de asigurare etc;
- modernizare instituții publice.
- amenajarea de spații verzi;
- prevederea de facilități pietonale, respectiv trotuare și parcări;
- extinderea rețelelor de iluminat în intravilanul nou și modernizarea rețelelor de iluminat public existente în oraș.

Prin revitalizarea economică toate aceste obiective sunt sprijinite aducând bugetului local noi surse financiare.

4.CONCLUZII

Așezarea geografică, situarea în teritoriu, legăturile cu localitățile din județ și condițiile geoclimatice sunt premise favorabile dezvoltării în perspectivă a orașului, în baza economiei predominant agricole. Asigurarea dreptului de proprietate asupra terenurilor, în baza Legii Fondului Funciar, prin punerea în posesia cetățenilor a parcelelor de teren agricol, crează premise noi de dezvoltare a sectorului particular în economia agricolă.

Planul Urbanistic General - elaborat pentru orașul Novaci, are în vedere stabilirea limitei teritoriului intravilan, organizarea armonioasă a zonelor funcționare în teritoriul intravilanului propus, asigurarea legăturilor între zonele funcționale și a legăturilor cu localităților învecinate. Totodată s-a avut în vedere rezervarea terenurilor pentru realizarea în perspectivă a unor obiective de interes public ca și asigurarea de terenuri pentru construirea de noi locuințe.

Planul Urbanistic General a evidențiat organizarea circulațiilor, stabilirea unităților teritoriale de referință și indicatorii propuși privind gradul de ocupare a terenului.

În privința organizării circulației, trama stradală propusă are caracter de obligativitate și permite reparcelarea terenurilor astfel încât fiecare lot să aibă acces carosabil direct din stradă de min. 3,5 m, condiție obligatorie de construibilitate pentru o parcelă.

De asemenea, P.U.G. a precizat zonele protejate, valoroase din punct de vedere istoric, arhitectural și nu în ultimul rând a propus măsuri de reabilitare și protejare a mediului natural și construit.

Planul Urbanistic General cuprinde și Regulamentul de urbanism care definește regulile ce permit cunoașterea posibilităților de utilizare și ocupare a terenului.

După aprobarea sa la nivelul Consiliului Local și la nivelul Consiliului Județean, Planul Urbanistic General - devine un act de autoritate administrativă, asigurând condițiile materializării competențelor orașului în funcție de domeniul de acțiune și de reglementare avut în vedere și de cadrul legislativ.

Planul de măsuri și acțiuni se stabilește în raport cu problemele specifice și prioritare ale localităților. Planul Urbanistic General este făcut public cetățenilor orașului. Desfășurarea în continuare a proiectării are în vedere elaborarea studiilor de specialitate, a Planurilor Urbanistice Zonale și de Detaliu pentru zone sau obiective specificate.

Întocmit:

Arh. Carmen-Gabriela Borontea

**LISTA OBIECTIVELOR
DE UTILITATE PUBLICĂ PROPUSE**

- Extinderea rețelei de alimentare cu apă în zonele unde au fost extinse intravilanele, pentru satisfacerea nevoilor populației;
- Realizare canalizare menajeră pe străzile pe care aceasta nu există;
- Realizarea colectării, canalizării și evacuării apelor pluviale;
- Realizarea iluminatului public pentru zonele extinse și modernizarea celui existent cu becuri ecologice;
- Modernizarea tuturor drumurilor vicinale și a străzilor localităților din teritoriul administrativ;
- Înființarea unei grădinițe cu program prelungit;
- Modernizare parc în pădurea Hirișești;
- Achiziție + modernizare stadion Novaci;
- Modernizare piață Zona Centrală;
- Realizarea de trotuare și parcări;
- Crearea de condiții speciale, trasee și amenajări pentru persoanele cu handicap locomotor;
- Amenajarea unei piste pentru bicicliști;
- Modernizarea depozitului de medicamente și adaptarea pentru gruparea serviciului de ambulanță și P.S.I. ;
- Modernizare spital;
- Modernizare sediul administrativ al primăriei (fosta Casa Copilului) ;
- Construire sală de sport în Novaci și în Rânca;
- Construire grădiniță cu program normal;
- Amenajare centru de zi în Sitești (fosta școală) ;
- Achiziționarea unei autoutilitare multifuncțională;
- Achiziționarea unui microbuz;
- Extinderea și modernizarea cimitirelor din localitate;
- Lucrări de reabilitare și modernizare la obiectivele social-culturale din oraș;
- Amenajare spații de joacă pentru copii;
- Lucrări de consolidare-restaurare la clădirile monumente de arhitectură și istorice;
- Amenajări de spații verzi;
- Amenajarea unor puncte de colectare de produse agricole în vederea introducerii în circuitul comerțului en gros;

- Lucrări de modernizare la drumuri agricole de exploatare din extravilan care să permită îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii agricole prin accesarea fondurilor comunitare;
  - Lucrări de împădurire;
  - Lucrări de întreținere și decolmatare periodică a canalelor și pâraurilor din teritoriul administrativ al orașului;
  - Crearea unui centru multifuncțional care să modernizeze și să creeze noi servicii de utilitate publică: financiar-bancară, comunicatii și tehnologia informației, poștale și de curierat, asigurare etc. ;
  - Optimizarea și modernizarea domeniului schiabil existent;
  - Realizare centre de colectare și procesare a lânii;
  - Realizare parc de distracții în zona Rânca;
- Realizarea unor parcări pe traseul din zona Rânca la drumul național DN 67C.

Întocmit,

Arh. Carmen-Gabriela Borontea